ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - 52

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪಡೆಯಿನ

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು – 6

ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ – 52

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪಡೆಯಿನ

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು – 6

Pampa Prashasthi Padeyina Kayyara Kinhanna Rai

A Biography and Contributions of Sri. Kayyara Kinhanna Rai written by: Roopakala Alva, 701, Fantasy Apartments, K.R.R. Road, Kodialbail, Mangalore – 575003, Mobile: 9945396676

Chief Editor	:	**M. Janaki Brahmavara** President Karnataka Tulu Sahithya Academy
Publisher	:	**Chandrahasa Rai B** Registrar Karnataka Tulu Sahithya Academy
Published by	:	**Karnataka Tulu Sahithya Academy** Tulu Bhavana, Urvastore, Post: Ashoka Nagar Mangaluru - 575006 Tel: 0824-2459389 email: tulu.academy@yahoo.co.in
©	:	Karnataka Tulu Sahithya Academy
First Edition	:	2016
No. of Copies	:	300
Pages	:	64
Price	:	60/-
Design & Printed at	:	**Pavan Graphics** First Floor, N.D. Complex, Opp.Gokarnanatheshwara Temple, Alake Kudroli, Mangalore. Ph. : 9242885743

ಸುರುತ ಪಾತೆರ

ಸಾದನೆದ ಪತ್ತ್ ಪದಿನಾಜಿ ಸಾದಿಡ್ಲಾ ಗೆಲ್ಮೆ ಪಡೆಪಿನಿ ಪಂಡ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದನೆನೆ! ಆ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದಕೆರ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ. ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆವೊಡಾಯಿನ ಮಾತ ಸತುಗುಣೊನ್ ಪಡೆತೊಂದೇ ಪುಟ್ಟುದಿನಾರ್ ಪಣ್ಪಿಲೆಕದ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಕಳೊಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆವೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೆತೊಂದಿನಾರ್. ಸಾಜವಾದೇ ಕವಿಮನಸ್‌ದ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕನ್ನಡ ತುಳು ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬರೆತಿನ ಕಬಿತೆಲ್ ಕಾಲಕಾಲೊಗ್‌ಲ ಒರಿಯುನವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪುನೆಕ್ ಜಾತಿ ಮುಕ್ಯತ್ತ್, ಮನಸ್ ಮುಕ್ಯ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವತ್ತ್‌ಡೇ ಲೆತ್ತ್ ಪಂಡೆರ್. 'ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳು' ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಳೊಟ್ ಬೆಂದ್ಯೆರ್. ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಗ್ ನನೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಪಣ್ಪಿಲೆಕತನ ನಡೆನುಡಿನ್ ದುಂಬರಿತೆರ್. ಗಾಂಧಿ ತತ್ವ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ನಡಪೊಡಾಯಿನ ಸಾದಿ ಆಂಡ್.. ಸಮಾಜೊದ ದೀನದಲಿತೆರೆನ ಉಡಲ್ದ ಉರಿ, ಮನಸ್‌ದ ಕೊದಿ ಆರೆನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಮಾಜೊದ ಜನಮಾನಸೊನ್ ತಟ್ಟ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ 'ಕೊರಗ..' ಕಬಿತೆದುಲಯಿದ ಕಾಳಜಿ ಕಮ್ಮಿದವತ್ತ್.

ಬೆನ್ನಿಬೆನ್ಪಾಟೊದ ಕಳೊಟು ರೈಕುಲು ಏಪೊಲಾ 'ಸೈ' ಪಣ್ಪಾವೊಂದಿನಾರ್. ಅಂಚೆನೇ ಬರವುಸರವುಡು ಮಿಂಚೇಸಿನಾರ್. ಸಾರಸಾರ ಮತ್ತರ್ಮೆಲೆಡ್ ತನ ಕಂಚಿದ ಕಂಟಸಿರಿಟ್ ಸಾರಸಾರ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಸಭೆಸಾರಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಮನಮುಟ್ಟುಲೆಕ ಪಂಡಿನಾರ್. ದೇಸಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ಏಪೊಲಾ ಅಭಿಮಾನೊದ ನುಡಿ ಆರೆನವು. ಸಮಾಜೊಡು ಸೊರ್ದಂಯೊದ ನಡಕೆಗೇ ಲೆಪ್ಪುಕೊರ್ಪಿನ ರೂಡಿ ಆರೆನವು. ಪಂಚಾಯತಿದ ಗದ್ದಿಗೆ ಏರುನೆನ್ ಜನಸೇವೆಗ್ ದುಂಬಾಪಿನಿಂದೇ ಗ್ರಯಿತೊಂದು ಜನೊಕ್ಲೆನ ಬಂದುಲೆಕ ಊರೆಡ್ಡೆಗಾದೇ ಬೆನ್ತಿನಾರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತುಳು ಬಾಸೆ 'ಸಾರ ಎಸಲ್‌ದ ತಾಮರೆ'.. ಪಾತೆರುನಕ್ಲೆಗ್, ಕೇಣುನಕ್ಲೆಗ್ ಚಯ್ತನಕೊರ್ಪಿನ ಬಾಸೆ. ಜನ್ಮ ಬೂಮಿನ್ ಸೊರ್ಗ ಪಣ್ದೇ ಗ್ರಯಿತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತನ ಜನ್ಮ ಬೂಮಿ ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅತ್ತಾಂಡ ಕನ್ನಡ ನಾಡ್‌ದ ಬಾಗ ಆವೊಡುಂದೇ ಆಸೆ. ಒಕ್ಕಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರ ಆವೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಆಸೆ. ತಾನ್ ನನೊರ ಪುಟ್ಟುದು ಬರ್ಪಿನಾಂಡ ಕಾಸರಗೋಡುಡೇ ಪುಟ್ಟೊಡುಣ್ಪಿನ ಅಂಗಲಪ್ಪು. ಇಂಚದ ತನ ಅಂಗ್ ಆಸೆಲೆನ್ ಪಣೊಂದು, ನೂದು ವರ್ಸೊದ

ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸಾರ್ಥಕೊದ ಸಾದಿ ನಡತ್‌ದಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಒರಿ 'ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿನ ತುಳುವೆ'. ಅಂಚಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತನ 'ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಮಾಲಿಕೆಡ್ ಆರೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಸಾದನೆದ ಪರ್ಚಯೊಗಾಪಿನ ಈ ಬೂಕುನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. 2015–2016 ಈ ವರ್ಸೊಡು, ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳು ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಾವಿದೆರೆನ 'ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಮಲ್ಪುನಯೋಜನೆ'ಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕ್- ಸಾದನೆದ ಬಗೆಟ್ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರೊನ್ಲಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ಈ ಸಂದರ್ಭೊಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವ. ಇತ್ತೆ ಈ ಎಲ್ಯ ಬೂಕುನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಯಕಿನಂಚ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ, ಅರೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯಿತ ಮಲ್ತೊನುವೆ. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪರ್ಚಯದ ಈ ಬೂಕುನ್ ಓದುದು ಸಾದನೆದ ಸಾದಿಡ್ ದುಂಬರಿಪಿನ ಮಾತ ತುಳು ಬಂದುಲೆಗ್‌ಲ ಸೊಲ್ಮೆ ಪಂಡೊನುವೆ.

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

8–8–2016

ಎನ್ನ ಪಾತೆರ...

ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆಡ್ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಪೆರ್ಮೆದ ಮಗೆ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಗುಲೆ ಬಗೆಟ್ ಪರ್ಚಯದ ಬೂಕು ಕನವೊಡು ಪಣ್ಣಗ ಬಾರೀ ಉಮೇದ್‌ಡೇ ಆ ಬೇಲೆನ್ ಒತ್ತೊಂಡಿನಾಲ್ ಯಾನ್. ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಮಾತೃಸಂಘದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಕುಡ್ಲದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಕಾಯೊಡು ಬಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ಡ್ ನಡಪುನ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ವೇದಿಕೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಮುಕ್ಯವಾದ್ ದೀವೊಂದು 'ಕಾವ್ಯ ಚಿತ್ತಾರ', 'ಕಯ್ಯಾರ 99' ಪನ್ಪಿನ ಲೇಸ್‌ಲ್ ನಡತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಲೇಸ್‌ಲೆಡ್ ಯಾನ್ಲಾ ಮನದೀದ್ ಬೆಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಮುಟ್ಟೊಡೇ ತೆರಿಯೊನ್ಯೆರೆ ಆಂಡ್; ಅರೆನ ಕುಟುಮೊದಕುಲ್ಲಾ ಯೆಂಕ್ ಇಸ್ಟೆರಾಯೆರ್. ಅಂಚಾದ್, ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊನ್ಯೆರೆ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಅವಕಾಶ ಪಂದ್ ಎಣ್ಣೊಂದು ಸಂತೋಸುಡೇ ಒತ್ತೊಂಡೆ. ಬರೆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಒಂತೆ ಅಳ್ಕ್ ಆಂಡಲಾ, ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಯಕಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಪರ್ಚಯ ಬೂಕುನು ಪುಟ ಮಿತಿತ ಉಲಾಯಿಡ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಸುಮಾರ್ 25 ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ತುಳುಟ್ಟು ಕಬಿತೆ, ಕತೆ, ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆಡಲಾ, ತುಳುಟ್ಟು ಅಚ್ಚಾದ್ ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ಎನ್ನ ಸುರುತ ಬೂಕು ಉಂದು. ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಗುಲೆನಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದಕೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಎನ್ನ ಸುರುತ ಬೂಕು ಬರೆಯೆರೆ ತಿಕ್ಕಿನವು ಬಾಗ್ಯೊಂದೇ ಪನೊಡು.

ಈ ಒಂಜಿ ಅವಕಾಶೊನು ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಅಂಚನೇ ಸರ್ವಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ಲಾ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿದಿ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಯಿತ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಬರೆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು, ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಬೇತೆ ಸಾಹಿತಿಲು ಬರೆಯಿನ ಬೂಕುಲು, ಬಿಡಿ ಬರವುಲು ಎಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ಸಕಾಯ ಕೊರ್ಂಡ್; ಎನ್ನ ಬೇಲೆನ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ತ್ಂಡ್.ಆ ಲೇಖಕೆರೆನ್ ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ..

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಜೋಕ್ಲೆನ, ಮರ್ಮಯೆ ಭುವನಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಮಾತಾ ರೀತಿದ ಸಕಾಯೊನು ಮದಪ್ಪೆರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬೂಕು ಬರೆಯೆರೆ ಉಮೇದ್ ಕೊರಿನಕ್ಲೆಗ್, ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್, ಇಸ್ಟೆರೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಬೂಕುನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತಿನ ಪವನ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್‌ದ ಪ್ರಸನ್ನೆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲ್.

15–08–2016 **ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ**

ಪುಟ ತಿರ್ಗಾನಗ....

ಸುರುತ ಪಾತೆರ .... 3 – 4

ಎನ್ನ ಪಾತೆರ .... 5 – 6

ಕಯ್ಯಾರರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಪಜ್ಜೆ ಗುರ್ತೊಲು 8

ಕಯ್ಯಾರರೆನ ಭಾವಚಿತ್ರೊಲು 44

ಕಯ್ಯಾರರೆನ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಬೂಕುಲು 50

ಕಯ್ಯಾರರೆ ಬಗೆಟ್ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಬೂಕುಲು 53

ಕಯ್ಯಾರರೆ ಬರವುಲೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನಕುಲು 55

ಕಯ್ಯಾರರೆನ ಸಾಧನೆದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರೊಲು 55

ಕಯ್ಯಾರರೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ–ಸನ್ಮಾನೊಲು 56

ಕಯ್ಯಾರರೆನ ಕುಟುಮೊದ ಪೊಲಬು 63

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಪಜ್ಜೆ ಗುರ್ತೊಲು

ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು
ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ
ಪಂಡಿ ಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್
ಉರ್ಕುಂಡಮೃತೊದ ನುರೆ ನುರೆ

ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಈತೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಬಣ್ಣನೆ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಗುಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತುಳು–ಕನ್ನಡ ಕವಿಯಾದ್, ಸಾಹಿತಿಯಾದ್, ಸೊತಂತ್ರ ಪೊರುಂಬಾಟಗಾರೆರಾದ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ, ಗಡಿನಾಡ್‌ದ ಪೊರುಂಬಾಟೊಡು ದುಂಬು ಉಂತಿನ ಮಲ್ಲಣ್ಣೆ ಆದ್, ಶಿಕ್ಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರಾದ್, ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬೆನ್ನಿಬೆನ್ಪಾಟೊದ ಮಗೆ ಆದ್ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಸಾರ್ಥಕ ಮಲ್ತೊಂದಿನಾರ್.

ಕರಾವಳಿದ ಕಟ್ಟಾಳು ಪಣ್ಪಿಲೆಕೊದ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆ ತುಳುವಾಂಡಲಾ ಕನ್ನಡೊಡು ಆರೆನ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಲವು. ಗಾಂಧಿಯೆರ್ನ ತತ್ವಾದರ್ಶೊನ್ ಸರಿಟೆ ತೆರಿಯೊಂದು ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆವೊಂಡಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಸೊಚ್ಚ ಚಾರಿತ್ರ್ಯೊನ್ ಒರಿತೊಂದೇ ಬದ್ಕಿನಾರ್. ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊಗು ಕುಂದು ಬರಂದಿಲೆಕ ಕಾತೊಂದು, ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ವಾ ಮಾತಾ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ದಿಂಜಾವೊನೆರೆ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡೋ ಅವೆನ್ ಮಾತಾ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಬದ್ಕಿನಾರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ಮನಸ್‌ನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಅಕ್ಲೆಗಾತ್ರ ಎಡ್ಡೆ ಸತುತ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು ಅವು ಇನಿಕ್ಲಾ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ನಾಲಯಿಡ್ ನಲಿಪುನಂಚ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಸೋತಿನ ಮನಸ್‌ಲೆಗ್ ನವಭಾವ, ನವಜೀವ, ನವಶಕ್ತಿಲೆನ್ ಕಬಿತೆಲೆದ ಮೂಲಕೊ ಕೊರ್ತಿನಾರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಏತೇತೋ ಕತೆ, ಲೇಖನ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಬರೆದಿತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ ಆರೆನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿದ ಮುಖ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಕಾವ್ಯ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚೊಡು ಸುರುತ ಸ್ಥಾನೊಡುಂತುನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನವು ಮಹಾಕವಿಕ್ಲೆನ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುನಂಚಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊ. ಆರೆನ ಕಾವ್ಯಸಾದನೆಡ್ದಾತ್ರನೇ ಏತೇತೋ ಮಾನಾದಿಗೆಲು ಆರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆರೆ, ಪೆರ್ಮೆದ 'ನಾಡೋಜ' ಪದವಿಗ್ ಏರ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿನಿ. ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಅಕೇರಿದ ವರ್ಸೊಲೆಡ್ಲಾ ಆರೆನ ಕವಿ ಮನಸ್ ಬೆನೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರೆನ ಗಾಂಬಿರೊದ ಸೊರದನಿಟ್ ನಾಡ್‌ನುಡಿತ ಏಳ್ಗೆಗಾಪಿನ ಮದಿಪು ಕೇಣೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೂದನೆದ ವರ್ಸೊಗ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊದ 'ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಲಾ ಅರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮಲೆಯಾಳ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್...ಇಂಚ ಬಹು ಬಾಸೆಲೆನ್ ತೆರಿದಿತ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ವಾಗ್ಮಿ. "ಕನ್ನಡಾಂತರ್ಗತಂ ತುಳುನಾಡು ನನ್ನದಿದು, ಭಾರತಾಂತರ್ಗತಂ ಕನ್ನಡದ ಬದುಕು." ಅರೆಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬೋಡು. ಧರ್ಮ ಜಾತಿ ಪಕ್ಷದ ಹಂಗ್ ಇಜ್ಜಂದೆ

ಮಾನವತೆಗ್ ಮಣೆ ಪಾಡೊಂದು ಬದ್ಕಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕೇ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಆದರ್ಶ.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬಾಲ್ಯೊ

ಕಾಸರಗೋಡು (ಕಾಸ್ರೋಡು) ತಾಲೂಕುದ ಪೆರಡಾಲ (ಪೆರಡೇಲ್) ಗ್ರಾಮೊದ ಕಲ್ಲಕಳಿಯ ಪನ್ಪಿ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಲ್ಲ ಕೂಟೊದ ಇಲ್ಲಡ್ 1915ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ 8ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆರ್ ಪುಟ್ಯೆರ್. ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ದೈಯ್ಯಕ್ಕು, ಅಮ್ಮೆರ್ ದುಗ್ಗಪ್ಪ ರೈಕುಲು.. ಐವನೂದು ಜನ ದಿಂಜಿದುಪ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆಮೂಲ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಬಂಟ ಸಮುದಾಯೊದ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊ ಅವು. ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಅಪ್ಪೆ ದೆಯ್ಯಕ್ಕು ಕಯ್ಯಾರ್ ಕುಟುಮೊದಾರ್. 'ಕಯ್ಯಾರ' ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುದ ಉಪ್ಪಳಗ್ ಮುಟ್ಟದ ಊರು. ಆರೆನ ಅಜ್ಜಿ (ಅಪ್ಪೆನ ಅಪ್ಪೆ) ಉಞ್ಞಕ್ಕೆ. ಆರ್ ಕಯ್ಯಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡಾಲ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಕುಟುಮೊಗ್ ಸೇರಿನಾರ್. ಕಯ್ಯಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡಾಲ್ ಮೇರ್ಕಳ ಈ ರಡ್ಡ್ ಗ್ರಾಮೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಕುಟುಮೊಗು ಇಲ್ಲ್ - ಬದ್ಕ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಜ್ಜೆರ್ (ಅಪ್ಪೆನ ಅಮ್ಮೆರ್) ಶಂಕರ ಆಳ್ವೆರ್. ಆರೆನ ಕುಟುಮೊದಿಲ್ಲ್ ಪೆರಡೇಲ್‌ದ ಕಲ್ಲಕಳಿಯ. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಆಳ್ವೆರ್‌ಲಾ ಕಲ್ಲಕಳಿಯದಾರೇ. ಆರ್ ಬಾಲ್ಯೊಡೇ ಎಡ್ಡೆ ಚಟುವಟಿಕೆಡಿತ್ತಿನಾರ್. ಬರವು-ಸರವುದ ಒಟ್ಟುಡೇ ಯಕ್ಷಗಾನೊ, ತಾಳಮದ್ದಲಿ, ಅಂಚೆನೇ ಬೆನ್ನಿಡ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಲಕಳಿಯದ ಕುಟುಮೊದ ನಡುಟು ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಕೂಟಾಟೊ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಎಲ್ಯೆಡುಪ್ಪುನಗ ಅಲ್ತುಡ್ದು ಈಡೆಗ್, ಮುಲ್ತುಡು ಆಡೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ-ಪಡಿಕೆಗ್ ಪೋದ್ ಬರ್ಪಿನ ಜಾಸ್ತಿಯೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ತಾನ್‌ಲಾ ಪತ್ತ್-ಪದಿನೈನ್ ಮೈಲ್‌ನ್ ನಡತೊಂದೇ ಪೋದು ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಅನ್ಬವೊನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಏಪೊಲಾ ನೆಂಪುಡು ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಒರುಂಬ ವರ್ಸ ಆನಗ ಅಮ್ಮೆರ್ ತೀರ್ದ್‌ಪೋಯೆರ್. ಕಿಂಞಣ್ಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಸೀತಮ್ಮ ಈ ಇರುವೆರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ಜಬದಾರಿ ಅಪ್ಪೆ ದೆಯ್ಯಕ್ಕು ಅಂಚೆನೇ ಅಜ್ಜೆರ್ ಶಂಕರ ಆಳ್ವೆರೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಅಕುಲು ಜೋಕೆ-ಮೋಕೆಡ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಂಟ ಜನಾಂಗೊದ ಬಗೆಟ್ ಬಾರೀ ಪೆರ್ಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದೇ, ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪುಟ್ಟು , ಬಲಕೆ, ನಿಲೆ, ಮಾತಲಾ ಕಲ್ಲಕಳಿಯಡೇ ಆಂಡಲಾ, ಅಪ್ಪೆ ಮೂಲ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್ ಕಯ್ಯಾರನ್ ಅರೆನ ಪುದರ್‌ದೆದುರುಡೇ ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಒರಿತೊಂಡೆರ್.ಜರ್ಮನಿದ ಮಹಾನುಭಾವೆರ್ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ತನ್ನ ಕನ್ನಡ- ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ 'ಬಂಟ' ಪನ್ಪಿನ ಸಬ್ದ 'ಭಟ' ಪನ್ಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದೊತ್ತ ತದ್ಭವ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣ್ತೆರ್. 'ಭಟ' ಪಂಡ ಯೋಧೆ, ಅಂಚಾದ್ ಬಂಟೆರ್ ಪಂಡ ಯೋಧ ಜನಾಂಗ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೊದುಲಯಿದ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಡಳ್ತೆದ ಅರಸುನಕ್ಲೆಗ್ ಮೊಕುಲು, ಯೋಧೆರಾದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ..

"ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟಿನ ಮನೆಗೆ ನಮ್ಮಜ್ಜ ಯಜಮಾನ. ಮನೆ ತುಂಬಾ ಸಂಸಾರ, ಬಂಟ

ಜಾತಿ .. ತುಳುನಾಡಿಗಿಳಿದೊಮ್ಮೆ ನಡೆದು ನೋಡಿರಿ, ಬನ್ನಿ.. ಬಂಟರೆಂದರೆ ತಿಳಿವಿರೆಷ್ಟು ಖ್ಯಾತಿ!" ಇಂಚ ಪಣೊಂದಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಮಗಲೆಗ್ ಆಸ್ತಿ-ಬದ್ಕ್‌ದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ ಅಪ್ಪೆಮೂಲೊದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಿನ ಕುಟುಮೊಡು ತಾನ್ ಜನ್ಮಿದಿನೆಕ್ ಪೆರ್ಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಮೋಕೆ, ಅಂಚೆನೇ ಗೌರವೊಲಾ. ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ತಾನಮಾನ ಬಾರೀ ಮಿತ್ತ್‌ದವು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಗೌರವ ಅಕೇರಿಮುಟ್ಟಲಾ ಅರೆಡ ಒರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪುಟ್ಟುದು ಬುಲೆಯಿನ ಊರು ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿ. ಒಲ್ಪ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರಾಂಡಲಾ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಪಚ್ಚೆ-ಪಜಿರ್‌ದ ಐಸ್ರೊಡು ಮೆನ್ಕುನ ದೇಕಿ. ಪಚ್ಚೆ ನೆಗಪ್ಪುನ ಕಂಡೊ, ತೋಟ, ಕಂಗ್-ತಾರೆ-ಬಾರೆ, ಗುಡ್ಡೆ, ಕಾಡ್, ಪಕ್ಕಿ-ಪರಣೆಲ್ ದಿಂಜಿದಿ ನೋಟ. "ಹಸುರು ಹೊಲ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಗೊನೆಹಣ್ಣ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಲಕಲ ನಿನಾದದಿಂ ನದಿ ಹರಿಯುವಲ್ಲಿ, ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಮರ ತುಂಬಿ ಚೆಲುಚೆಲ್ಲಿ ದೂರಿನಲಿ ತುಳುರಾಣಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಬಳೆದೆನದು-ಹಳ್ಳಿ!"

ಇಲ್ಲ್ ಪಂಡ ಕೂಡುಕುಟುಂಬ.. ಬಂದುಲೆನ ಕೂಟ. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್, ಅಜ್ಜೆರ್ ಶಂಕರ ಆಳ್ವೆರ್, ಆರೆನ ತಮ್ಮಲೆನಕಲೆನ ಸಂಸಾರ, ಮರ್ಮಯಲ್ಲು, ಅರುವತ್ತಲ್ಲು, ಪುಳ್ಳಿಯಲ್ಲು.. ಇಲ್ಲ್‌ನಿಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಕುಲು.. ಇಂಚ ಪೂರಾ ಒಟ್ಟುಗಿತ್ತಿನ ಉಲ್ಲಾಸ್‌ದಿಂಜಿದಿ ಕುಟುಮೊ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬಾಲ್ಯೊದ ನೆಂಪುಡು ಸೇರುಂಡು. ಇಲ್ಲದ ಆಂಜೆನಕುಲು ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಜತ್ತೆರ್‌ಡ ಪೊಂಜೆಲೆಗ್ ಅಟಿಲ್ದ ಜಬದಾರಿ. ದಿನಕ್ಕೊರಿ ಈ ಜಬದಾರಿನ್ ಪಟ್ಟೊಂದು ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲ್ ನಡಪಾಯೆರೆ ಒವ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ ಪಿದಯಿಡ್ದ್ ಕನಪಿನ ಕ್ರಮೊ ಇತ್ತಿಜಿ. ಅರಿ, ತರಕಾರಿ, ಪುಳಿ ಮುನ್ಚಿ ಪೂರ ಇಲ್ಲದವೇ. ಪೇಂಟೆಡ್ದ್ ಕನಪಿನ ಕ್ರಮೊನೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪೊರ್ತು ಕರಿಯೆರೆ ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಸಾದಿಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲಡ್ ತಾಳೊಮದ್ದಲೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭಾಗವತೆರ್, ಚೆಂಡೆ-ಮದ್ದಲೆದಾಕುಲು, ಅರ್ಥದಾರಿಲು, ಕೇನುನಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲ ಇಲ್ಲದಕುಲೇ!

"ಅಶ್ವಧಾಟಿಯ ಹಿಡಿದು ನನ್ನಜ್ಜ ಜೈಮಿನಿಯ ಓದುತಿರೆ ಸರಸತಿಯೆ ಕುಣಿಯಬೇಕು" ಇಂಚ, ಕೂಡುಕುಟುಮೊದ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಪೊರ್ತು ಕರಿನನೇ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತಿಜಿ. ಬೇಜರ್, ಉದಸಿನ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಅವ್ಕಾಸನೇ ಇತ್ತಿಜಿ. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ಲಾ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮಿತ್ತ್ ಬಾರೀ ಇಸ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯೊದ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಕಾರ್‌ಚೆಂಡ್, ಕುಟ್ಟಿದೊಣ್ಣೆ, ಪಳ್ಳಿ ಪತ್ತುನೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಾರೀ ಬಂಜ-ಬಚ್ಚೆಲ್ದ್, ಜುವೊಗು ವ್ಯಾಯಾಮ ಕೊರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ದಾತ್ರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಆರೋಗ್ಯ ಬಾಗ್ಯದ ಸುಕೊ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ನೀಂದುನೇಟ್ಲಾ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆರಾದ್ತಿತೆರ್. ಕಂಕಣೆ-ಮರಂಕಣೆ ನೀಂದುನ ವಿದ್ಯೆಲಾ ಆರೆಗ್ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ಒರಿಯನ್ ಬದ್ಕಾದಿನ ಸಂದರ್ಪೊಲಾ ಆರೆನ ನೆಂಪುಡು ಸೇರ್‌ದುಂಡು.

ಇಲ್ಲದ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಕಾಯೊ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮುಗೇರ ಪಂಗಡೊದ ಜೋಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು

ಸಾಲೆಗ್ ತಪ್ಪಾವೊಂದು ಗೊಬ್ಯೊಂದು, ಪೆತ್ತ ಮೇತೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ನ 'ಆತ್ಮ ಕಥನೊ'ಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಅಂಚನೇ "ಪಾಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಆಟ ಹೊಲೆಯವರೊಡನೆ ಓದುವುದು ಒತ್ತಾಯ, ಆಡುವುದು ಹಿತವು" ಇಂಚ....ಕಬಿತೆಡ್ಲಾ ಬರೆದ್ ಅವು ತಂಕ್ ಹಿತವಾಯಿನ ಅನ್ಬವೊಲ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಪಣೊಂದೆರ್. ಕಯ್ಯಾರ್ ಜನಾರ್ದನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರನ್ ತನ್ನ ತಮ್ಮಲೆ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ಬಂಟ್ರಿಯಾಲ್ (ಭಂಡಾರಿ) ಮಲ್ಪಾದಿನೆನ್, ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಅಲ್ಪ ಮಂಡಲ ಪೂಜೆ ನಡಪಾನಗ ಅಡೆಗ್ ತಾನ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆಂಪುಲಾ ಆರೆಗ್ ಇಸ್ಟದನೆ. ಅಲ್ಪ ನಡತೊಂದುಪ್ಪುನ ಮುಂಡಲ್ತಾಯಿ ದೈವೊದ 'ವಲಸರಿ' ನೇಮಗ್ ಪೋತಿನ ಬೊಕ್ಕ ಚೆಂಡ್‌ಪಾಡಿ ಕಂಡೊಡು ನಡಪುನ ಕಾರ್‌ಚೆಂಡ್ ಗೊಬ್ಬುಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆತಿನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಏಪೊಲಾ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಎಲ್ಯಿಪ್ಪುನಗ ಕಲ್ಲಕಳಿಯಡ್ದ್ ಕಯ್ಯಾರ್‌ಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನವು ಒಂಜಿ ಸಾಹಸೊದ ಸಂಗತಿಯೇ. ... ಆ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯೊ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ನಡತ್ತೊಂದೇ ಪೋವೊಡು.. ಕೆಲವೆರೆನ್ ಮದ್ಮಯನೋ, ಮದ್ಮೆಲೆನೋ, ಪರಬ್ಬೆರೆನೋ ಪಲ್ಲೆಂಕಿಡ್ ಬೋವಿಲ್ ದೆರ್ತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪಲ್ಲೆಂಕಿ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಇಲ್ಲಡ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ನಡತ್ತ್ ಪೋಪುನ ಸಾದಿ ಪತ್ತಿರ್ವ ಮೈಲ್ ದೂರ. ಎಲ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪುಗೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾವೊಂದು ಸಾದಿ ನಡಪುನ ರೂಡಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾದಿಡ್ ಅಸರ್ ಆಂಡ ಪರ್ಯೆರೆ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಲ್ ಕೆಲವು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ನೀರ್-ಉಪ್ಪಡ್, ನೀರ್-ಬೆಲ್ಲ, ಅಳೆತ್ತ-ನೀರ್ ಇಂಚ ಎಂಚಿನಾಂಡ್ಲಾ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಬಾಜೆಲ್ದಕಟ್ಟೆ (ಅರವಟ್ಟಿಗೆ)ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮರಿಯಾಲಡ್ ಸುದೆ ಕಡಪ್ಪಾಯೆರೆ ಓಡೊಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆ ದೂರೊದ ಪ್ರಯಾಣೊದ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲುದ ಸಿರಿನ್ ತೂನಗ ಗೊತ್ತೇ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಜಿಗೆ!

ಬರವು ಸರವು

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಆಜಿ ವರ್ಸೊ ದಿಂಜಿನಗ ಆರೆನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಶಂಕರ ಆಳ್ವೆರ್ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣನ್ ಬದಿಯಡ್ಕದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗ್ ಲೆತೊಂದ್ ಪೋದ್ ಅಲ್ಪ ಮಾಸ್ಟೆರ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಪಂಜಿರ್ಕೆ ಅನಂತ ಭಟ್ರೆನ ಕೈಯಿಡ್ದ್ ವಿದ್ಯಾರಂಭ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಶ್ರೀ ಗಣಾಧಿಪತಯೇ ನಮಃ ಪಂಡ್ದ್ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಬರೆಪಾದಿನ ಆ ವಾಕ್ಯೊ ಏಪೊಗುಲಾ ಮಂತ್ರೊದ ಲೆಕ್ಕೊ ಮರಪ್ಪಂದಿ ನೆಂಪು ಆದ್ ಕಡೆಮುಟ್ಟ ಆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಒರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಒರಲಾ ಬಡು ದೆರ್ಪಂದಿ ಅನಂತ ಭಟ್ರ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪ್ರೀತಿದ ಗುರುಕುಲಾದ್, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕೆರಾದ್ ಕಡೆಮುಟ್ಟಲಾ ಒರಿಯೆರ್.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಒಂತೆ ಸಮಯೊ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪೆರೆಂದ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಗು ಪೆರಡೇಲ್‌ದ ಸುತ್ತು-ಮುತ್ತಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪುನ ಉಮೇದ್ ಜಾಸ್ತಿಯೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಗಲ್ಪಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಡ್ ಅಮರಕೋಶ, ಶಬ್ದಮಂಜರಿ, ಧಾತು ರೂಪಾವಳಿ, ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ದಿನನಿತ್ಯೊ

ಬಾಯಿಪಾಠೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಪ್ಪಾವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪುನೇತ ಉಮೇದ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ತಂಕ್ ಆವಂದೇ ಪಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಆಂಡ, ಅಪ್ಪೆನ ಪಾತೆರೊಗು ಬಿಲೆ ಕೊರ್ದು ಕುಡ ನೀರ್ಚಾಲ್‌ದ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಬರವುನು ಮುಂದರಿತೆರ್. ಆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಡಾಂಡ ದಿನೊಲ ಕಾಂಡೆ-ಬಯ್ಯಗ್ ಮೂಜಿ ಮೈಲ್‌ದಾತ್ ದೂರೊನು ನಡಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶ್ಲೋಕೊಲೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಠ ಒಪ್ಪಿಸಾಯೆರೆ ಬಂಗ ಆಂಡಲಾ ನಡಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಬುಡಂದೆ ಕಲ್ತೆರ್. ಗೆಂದಿಯೆರ್. ಕಲ್ತಿನೆನ್ ಏಪೊ ಮುಟ್ಟಲಾ ನೆಂಪುಡು ದೀವೊನೆರೆ ಬಾಯಿಪಾಠ ಕ್ರಮ ಸಕಾಯ ಆಂಡ್‌ಗೆ.

ತಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸರೊಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯಲೆದ, ಪಂಪ, ರನ್ನನಕಲ್ನ ಕಾವ್ಯೊಲೆದ, ಕೇಶಿರಾಜೆ-ಪಾಣಿನಿನಕ್ಲೆನ ವ್ಯಾಕರಣೊದ ಗಂಧಗಾಳಿ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಅಂಚಿನನೇ ಪರಿಸರೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಲೆನ ನಡುಟು ತಾನ್ ಸುರುತ್ತ ತಾನ ಪಡೆವೊಂಡಿನ ತೃಪ್ತಿ ಅರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೀರ್ಚಾಲ್‌ದ ಶಾಲೆಡ್ ಆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಗೇನೊ, ಉಮೇದ್ ಎಚ್ಚಾಯಿನತ್ತಂದೆ ಅವು ಅರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ದಿಕ್ಕ್‌ನೇ ಬದಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಲೆಡ್‌ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯೆರ್. ಅವು ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಗ್ ಸಮೊ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಸುರುತ ಪ್ರಯತ್ನೊಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಅಂಕ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಸ್ ಆಯೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಎಚ್ಚ ಅಂಕ ದೆತ್ತಿನ ತೂದ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ರ್ ಬಾರೀ ಕುಸಿಟ್ ಸರಕಾರೀ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕ ಶಿಫಾರಸ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲೆರೆನ ಕುಸಿಕ್ ನನೊಂಜಿ ಕಾರಣಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣಗ್ ಅಪಗನೇ ಕಬಿತೆ ಬರೆಪಿನ ಅಬ್ಬೆಸ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಬಿತೆಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಸತುಗುಣೊತ ಕಬಿತೆಲಾದಿತ್ತ.

ಈ 'ಎಂಟ್ರಾನ್ಸ್' ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಪಾಸಾಯಿನೇ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಲಾ ಇತ್ತಿನ ವಿದ್ವಾನ್ (ಎ) ತರಗತಿಗ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಉಂದು, ಆರೆಗ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಗೇನೊಗು ಸಾದಿ ಆಂಡ್. ಪಂಪೆ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಕೇಶಿರಾಜೆ, ಪಾಣಿನಿ, ವಾಮನ, ದಂಡಿ, ಭಾಮಹ...ಮೊಕ್ಲೆನಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕೆರೆ ಗ್ರಂಥೊಲೆದ ಒಟ್ಟುಗು ಕನ್ನಡದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ರಸ ರತ್ನಾಕರ ಮೊಕುಲೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊನ್ಯೆರೆ ಆರೆಗ್ ಸಕಾಯ ಆಂಡ್.. ಒಟ್ಟುಗೇ ಬಾಣನ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯೊಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕಲಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತೊಗು ತಿಕ್ಕಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಗುರು ಪೆರಡಾಲ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವಿಷ್ಣುಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವೆಂಕಪ್ಪ ಶರ್ಮ, ಮೊಕ್ಲೆನ ಪಾಟೊ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊನ್ ಆರ್ ಅಚ್ಚಿಮೆಚ್ಚೊಂಡೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ದಿಂಜ ಪ್ರಯತ್ನ, ಉಮೇದ್‌ಡ್ದಾತ್ರ 1935ಟ್ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಡ್ಲಾ ವಿದ್ವತ್ ಪದವಿನ್ ಮಿತ್ತ ಶ್ರೇಣಿಡೇ ಪಡೆಪಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಅವು ಆರೆನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಧನೆಂದ್ ನಾಲೊರ್ಮೆ ತೆರಿಯುಲೆಕಾಂಡ್.

ವಿದ್ವತ್ ಪದವಿನ್ ಉಚ್ಚಶ್ರೇಣಿಡ್ ಮುಗಿತಿನರೆಗ್ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯೊದ ಒವ್ವೇ ಶಾಲೆ-

ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಸುಲಬೊಡು ಬೇಲೆದ ಅವಕಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಂಗಲಾಪು ಬೇತೆನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ನನಲಾತ್ ಗೇನ ಸಂಪಾದನೆದ ಅಂಗಲಾಪು. ವ್ಯವಹಾರೊದ, ರಾಜಕೀಯೊದ, ಕಾನೂನುದ ಗೇನ ಪಡೆತೊನೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಆಸೆಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಶಂಕರ ಆಳ್ವೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆವೊಂದು ದುಂಬುದ ಬರವುಗಾತ್ರ ಆರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತೆರ್. 1935ಟ್ ಮಂಗಳೂರು ಮಿಶನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ ಬರವುನು ಮುಂದರಿತೆರ್. ನನೊಂಜಿ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆನ್ ಮುಗಿತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸೇರ್ನೆಡ್ಡಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪ್ರಾಯೊ ಬಾಕಿದ ಜೋಕ್ಲೆನೆಡ್ದ್ ಎಚ್ಚಿಗೆನೆ! ತೂನಗಲಾ ಮಲ್ಲ ಉದ್ದ ಜೂವ! ಸುರುಸುರೂಟು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಇಚಿತ್ರಾಂದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಇಷ್ಟಮಿತ್ರೆರೇ ಆಯೆರ್ಗ್. ಶಾಲೆದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಘುರ್ಟಾಡೊ, ಜತೆ ಮಾಸ್ಟ್ರೆನಕುಲು ಶೆಣೈ, ಜಾರ್ಜ್ ಐವನ್, ಸುಮಿತ್ರ, ಜೋಷ್ವ, ಶಿರಿ, ರಾಮಶರ್ಮ, ಗಣಪತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಾತೆರ್ಲ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬರವುದ ಅಂಗಲಾಪುಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಗ್ಲ ಬಾಸೆದ ಗದ್ಯಪದ್ಯೊಲುಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಇಷ್ಟ ಆಂಡ್. ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಪನ್ಪಿನ ಅರೆಗ್ ಗೊತ್ತೇ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಜಿಗೆ. ಅಲ್ಪ ವಾರಗೊರ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬೈಬಲ್ ನೀತಿಪಾಠನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಕೇಣ್ದ್ ಮಾತಾ ಧರ್ಮೊ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಓದೊಡು, ತೆರಿಯೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಅಲಚನೆ ಅರೆಡ ಗಟ್ಟಿ ಆಂಡ್‌ಗೆ!

ಮಿಶನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ದ ಬರವು ಮುಗಿಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕುಡ್ಲಡೇ ಪತ್ರಕರ್ತೆ ಆದ್ ಬೆನಿಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. 1944ಟ್ ಪೆರಡಾಲಡ್ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸುರು ಆನಗ ಪತ್ರಕರ್ತೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಆರೆನ ಸುರುತ ಗುರುಕುಲಾಯಿನ ಪಂಜಿರ್ಕೆ ಅನಂತಭಟ್ಟೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಲೆದ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ಪಿ. ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿಲು ಪೆರಡಾಲ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದ್ ಬರೊಡುಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೊಗು ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಯರೆ ಆವಂದೆ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪೆರಡಾಲಗ್ ಬರೊಡೇ ಆಂಡ್.

ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತೆರೆಗ್ ಆತ್ನೇಟ ಬೇತೆನೇ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಬೋಡುಂದ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್‌ಗೆ. 1949 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಕೊರ್ಪುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊದ ಪಂಡಿತ ಅನ್ಬವೊ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ತರಬೇತಿದ ಕಡ್ಡಾಯ ಇತ್ತಿಜಿಡಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಮಾತ್ರ ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊನುನ ಆಸೆಡ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ತನ್ನ ಬೇಲೆಗ್ ರಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಡ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿತ ತರಬೇತಿಗ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಅವೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಬಿ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಅಂಚೆನೇ ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆನ್ ಪಾಸ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ 1950ಟ್ ಮುಗಿತಿನ ಪಂಡಿತ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಈತ್ನೇಟದ ಗೇನೊಗೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್.

ಪತ್ರಕರ್ತೆರಾದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್

ಕುಡ್ಲಡ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಲೆನ ಪೊಲಬು ಆಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಡ್ ಆರ್ ತನ್ನ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಯಿನೇ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗದಂಚಿಗ್ ಮನಸ್ ಮಲ್ತೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗದ ಬೇಲೆಗ್ ಚಾಲನೆ ತಿಕ್ಕಿನಿ ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣೈಲು ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾತ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ದ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಪತ್ರಿಕೆದ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಸುಲಬ ಇತ್ತಿಜಿ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಡ್ದ್ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆವೊಡು. ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಪಾಲ್ ಸೊತಂತ್ರ ಪೊರುಂಬಾಟದ ಸುದ್ದಿಲೇ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಗ್ ಗೊತ್ತಾವಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಕಂಡ್‌ದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಚಾತುರ್ಯಲಾ ಬೋಡು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಿನೆಮಾದ ವಿಚಾರೊಲು.. ಇಂಚ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಮಾತಾ ವಿಬಾಗೊಲಾ ಬೋಡು. ಪ್ರೂಫ್ ತಿದ್ದುನ ಕೆಲಸ, ಪೇಂಟೆಡಾಪಿನ ಸಬೆಕ್ಲೆಗ್ ಪೋದ್ ವರದಿ ಒಪ್ಪಾವುನ ಕೆಲಸ, ಸರಕಾರೀ ಕಚೇರಿಲೆಗ್ ಪೋದ್ ವಿಷಯೊ ತೆರಿಪಾವುನ ಕೆಲಸ ಇಂಚ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಸುರುತ ತರಬೇತಿ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಈ ಪ್ರಭಾತ ಪತ್ರಿಕೆದ ಮೂಲಕನೇ ಆಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿದ ಪದವಿಶಿಕ್ಷಣದ ಪೊರ್ತುಡೇ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಅಭಿರುಚಿ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದೇ ಸಾಲೆಡ್ ಆರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ತಿಂಗೊಲುಗೊಂಜಿ ಕೈಬರವುದ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್; ಪತ್ರಿಕೆದ ಕನ್ನಡ ಬಾಗೊಗ್ 'ನಗು' ಪಂಡ್‌ದ್, ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಾಗೊಗ್ 'ವಿಕಾಸ' ಪಂಡ್ದ್ ಪುದರ್‌ಲಾ ದೀದಿತ್ತೆರ್. ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣೈ ಪತ್ರಿಕೆದ ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ತಾನ್ ತೂವೊಂದು, ಬಾಕಿದ ದಿನನಿಚ್ಚೊದ ಮಾತಾ ಜಬದಾರಿಲೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗೇ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಬೇಲೆ ದಿಂಜ ಆದ್ ಆ ಬೇಲೆ ಬೊಡಿ ಪೋಯೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಈ ವಿಚಾರೊನು ತನ್ನ ಗುರ್ತದಾರಾಯಿನ ಯು. ಆರ್. ಶೆಣೈಲೆಡ ಪಟ್ಟೊಂಡಿನೆಡ್ದಾವರ ಅರೆನ ಶಿಫಾರಸ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಅಪಗ "ಶಾರದ ಪ್ರೆಸ್"ದ ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ವಿ. ಪಿ. ಕಾಮತ್ 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪಾಯೆರ್. 1944ಟ್ ಕುಡ್ಲ ಬುಡ್ದ್ ಪೆರಡಾಲಗ್ ಪೋಪಿನೇಟ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಡೇ ಮನದೀದ್ ಬೆಂದೆರ್.

ಪತ್ರಿಕೆದ ಬೇಲೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ರೀತಿಡ್ ಪ್ರೇಜನ ಆಂಡ್. ನಾಡ್‌ದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರೊಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಲ್, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಯಿನ ಕಜ್ಜೊಲ್, ಇಂಚ ಬೇತೆಬೇತೆ ಬಗೆಟ್ ಅನ್ಬವೊನ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜನಕ್ಲೆನ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರೆನ ಗುರ್ತ ಆಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕುಳುಕುಂದ ಶಿವರಾವ್, ಪಿ.ಕೆ.ನಾರಾಯಣ, ಬಿ. ವಿ ಬಾಳಿಗಾ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಗಣ್ಯೆರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಸಂಘ, ಪ್ರಕಾಶ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಚಲನಚಿತ್ರ ವಿಮರ್ಶಕರ ಸಂಘ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ, ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಸಂಗೊಲೆದ ಪುಟ್ಟುಗು ಕಾರಣೆರಾಯೆರ್. ಈ ಸಂಗೊ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆದ ನಿರೆಲ್ಡ್ ಕಜ್ಜ-ಕೊಟ್ಯಲು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಠಿ,

ಕವಿಸಮ್ಮೇಳನಲೆನ್ ನಡಪಾಯೆರ್. 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ', 'ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ'ದಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ವಿಚಾರ-ಸಂಕಿರಣ ನಡಪಾಯೆರ್. ನ್ಯೂ ಥಿಯೇಟರ್ಸ್, ಪ್ರಭಾತ ಚಲಚಿತ್ರಲೆನ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಜೋಕುಲೆನ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡಪಾಯೆರ್. ಅ.ನ.ಕೃ., ತ.ರಾ.ಸು, ಕಾರಂತ, ಎನ್ಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಹನೀಯೆರೆನ್ ಲೆಪುಡಾದ್ ಭಾಷಣ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. 1943ಟ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಸಂಘಟನೆದ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾದ್ ಬೆಂದೆರ್. ಬೆಂಗ್ಳೂರುಡ್ ನಡತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಸಮ್ಮೇಳನೊಗು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೇ ಪೋದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್ . ಅವ್ವೇ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಕುಡ್ಲಡ್ಲಾ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡಪಾದ್, ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿರಂಜನೆರ್ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿದ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾದ್ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗೇಲ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಬೆಂದೆರ್. ಗುಪ್ತ, ಮೊಹರೆ, ಯಾಜಿ, ರಾಮಯ್ಯ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಣ್ಯೆರ್ ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗ್ಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲದಂಚಿ ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಆಂಡ್.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಬೆನೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಕವಿ, ಲೇಖಕೆ, ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯಿನೇ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ಲಾ ಅಂಚಿನ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಾವು ಲೆಕ್ಕ ಆದೇಶೊ ಆಂಡ್. ಶಾರದ ಛಾಪಖಾನೆ (ಪ್ರೆಸ್) ಅಪಗನೇ ಎಡ್ಡೆ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್ ಆದ್ ಪುಗರ್ತೆಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್.ಪೇಪರ್‌ದ ಪುದರ್‌ನ್ ರಂಗ್‌ರಂಗ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಕತೆಕ್ಲೆಗ್ ಪೂರಕವಾದ್ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೇಕಲ್ ಮೆರೆಡ ಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಬ್ಲಾಕ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಯಂತ್ರ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್‌ಡ್ ಅಪಗನೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆಡ್ದಾತ್ರ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಬಾರೀ ಪುಗರ್ತೆದ ಪತ್ರಿಕೆ ಆದ್ ಬೇಡಿಕೆಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್, ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್, ಕಟಪಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶೆಣೈ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಹಿರಿಯ ಬರವುಗಾರೆರ್ ವಿಶೇಷ ಲೇಖಕೆರಾದ್ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಬರವುಲೆನ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ಜಾರಪ್ಪೆರ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ 'ಬಡವರ ಬಂಧು' ಪತ್ರಿಕೆಗ್‌ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗ್ ಸೇರುನ ದುಂಬು ಜಾರಪ್ಪೆರ್ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಡ್ ಉಪಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡೇ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಕವನ-ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಡಪಾದ್ ಕೊರ್ದ್ ಅವು ಪ್ರಕಟ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಜಾರಪ್ಪೆರೆನ ಗುರ್ತಲಾ ಆಂಡ್. ಆರೆನ ಕಚೇರಿಗ್ ಪೋದ್ ಬರೊಂದುಲಾ ಇತ್ತೆರ್.

ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ಪುಗರ್ತೆದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ಎಡ್ಡೆ ಲೇಖಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇಂಬೆರ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್‌ದ ಬಾಬುರಾಯ ಪ್ರಭುಕ್ಕುಲು ತ್ರಿವೇಣಿ ತಿಂಗೊಲ್ದಪತ್ರಿಕೆ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ರ್ ಸಂಪಾದಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಎ.ಬಿ. ಶೆಟ್ರೆನ 'ನವಯುಗ' ಪತ್ರಿಕೆ, ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ ಕಂಪೆನಿದ ವಾಮನ ಕುಡ್ವೆರೆನ 'ನವಭಾರತ' ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ಹುರುಳಿ ಭೀಮರಾಯರೆನ 'ಕಂಠೀರವ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆಲು ಆ ಕಾಲೊಡು ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಇಸ್ಟದ ಪತ್ರಿಕೆಲ್. ಬಿ. ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ, ಬಿ. ವಿ ಬಾಳಿಗಾ, ಪಿ. ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಸಾಗೊಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲಾ ಕುಡ್ಲನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇಶಭಕ್ತೆರಾಯಿನ

ಹಿರಿಯಡ್ಕ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯೆರ್ 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ' ಪನ್ಪಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿಟ್ ದೇಶದ್ರೋಹಿ ಲೇಖನೊಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪಗದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವ ಆರೆಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್‌ನೆಡ್ಡಾವರ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಉಂತುದು ಪೋಂಡ್. ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆರ್‌ಲಾ 'ಸರ್ವೋದಯ' ಪನ್ಪಿನ ವಾರಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೆನ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ನೆಂಪುದ ಬುತ್ತಿ ಬುಡ್ಪಾಂಡ ಏತೇತೋ ಸಂಗತಿಲುಲ್ಲ. 'ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ' ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯೊಡ್ದು ಅಚ್ಚಿ ಆಯಿನ ಸುರುತ ಪತ್ರಿಕೆ. ಕುಡ್ಲಡ್ ರಡ್ಡನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಆದ್ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬತ್ತಿನನೇ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ. ಉಂದು ಉಂತ್‌ದ್ ಪೋಯಿನಪಗ, ಪತ್ರಿಕಾಲೋಕೊಗೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ನಷ್ಟ ಪನ್ದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಯೆತೆಟಿತ್ತೆರ್.

ಪತ್ರಿಕೆದ ಬೇಲೆ ಆರೆಗ್ ಸೊಂತದ ಪುದರ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಅವುಕಾಸ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ತನ್ನ ಗುರು ಪಂಜಿರ್ಕೆ ಅನಂತ ಭಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಡಾ। ಪಿ. ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊನ್ದ್ ಪೆರಡಾಲಡ್ ಸಾಲೆದ ಬೇಲೆಗ್‌ಂದ್ ಪೋಯೆರ್. ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಬೆನ್ಪಿನವುಲಾ ಅರೆಗ್ ಇಷ್ಟೊದ ಬೇಲೆನೇ..

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಮಾಸ್ತ್ರತಿಕೆ

1944ಟ್ಟ್ ಪೆರಡಾಲದ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀಯಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಸುಮಾರ್ ಮುಪ್ಪ ವರ್ಸೊ ಅಲ್ಪನೇ ಬೆಂದೆರ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮನ್ ಇಷ್ಟ ಪಡೆಯಿಲೆಕೊನೇ ಮಾಸ್ಟೆರ್ ಆದ್‌ಲಾ ಇಷ್ಟೊಡೇ ಬೆಂದೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಡ್‌ಲಾ ಕಲ್ಪಾವುನ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆತೊಲಿ. ಆಂಡ ಅಯಿಕ್ ಆರ್ ಒಪ್ಪಿಜೆರ್. ಕಾರಣ, ಊರುಡು ಏತೋ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತೆರ್ ಬೇಲೆದಾಂತೆ ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕಡ್ ಪಣ್ಪಿನ ಅಲಚನೆ. ಅೃಡ್ದಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತೊಗ್ ಬೇತೆ ಪಂಡಿತೆರ್ನ ನೇಮಕೊ ಆಯಿನ ಕುಸಿ ಅರೆಗ್‌ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಪೆರಡೇಲ್‌ಡ್ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆವೊಡಾಂಡ ಅೃತ ಪಿರವುಡು ಬೆಂದಿನ ಮಸ್ತ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪ್ರಯತ್ನೊಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕಾಂಡೆ ಪತ್ತ್ ಗಂಟೆಗ್ ಸಾಲೆ ಸುರುವಾಪಿನ ಕ್ರಮೊ ಆಂಡಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪೊರ್ತುಗು ದುಂಬೇ ಶಾಲೆಗೆತ್ತ್‌ದ್ ಶಾಲೆದ ಕಟ್ಟೋಣದ ಬೇಲೆದಂಚಿ ಗಮನ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಸ ಕಟ್ಟೋಣದ ಬೇಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಈ ಆದರ್ಶ ಬಾಕಿದ ಮಾಸ್ಟ್ರೆನಕಲೆಗ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾಂಡ್. ಅಕುಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು–ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬೆನ್ಯೆರೆ ಪಿರಜಾರಿಜೆರ್ಗೆ.

ಪೆರಡಾಲಡ್ ಊರ್ದ ಹಿರಿಯೆರ್ ಸೇರೊಂದು 'ಪ್ರೇಮಕೂಟ' ಪನ್ಪಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂಜೆನ್ ದುಂಬುಡೇ ಪುಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆರ್. ಅೃತ ಮುಕಾಂತ್ರ ವರ್ಸೊಲಾ ದಸರಾ ನಾಡಹಬ್ಬ ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ ಭಾಷಣೊ ಮಲ್ಪಾವುನ, ಪಂತೊಲೆನ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ಪುನ, ರಾತ್ರೆಡ್ ನಾಟಕೊ ಆಟೊ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಜ್ಜೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದು ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೆರೆ ಉಮೇದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಷಯೊಲೆಡ್ ಸಭೆ, ಚರ್ಚಾಗೊಷ್ಠಿ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಲೆನ್

ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಏಪೊಲಾ ಮುಂದಾಳ್.. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಾಟೊಲೆನ್ ಕಲ್ಪುನೆಟ್ ಎಂಚ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ಅರೆನ ಚಿಂತನೆದ ಸಂಗತಿಯೇ! 'ಏರುತಿಹುದು ಹಾರುತಿಹುದು। ನೋಡು ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ, ಸಂತೆಗೆ ಹೋದನು ಭೀಮಣ್ಣ....' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತಾನೇ ಬರೆಯಿನ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ತಾನೇ ಕಲ್ಪಾವುನ ಯೋಗ ಆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನವು ಸಿಸ್ತ್‌ಡೇ ದಿಂಜಿದಿ ಬದ್ಕ್. ಅಂಚೆನೇ, ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆಯಿನಾಯೆ ಶಿಷ್ಯೆರೆಗ್ ಮಾದರಿ ಆದುಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ನೈತಿಕತೆಗ್ ಆರ್ ಬಾರೀ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಆ ಕಾಲೊಡು ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಿಯಾದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಜೋಕುಲು ಬಾಕಿ ತರಗತಿಡ್ ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕನ್ನಡ ತರಗತಿಡ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಲಕ್ಕಾವುನ ಸಾಜ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ, ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪಾಟೊದ ಪೊರ್ತುಡು ಜೋಕುಲು ಕಲ್ಪುನ ಕುಸಿಟ್ ಕೆಬಿಕೊರ್ದು ಕೇಣೊಂದು ಮನಿಪಂದೆ ಇತ್ತೆರ್ಗೆ! ಇಂಚ ಕೇಣೊಂದಿತ್ತಿನ ಜೋಕುಲು ಮಲ್ಲೆ ಆದ್, ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರೊಂದು, ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆತೆರ್. ಅಕುಲು ತನ್ಕ್‌ಲೆ ಏಳ್ಗೆಗ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪಾಟೊದ ರೀತಿಲಾ ಕಾರಣ ಪನ್ದ್ ಪಣೊಂದೆರ್. ಅಂಚ ಪಣ್ಣಗ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆಯಿನ ಕುಸಿಕ್ ಒವ್ವುಲಾ ಸಾಟಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎನ್ನೊಂದೆರ್. 1969ಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿಗ್ ಆರೆನ ಪುದರ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಆಯಿನಿಲಾ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಸಂದಾಯಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆದ ನಿಲೆಟೇ!

1970ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಧ್ಯಾಪನದ ಗೆಯ್ಮೆಗಾತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಆರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಸಂದರ್ಭೊನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಇಂಚ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. "ಎನ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗ್ ಎನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿದ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೆಲಸಲೆದ ಒಟ್ಟುಗೇ ಎನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆನ ಅರ್ಹತೆಲಾ ಕಾರಣ ಆದುಂಡು. ಎಂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬನ್ನಗ ಎನಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಎನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲ್ ಕುಸಿ ಪಡೆತೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯೆರೆ ಡೆಲ್ಲಿಗ್ ಪಿದಾಡುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರ್ಯೆರೆ ಜನ ಜಾತ್ರೆನೇ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್"..

ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಥೆರಾವೊಡು.. ವಿದ್ಯಾವಂತೆರ್ ಆವೊಡು.. ಉಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಆಸೆ. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಬರವುದಾಂತಿನ ಪಿರಯೊದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಬರವುದ ರುಚಿನ್ ತೆರಿಪಾವೊಡು, ಅಕ್ಲೆಗ್ ವ್ಯವಹಾರೊಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತಾಂಡಲಾ ವಿದ್ಯೆ ತೆರಿದುಪೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಆಸೆಡ್ 1939ಟ್ ಬದಿಯಡ್ಕಡ್ ಅಂಚೆನೇ 1941ಟ್ ಕುಡ್ಲದ ಬೋಳೂರು, ಬೊಕ್ಕಪಟ್ಣಡ್ 'ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ'ದ ನಿಲೆಟ್ ರಾತ್ರಿ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಿರಯದಕ್ಲೆಗ್ ಅೃತ ಪ್ರೇಜನ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದೊಂಜಿ ಸೊಂತ ಲಾಬ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಯೋಜನೆ. ಸರಕಾರದ ಒವ್ವೇ ಸಾಯೊ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಡಂಬರೊದ ಪ್ರಚಾರ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಬರವುದಾಂತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಜ್ಞಾನೊದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವೊಡುನ್ನಿನಕುಲು ಒಂಜೇ ಮನಸ್‌ಡ್ ಈ ಯೋಜನೆಡ್ ಬೆಂದೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಆದ್, ಉತ್ತರ ಕೇರಳ ಸರಕಾರದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಆದ್, ಅಂಚೆನೇ ಬುನಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ನವೋದಯ

ಪಾಠಮಾಲೆದ ರಚನೆಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೆನೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಶಿಕ್ಷಣೊಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ವೇದಿಕೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಪೆರೆ ಕಾರಣ ಆಯೆರ್. ಬದಿಯಡ್ಕದ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆನ್ ಸೀನಿಯರ್ ಬೇಸಿಕ್ ಶಾಲೆ ಆದ್ ಬದಲ್ ಮಲ್ಪುನಲ್ಪಲಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಶಾಲೆಗ್ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಡೇ ಸುರುತ ಬೇಸಿಕ್ ಶಾಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್.

ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಾಠ ಕಲ್ಪಾಯಿಲೆಕನೇ ಅಕುಲ್ನ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊನು ಬುಳೆಪಾವುನಂಚಿಲಾ ಗೇನ ದೀಪಿನ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ನಿಲೆಟ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪ್ರತಿಭೆಗಾಪಿನಂಚ ಬೇತೆಬೇತೆ ಕಲೆ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಶಾಲೆಲ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಂತೊಲೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಕಾರ್ಲಡ್ ನಡತಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್‌ಡ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಪಾಯೆರ್, ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುದ ಜಾಗೆಲೆಗ್ ತಿರ್ಗಾಟೊಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಶಾಲೆದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವೊಡು ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಗೊಬ್ಬಾಯೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಜೋಕ್ಲೆಡ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಎಚ್ಚಾಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರ'99 ಲೇಸ್‌ಡ್ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮದಿಪುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಎ. ಈಶ್ವರಯ್ಯೆರ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಆಳಂಗದ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆದ ಪರ್ಚಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್... "ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತರಗತಿಡ್ ಪಾಠದೊಟ್ಟುಗೇ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅನ್ಯಮನ್ಯ ಸಮ್ಮಂದೊನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಕವಿಹೃದಯೊಡು ಆನಿಯೇ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಜಾಗ್ ಪಡೆತಲ್. 'ಬೇಡುವೆಂ ಚಂದ್ರವಂಶದ ಕುಡಿಯ ಕಾಪಾಡು..' ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾನಗ ಅರೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಜತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕಯಿತತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಅರೆನ ಎತೆ ದಿಂಜಿ ಮೋನೆಇನಿಕ್ಕಲಾ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬರ್ಪುಂಡು. ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಪಂಡೊನೆರೆ ಬಾರೀ ಪೆರ್ಮೆ ಎಂಕ್."

ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರೆಗ್ ಖಾಸಗಿಯಾದ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಲೆದ ಪರೀಕ್ಷೆಲೆಗ್ ಕುಲ್ಲೆರೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ತಿಕ್ಕುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಅನುಕೂಲತೆ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಗಳಸೊಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಅಪಗನೇ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದು ಎಂ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದ್ ಪದವಿ ಪಡೆಯೆರ್.

ಶಾಲೆದ ಬೇಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊದ ರಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿಗ್ ಸೇರಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಗೇನೊದ ಅಂಗಲಾಪುಡು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟೊ ಮುಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮೊನ್ ಉಂದೆಡ್ದಾತ್ರ ತೆರಿಯೆರೆ ಆಂಡ್. ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ ತೆರಿಯೊಂಡಿನೆಟಾದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾಠಮಾಲಿಕೆ ಬರೆಯೆರೆ ಸುಲಬ ಆಂಡ್. ಕುಡ್ಲಡುಪ್ಪುನಗ ಒಂತೆ ಸಮಯ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಸೈಂಟ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್‌ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಅಧ್ಯಾಪಕೆ ಆದ್ ಬೆಂದ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಮಲ್ಲ ಕೂಟೊನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒವ್ವೇ ಊರುಗು ಪೋವಡ್, ಸಬೆಕ್ಕ್ ಪೋವಡ್ ಅಲ್ಪ ಯಾನ್ ಈರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಪಂಡೊಂದು ಪರ್ಚಯ ಪಣೊಂಬಿನಕುಲಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲಾದೇ ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರುನವು ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಮಲ್ಲ ಗುಣಂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪುಗರುವೆರ್. ತನ್ಕ್‌ಲಾ 'ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ' ಪಣ್ಪಿನ ಬಾಮ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ

ಎನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಎನಡ ಅವ್ವೇ ಬಾಮ ಉಂಡುಂದು ತೆರಿನಗದ ಕುಸಿ ಮಲ್ಲನೇ. 'ಉತ್ತಮ ಶಿಷ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಪಡೆದು ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಶಿಕ್ಷಕನಾದುದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ." ಈ ಪಾತೆರೊನ್ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಪಣೊಂದೆರ್: .

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಬರವುದ ಉಮೇದ್ ಉಂಡಾವೆರೆ ಕಾರಣ ಆಯಿನ ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಪಟ್ಟಿಡ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯೆರ್, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರಭಟ್ ಮೊಕುಲು ಮುಕ್ಯೆರ್. ಮೊಕಲ್ನ ಬರವಣಿಗೆಲ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬರವುಲೆಗ್ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಅಪಗದ ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ, ಕಂಠೀರವ, ನವಯುಗ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಲು ಆರೆಗ್ ಬರವುದ ಉರ್ಬುಉಲ್ಲಾಸ್ ಪುಟ್ಟಾಂಡ್‌ಗೆ... 1933 ಟ್ ಪುತ್ತೂರು ದಸರಾ ಸಮಾರಂಭೊಡು ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತಿನ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಡ್, ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಲ್ಲ ಕವಿನಕಲ್ನ ನಡುಟು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ಲಾ ಕಬಿತೆ ಓದುನ ಅವಕಾಸೊನ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಗ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ 'ಊರ್ಮಿಳಾ' ಕಬಿತೆನ್ ಓದ್ಯೆರ್. ಬೇಂದ್ರೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಕಬಿತೆನ್ ಪುಗರ್ಯೆರ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅಪಗನೇ ನನೊಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ ಓದ್ಯೆರೆ ಪಂಡಿನೆತ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಒರಿಯುನನೇ ಆಂಡ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೂಕುಲು

ಕಯ್ಯಾರೆರೇ ಪಂಡೊಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಆರ್ ಪತ್ತೆತ ಪ್ರಾಯೊಡುಪ್ಪುನಗನೇ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗೊಗು ಪಿದಾಡ್ದೆರ್. ಅಪಗದ ಕಬಿತೆಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಪದೊಕ್ಲೆನ ದಾಟಿಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಛಂದಸ್ಸ್, ಅಲಂಕಾರ, ರಸಭಾವಲೆದ ಗೋಚರದಾಂತೆನೇ ಬರೆಯಿನವು. ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿಡ್, ಊರುಡು ಮಾತ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ ಆಟೊದ ಪ್ರಬಾವೊ ಜಾಸ್ತಿ. ಪದ ಕೇಂಡಿನ ದಾಟಿಡೇ ಕಬಿತೆ ಬರೆಪಿನ ಉಮೇದ್. ಅಗಲ್ಪಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಗ್ ಸೇರ್ನಪಗನೇ ಸುರುತ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯೆರ್. ಅಯಿನ್ ಆರೆನ ಒಟ್ಟುಡು ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಮಾಧವ ಭಟ್ಟೆರ್ ತನ್ನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಸೊರೊಟು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿನ್ ಕೇನ್ನಗ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಉಲ್ಲಸ್ ಉರ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಅಂಚೆನೇ ಸುಮಾರ್ ಪದ್ರಾಡ್ ವರ್ಸೊ ಪ್ರಾಯೊಡುಪ್ಪು ನಗನೇ ಲೇಖನ ಬರೆಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ! ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನಪಗ ಭಕ್ತ ಧ್ರುವಗ್ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಎಂಚಿನನೋ ಬರವುನ್ ಅರೆಗ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಅವ್ವೆನ್ ತೂದ್ ಮೆಚ್ಚೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಮೇಸ್ಟ್ರ್ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು "ಪೊಸಡಿ ಗುಂಪೆ" ದ ಬಗೆಟ್, ಕನಕದಾಸೆರೆಗ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಡ ಇತ್ತಿನ ಬಗ್ತಿದ ಬಗೆಟ್ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯೆರ್. ಇನಾಮುಲಾ ಗೆಂದಿಯೆರ್. ವಿದ್ವತ್‌ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಕಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಕಾವ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸ್, ಅಲಂಕಾರ ಮಾತೆನ್ಲಾ ತೆರಿಯೊಂದು ಬರೆಪುನ ಕಳೊಟು ದುಂಬರಿಯೆರ್. ಷಟ್ಪದಿ, ದ್ವಿಪದಿ, ಚೌಪದಿಲೆನ್ ಚಂದೋಗತಿಟೇ ಬರೆಯೆರ್. ಆರ್ ಕಡಪುಡ್ನ ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯ ಬರವುಲು ಮಾತ ಅಚ್ಚಾಂಡ್. ಕುಡ್ಲ ಅತ್ತಂದೆ ಉಡುಪಿ, ಧಾರವಾಡ, ಮದ್ರಾಸ್‌ದ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ಲಾ

ಅಚ್ಚಾಂಡ್. ಸುರುಸುರುಕು 'ದುರ್ಗಾದಾಸ" ಪನ್ಪಿನ ಕಾವ್ಯನಾಮೊ ದೀವೊಂದು ಬರೆಯೆರ್. "ನೀನು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ" ಪಣ್ಪಿನ ಸುರುತ ಕವನ 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದ್ 17 ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆ 'ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವಾಗ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗಿಹೆನು, ನೆಲವ ಬಿಟ್ಟೇರಿಹೆನು ಬಾನಿನೆಡೆಗು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂತೊಸುಡು ಪದೊ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್.

ಅರೆನ ನಿಜ ಪುದರ್‌ಡ್ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಉಡುಪಿದ ಕಿರಿಯರ ಪ್ರಪಂಚದ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೆನ್ನಿ ಒಂಜೇಲೆಕ ನಡತ್‌ಂಡ್. 13 ಕಬಿತೆಲೆನ ಗೊಂಚಿಲ್, 8 ಗದ್ಯಗ್ರಂಥೊಲು, 6 ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆದ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು, 4 ವ್ಯಾಕರಣ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬೂಕುಲು, 8 ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ವಾಚನಮಾಲೆ, ಒಂಜಿ ನಾಟಕ, ಬೊಕ್ಕ ಆತ್ಮಕಥನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಲೇಖನಿಡ್ದ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬೂಕುಲು ಪಂಡ ಜಾನಗೇನೊದ ತುಪ್ಪೆಲ್.

ಕುಡ್ಲದ 'ಶಾರದ ಛಾಪಖಾನೆ'ದಕುಲು ಸುರುಟಾದ್ 1940ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪದ್ಯಮಂಜರಿ ಭಾಗ 1 ಮತ್ತು 2 ಪನ್ಪಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ಬರೆತಿನ ಶಿಶುಗೀತೆಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಭಿನಯ ಗೀತೆಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲೆಡ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತ್ತೆರ್. ಸುಮಾರ್ 64 ಜೋಕ್ಲೆಗಾದೇ ಬರೆತಿನ ಪದೊಲು ಈ ಬೂಕುಲೆಡುಲ್ಲ.

1943ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಸುರುತ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಶ್ರೀ ಮುಖ' ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರೇಮ, ತತ್ವ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಸೊತಂತ್ರ ಪೊರ್‌ಂಬಾಟ, ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಇಸಯೊಲೆದೊಟ್ಟುಗು ರಡ್ಡ್ ಪೊರ್ಲು-ತಿರ್ಲ್‌ದ ಕಥನಕವನೊಲೆನ್‌ಲಾ ಸೇರಾವೊಂದು 25 ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗು ಕೋತ್‌ದಿನ ಪೊರ್ಲುದ ಸಂಕಲನ ಆದ್ ಅವು ಅಚ್ಚಾಂಡ್. ಸುರುತ ಬೂಕೇ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಇಷ್ಟೊ ಆದ್ ಮಗ್‌ರ್ ವರ್ಸೊನೇ ಮದ್ರಾಸ್, ಮುಂಬಯಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳದ ಪಠ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಂದೆತ್ತ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕವನೊಲು ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಮುಖದ ರಡ್ಡನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಅಚ್ಚಾಂಡ್. 1983ಟ್ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದಪಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಕನಯೆರೆ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ ದೆತ್ತಿನ ಪೊಸಗನ್ನಡ ಬರವುಲೆದ 100 ಕೃತಿಕ್ಲೆಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ 'ಶ್ರೀಮುಖ'ಲಾ ಜಾಗೆ ಪಡೆಯಿನವು ಆರೆನ ಕಾವ್ಯೊ ಕೃಷಿಕ್ಕ್ ಸಂದಾಯಿನ ಮಾನಾದಿಗೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

1947ಟ್ 'ವಿರಾಗಿಣಿ' ನಾಟಕೊನು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬರೆಯೆರ್. ಸೊತಂತ್ರ ಪೊರ್‌ಂಬಾಟೊಡು ಪೊಂಜೆಲ್ಲಾ ಸಮಪಾಲ್ ಗೆತೊನೊಡುಣ್ಪಿನ ಕಥಾವಸ್ತುನು ದೀವೊಂದು ಬರೆಯಿನ ನಾಟಕೊಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರೊಲೇ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಆ ನಾಟಕೊ ಬಾರೀ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಂಡ್. ಬರೆಯಿನ ಒಂಜೇ ನಾಟಕೊ ಆಂಡಲಾ ಅವು ಆ ಕಾಲೊಗೇ ನೂದೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಮಿತ್ತ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಪಡೆದ್ ಊರೊರ್ಮೆ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ನಾಟಕೊ ಆಂಡ್.

ಅವ್ವೇ ವರ್ಸೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ 'ರತ್ನರಾಶಿ' ಗದ್ಯಕೃತಿನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್, ರಾಜಾರಾಮ ಮೋಹನ್‌ರಾಯ್, ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಸ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್,

ಮೋತಿಲಾಲ್‌ನೆಹರೂ, ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ, ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್, ಮೌಲಾನಾ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಝಾದ್, ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ, ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್, ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಕ್ಬಾಲ್, ಜಗದೀಶ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್, ಮಹಾದೇವ ದೇಸಾಯಿ, ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್, ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ, ಗಡಿನಾಡ ಗಾಂಧಿ, ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್, ಹಠಯೋಗಿ ಭನ್‌ಸಾಲಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಹನೀಯೆರೆನ ಬದ್ಕ್ ಆದರ್ಶೊಲೆನ್ ಜವಣೆರೆಗ್ ತೆರಿಪಾವೊಡುನ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಸೊಡೇ ಈ ಬೂಕುನ್ ಬರೆಯೆರ್. 'ರತ್ನರಾಶಿ' ಆ ವರ್ಸೊದ ಎಡ್ಡೆ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಗ್ರಂಥ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರ ಇನಾಮು ಕೊರ್ದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ಉಪಪಠ್ಯ ಆದ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

1949ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ರಡ್ಡನೇ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ 'ಐಕ್ಯಗಾನ' ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ದೇಶೊದ ಸೊತಂತ್ರೊಗಾದ್ ನಡತಿನ ಪೊರ್ಂಬಾಟೊದ ಬಂಗಬೆಂಗ್, ಬಲಿದಾನೊಲು, ದೇಸ ವಿಭಜನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ಮಾರ್ನ ಕಜ್ಜೊಲು, ಜಾತೀಯತೆ, ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮನಬೆಯ್ಪಿನ ಸಂಗತಿಲೆಗ್ ಕವಿ ಮನಸ್ ಎಂಚ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋಜಾವುಂಡು ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಉಂದೆಟ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ ಬರವುಲೆಡ್ ಏಪೊಲ ದೆರ್ತ್‌ಪತ್ತುನ್ ಸೊರ್ದಯೊದ, ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ದ ಸಂಗತಿಲೆನೇ. ಅರೆನವು 'ಐಕ್ಯಗಾನ ಮಂತ್ರ'. ಲಡಾಯಿ, ದೊಂಬಿ, ದಂಗೆ.. ಪಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ತೂ ಪತ್ತಿಲೆಕ.. ಅರೆನ ಕಬಿತೆ 'ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ' ಉಂದು ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಎಚ್ಚರ ಪುಟ್ಟಾವುನ ನಿಲೆಟ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಅರ್ತ ಒರ್ತೊಂದಿನ ಕಬಿತೆ.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಗೌರವ. ಅಂಚ 1950ಟ್ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ', 1983ಟ್ 'ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸ್ಮೃತಿ–ಕೃತಿ', 1987ಟ್ 'ಮಹಾಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ' ಪನ್ಪಿನ ಮೂಜಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಆೖಟ್ ಮಹಾಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಬೂಕುನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ತರಗತಿಗ್ ಪಠ್ಯ ಆದ್ ದೆತೊಂಡ್. ಡಾ. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯೆರ್ ಉಂದೆನ್ ಮಲಯಾಳಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

1953ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, 'ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ವಾಚನಮಾಲೆಗಳು' ಮಾಲಿಕೆ ಒಂಜನೇ ತರಗತಿಡ್ದ್ ಐನ್ನೇ ತರಗತಿ ಮುಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಲಾಂಡ್. ದ.ಕ., ಕೊಡಗು ಅಂಚನೇ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಡ್ಲಾ ಈ ಬೂಕುಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಜನೇ ತರಗತಿಡ್ದ್ ಎಣ್ಮನೇ ತರಗತಿ ಮುಟ್ಟದ ಪಠ್ಯೊಲೆನ್ ಪದ್ಮನಾಭ ಸೋಮಯಾಜಿ ಮೆರೆನ ಜತೆಟ್ ಬರೆಯೆರ್. ಈ ನವೋದಯ ವಾಚನಮಾಲೆದ ಮಾದರಿನ್ ದೀವೊಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ವಾಚನಮಾಲೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ನವೋದಯ ವಾಚನ ಮಾಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬೇಡಿಕೆಡ್ದಾತ್ರ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪ್ರತಿಕ್ಕುಲು ಮಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು. ಬರೆಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸಂಭಾವನೆದೊಟ್ಟುಗು, 'ರಾಯಲ್ಟಿ'ನ್ಲಾ ಕೊರುಂಡುಗೆ. ಆ ಕಾಸ್ ತನ್ನ 'ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ' ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟುನ ಪೊರ್ತುಡು ಸಾಯೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಆತ್ಮಕಥನೊಡು ಪಂಡೊಂದೆರ್.

1955ಟ್ ನಾಲ್‌ನೇ ತರಗತಿಡ್ದ್ ಎಣ್ಮನೇ ತರಗತಿ ಮುಟ್ಟದ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಪಿನ ಅವಕಾಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ' ಬೂಕುನ್ ನಾಲ್ ಬಾಗೊಲೆಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬರೆಯೆರ್. 1960ಟ್ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಲಲಿತ ಕಥೆಗಳು' ಗದ್ಯಕೃತಿದ ರಡ್ಡನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಬೊಲ್ಪು ತೂಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗ್ ಉಂದು ಪಠ್ಯ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತಿನ 14 ಕತೆಕ್ಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ತಿದ್ ಉಡುಪಿದ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ ಆರೆನ ಕಿರಿಯರ ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರಕಟಣಾ ಮಾಲೆಡ್ 'ಅನ್ನದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಉಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಕತೆತ ಗೊಂಚಿಲ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬುಳೆ ಬಾರಿ ಬಂಬಲ ಬುಳೆಂಡ್.

1971ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಮೂಜಿನೆ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ 'ಪುನರ್ನವ' ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ಉಂದೆಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಇನಾಮು ಕೊರ್ದ್ ಗೌರವ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. 1973ಟ್ ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆದ ಮಹಾಕವಿ ಕುಮಾರ್ ಆಶಾನ್‌ರೆನ 3 ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೇಂಡಿನ ಪ್ರಕಾರೊ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕನ್ನಡೊಗು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅವ್ವೇ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ 1976ಟ್ 'ಮಲಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ'ನ್ಲಾ ಭಾಷಾಂತರ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿಜಿ. ಆಯೆಕಾತ್ರ ಸುರುಟು ಕಾವ್ಯೊನು ಕನ್ನಡಗ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಯೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುದ ಅನುವಾದ ಪನ್ಪಿ ಪುಗರ್ತೆಗಾಪಿಲೆಕ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತೆರ್. 1974ಟ್ 'ಚೇತನ', 1981ಟ್ 'ಕೊರಗ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕವನಗಳು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಲ್ ಅಚ್ಚಾದ್ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಪುಟ್ಟಾಂಡ್.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಪಿನೆಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆತಿನಾರ್. ಅಂಚ ಮಾನ್ಯ ಅತ್ತಾವರ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೆರೆನ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಪೊರ್ತುಡು 1983ಟ್ಟ್ ಅರೆನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆದ ಬೂಕು ಬರೆಪಿನ ಅವಕಾಸ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗೇ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಮಾನ್ಯ ಎ.ಬಿ.ಶೆಟ್ಟಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದಕೆರ್. ಮದ್ರಾಸ್, ಕೇರಳ ಈ ರಡ್ಡ್ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಲಾದಿತ್ತಿನಾರ್. ಬಂಟ ಸಮುದಾಯದ 'ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಸಂಘ' ಉದಿಪನ ಆವೆರೆ ಕಾರಣ ಆಯಿನಾರ್.. ಅರೆನ ಬದ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾದನೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಬರೆದ್ ತನ ಬರವುದ ಸಗ್ತಿನ್ ನೆಗತ್ ತೋಜಾಯೆರ್.

'ಪಂಚಮಿ' ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ನನೊಂಜಿ ಮುಕ್ಯ ಬರವು. ಉಂದೆಟ್ ಈಶ, ಕೇನ, ಕಠ, ಮುಂಡಕ, ಪ್ರಶ್ನ, ಈ ಐನ್ ಉಪನಿಷತ್ತ್‌ಲ್ ಕನ್ನಡೊಗು ಪದ್ಯಾನುವಾದ ಆತ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ 70ನೇ ವರ್ಸೊದ ನೆಂಪುಗು 1985ಟ್ ಈ ಬೂಕುನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ 1986ಟ್ 'ಶತಮಾನದ ಗಾನ' ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆಲೆದ ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟೊನ್ಲಾ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್.

1989ಟ್ ಪುತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದಕುಲು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ 75 ವರ್ಸೊ ದಿಂಜಿನಪಗ

ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತಿನತ್ತಂದೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿ' ಪನ್ಪಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ 3 ಲೇಖನ ಬೊಕ್ಕ 12 ಭಾಷಣೊಲೆದ ಸಂಗ್ರಹ ಕೃತಿನ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್.

1992ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪೊಸ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ 'ಗಂಧವತಿ' ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ಅವ್ವೇ ವರ್ಸೊಡು 'ಪ್ರತಿಭಾ ಪಯಸ್ವಿನೀ' ಈ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಂಪುಟೊಲ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ತನಡಪ್ಪ 48 ವರ್ಸೊದ ಸುಕ ದಾಂಪತ್ಯ ನಡಪಾಯಿನ ಬುಡೆದಿ ಉಂಞಕ್ಕೆಗ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ದಿನವು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಗೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ.

1994ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್ನ್ ಮುಡೆದ್ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಕನತ್ತೆರ್. ಉಂದು ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಆರೆನ ಸುರುತ ಬೂಕು. ಉಂದೆಟ್ಟ್ 'ಲೆಪ್ಪುನ್ಯೆರ್?, ಬತ್ತನೋ..ಈ ಬರ್ಪನೋ?, ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ, ತುಳುಗೀತೆ, ವಂದನೆ...ಇಂಚ 22 ಕಬಿತೆಲುಲ್ಲ. 1995ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ 'ದುಡಿತವೇ ನನ್ನ ದೇವರು' ಬರೆಯೆರ್. ಉಂದು ಅರೆನ ಆತ್ಮ ಕಥನ. ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ದ ಶಂಬಾ ವಿಚಾರ ವೇದಿಕೆದಕುಲು ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ ನೇಮಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಪ ವರ್ಸೊದ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಅರೆನ ಒಂಜಿ ಬೂಕು ಬರೆಯೆರೆ ಪಂಡೆರ್. ಸಮಿತಿದಕುಲು ಕೊರ್ತಿನ ಒಂತೆ ಸಮಯೊಡೇ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಕರಿನ ನೆಂಪುಲೆನೇ ಒಟ್ಟುಪಾಡ್ದ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುತಿರ್ಲ್‌ದ 300 ಪುಟೊತ ಆತ್ಮಕಥನ ಬರೆಯೆರ್. ಉಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಸಾದನೆದ, ವಿದ್ವತ್ತ್‌ದ ಪಾರಿ ಪಣ್ಪಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಬೂಕು..

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 'ಪರಶುರಾಮ' ಬೊಕ್ಕ 'ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿ' ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. 1995 ಟ್ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು' ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಮೈಸೂರುದ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ದಕುಲು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ ನಡಪಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ ಸ್ಮಾರಕ ಉಪನ್ಯಾಸೊಲು. 1995 ಟ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಯಿನ ಬೂಕುನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿದಾಕುಲು ಅಚ್ಚಿಗ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್.

1996ಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬರೆಯಿನ ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆರೆ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆದ ಬೂಕುನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆಟ್ ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆರೆನ ದೇಶಬಗ್ತಿ, ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೋಕೆ ಉಂದು ಮಾತ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಕಡೆತ ಬೂಕು ಆದ್ ಉಂದು ದಾಖಲೆಗ್ ಸಂದ್‌ಂಡ್.

> ನಾ ನಿರಾಶಾವಾದಿಯಲ್ಲ-ಮುಂದೊಂದು ದಿನ
> ಶಕ್ತಿಯುತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸುವೆನು;
> ಎನ್ನೆದೆಯ ತುಮುಲ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾರೆನಿಲ್ಲದಿರೆ
> ಎನ್ನಾತ್ಮನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವೆನು

ಇಂಚ ಪಂಡೊಂದಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬರೆತಿನ 500ಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಬಿಡಿ ಬರವುಲು ಪ್ರಕಟಣೆಗ್ ನನೊಲಾ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲ. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕನಕದಾಸೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಸವಣ್ಣೆರೆನ

ಮಿತ್ತ್‌ದ ಗೌರವೊಡುಲಾ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.ಅರೆನ ಬರವುದ ಸಾದಿಡ್ ಆರ್ ಗಟ್ಟಿ ಪಜ್ಜೆಲೆನ್ ಒರಿಪಾದ್ ಪೋತೆರ್. ಅವು ಕಾಲೊದ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಗೆಂದ್‌ದ್ ಉಂತುನ ಬರವುಲು. ಅಂಡಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪಣೊಂದೆರ್....

ಕಣ್ಣ್‌ದಾ ಕಪ್ಪುಕಲೆ, ಕಣ್ಣ್‌ಗವು ತೋಜಂದ್
ಎನ್ನ ಬರವುದ ತಪ್ಪು ಎಂಕಾದೆ ತೆರಿಯಂದ್
ಮನ್ನಣೆದ ಕವಿಮಾಲೆ ತಿದ್ದ್‌ದೇ ತೆರಿಪಾಲೆ
ಯಾನೊರಿಯೆ ಕಿನ್ನಿಬಾಲೆ...

ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಕಬಿತೆಲೆದ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ವಿವರಣೆಡ್ (ಕಯ್ಯಾರರ ಕಾವ್ಯ–1999) "ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಯವರು ಗಂಭೀರ ಕವಿ. ಕುಮಾರನ್ ಆಶಾನ್‌ರಂತೆ ಆಶಯ ಕವಿಯೂ ಹೌದು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಗಂಭೀರ ಭಾಷೆ. ಪಂಡಿತ ಭಾಷೆ ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬಿಗು ಭಾಷೆಗೆ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಛಂದೋವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಗೇಯತೆಯನ್ನೂ, ಲಾಲಿತ್ಯವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬೀಳದ ಈ ನವೋದಯ ಕವಿಯ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಹಜ ಪ್ರಾಸವೇ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಗೆಲುವು ಕೂಡಾ. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಭಾಷೆಯಾದರೂ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲಯ ವೈವಿಧ್ಯ, ಉಚಿತ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕವಿ ಕವಿತಾ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ." ಪಂತೆರ್.

ಅರೆನ ಬದ್ಕ್, ಸಾದನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂದೆಟ್ ಸೋದನೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮೈಸೂರು, ಮುಂಬೈ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಅಂಚೆನೇ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಲು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಂ. ಫಿಲ್. ಪದವಿ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಆದರ್ಶೊಲ್ ಮಲ್ಲವು. ಅವ್ವೆತ ಬಗೆಟ್ ಬೂಕುಲು ಅಚ್ಚಿ ಆವೊಂದೇ ಉಲ್ಲ.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಬಗೆಟ್ ಅರೆನ ಇಸ್ಟೆರ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುಲೆನೇ ಕೊರ್ತೆರ್.

(ತುಳು ತರ್ಜುಮೆಲ್)

ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ......'ಮಹಾಭಾರತಡ್ ಏರೆನಾಂಡಲಾ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕರ್ಣನ್ ಎನ್ನಿಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಅವ್ವೇ ಪಾತೆರನ್ ಇನಿಕ್ಕ್ ಕನ್ನಡನಾಡ್‌ಡ್ ಏರೆನ್‌ಂದ್ ಕೇಡ್‌ಂಡ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಮಾತ್ರ ಪನೊಲಿ. ಕವಿ–ಕಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಪಂಪಗ್ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್ ನಮ್ಮೊಟ್ಟುಗು ಇತ್ತೆ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಮಾತ್ರನೇ.

ಡಾ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ..."ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಕರಾವಳಿದ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕವಿಂದ್ ಪನೊಲಿ."

ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯೆರ್ .. "ಕಯ್ಯಾರೆರೆನವು ಯೋಧಕಾವ್ಯ, ಯೋಧಗಾಥೆ."

ಸೊತಂತ್ರ ಪೊಂಬರ್ಾಟ

1926–27ನೇ ಇಸ್ವಿ, ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬದಿಯಡ್ಕಡ್ 5ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತು. ಗಾಂದಿಯೆರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಸುದ್ಧಿ ಊರಿಡಿಕ್ಕ ಪಸೆರ್‌ಂಡ್. ಶಾಲೆದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಸುತ್ತುದ ಜನಕ್ಕುಲು ಮಾತೆರೆಡಲಾ ದೇಶಪ್ರೇಮು ಉರ್ಕರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಖಾದಿ ಕುಂಟಂಗಿದಾಕುಲೇ ದಿಂಜಿದಿನ ಪರಿಸರೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ಲಾ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ್ ತೂಪಿನ ತೊಡು. ತೂವೊಡಾಂಡ ನಿಕುಲುಲಾ ಖಾದಿ ಕುಂಟಂಗಿಡೇ ಬರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಮೇಸ್ತ್ರೆನ ಪಾತೆರೊಗು ಸೈ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಾಂದ್ಯೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಯೆರೆಂದ್ ಒಂಜಿ ಕೈಬರವುದ ಸಂಚಿಕೆನ್‌ಲಾ ಬರೆದ್ ತಯಾರಾದ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಆಂಡ, ಒವ್ವೋ ಕಾರಣೊಡ್ದಾತ್ರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಪೋಯೆರೆ ಆಯಿಜಿ. ಆಂಡ ಆನಿಗ್ ಸುರು ಆಯಿನ ಖಾದಿ ತುತ್ತುನ ಕ್ರಮೊನು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕಡೆಮುಟ್ಟಲಾ ಒರಿತೊಂದೇ ಬತ್ತೆರ್.

10–15 ವರ್ಸೊದ ಆ ಕಿನ್ಯ ಪಿರಯೊಡೇ ತನ್ನ ಸುತ್ತುಡು ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ವಿರುಧ್ಧದ ಪೊಂಬರ್ಾಟೊಲೆನ್ ತೂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡಲಾ ದೇಶಪ್ರೇಮೊದ ಒಸರ್ ಪುಟ್ಯೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ, ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕೆರ್, ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಋಷಿಸಮಾನೆರಾಯಿನ ಮಹಾನುಭಾವೆರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೊದ ಸೊತಂತ್ರ ಗಾದ್ ಪೊಂಬರ್ೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲ. ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮೊಗಾದ್ ಪೊಂಬರ್ಾಟ. ಅಹಿಂಸೆ, ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನೊಲೆನ್ ಆಯುದೊಲಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಪುಣೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ತೂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ಲಾ ತನ್ನ ಸೇವೆ ಸಂದಾವುನ ಉಮೇದ್ ಉಂಡಾಂಡ್. ಆ ಸೊತಂತ್ರ ದೇವತೆನ ಪುಣ್ಯದರ್ಶನೊದ ಆಸೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಂಡ್. ಖಾದೀ ಪ್ರಚಾರ, ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧ, ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ, ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊ, ದಂಡೀಯಾತ್ರೆ, ಜೈಲ್‌ವಾಸೊ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಓದ್‌ದ್ ಚಳುವಳಿದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಯೆರ್.

ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಗಾಂಧೀಜಿ ಪೆರಪ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿನೇ ತನ್ನ ಚಂಜಯಿಲೆನ್ ಕೂಟೊಂದು ನೀರ್ಚಾಲ್‌ಡ್ದ್ ಕುಂಬ್ಳೆಗ್ ಬಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಬುಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲ ಮುಟ್ಟ ನಡತೊಂದೇ ಪೋದ್ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ್ ತೂಯೆರ್. ಆ ಕಸ್ಟೊಡು ಆರೆಗ್ ಸಮದನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಸಂಬ್ರುಮೊಡು ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ಲಾ ಬರೆಯೆರ್.

1935ತ ಸುಮಾರ್‌ಗ್ ಕುಡ್ಲದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಚೇರಿಡ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರಾದ್ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೆ. ಹೈದರ್, ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯೆರೆ ಕಾರಣೆರಾಯೆರ್. ಅೖಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಸೊತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕುನೇಟಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯೆರಾದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಸೊತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕುನೇಟ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷೊಡೇ ಇತ್ತ್‌ದ್ 1947 ಆಗಸ್ಟ್ 15ಕ್ ಭಾರತ ಸೊತಂತ್ರ ಆಯಿನೇ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷೊದ ಸದಸ್ಯತ್ವೊಗ್ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಗಾಂಧಿನ ಪಾತೆರೊಡು ನಂಬಿಕೆ. ಸೊತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷೊನ್ ಬರ್ಖಾಸ್ತ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ ಸಲಹೆ. ಆಂಡ ಅಂಚ ಆಯಿಜಿ. ಪಕ್ಷ ಮುಂಬರಿಂಡ್. ಆಂಡ, ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ ಪಾತೆರೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ರಾಜೀನಾಮೆ

ಕೊರ್ಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಒವ್ವೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷೊಡು ಆರೆಗ್ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಬೊಡ್ಚಾಂಡ್.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷೊದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಂಡ ಆರೆಲೆಕ್ಕೊಡು ದೇಶಪ್ರೇಮೊದ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ, ಸೊತಂತ್ರದ ಗುರ್ತ. ಅವ್ವೊಂಜಿ ವ್ರತ. ನೂಲು ದೆಪ್ಪೊಡು, ಖಾದಿ ತುತ್ತೊಡು, ಹಿಂದಿ ಕಲ್ಪೊಡು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು, ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಒರಿಪೊಡು, ಪೊಂಜೆಲೆನ ಉದ್ದಾರೊಗ್ ಬೆನೊಡು, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಏತೇತೊ ಎಡ್ಡೆ ವಿಚಾರೊಲೆದ ನಡಕೆ ಬೋಡು. ಲೆಪ್ಪು ಬನ್ನಗ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರೆಲಾ, ಲಾಠಿ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿನ್ಯೆರೆಲಾ, ಗುಂಡುಗು ತಿಗಲೆ ಕೊರ್ಯೆರೆಲಾ ಸಜ್ಜಾದಿಪ್ಪೊಡು. ಉಂದೆಕ್ ಮಾತಾ ತಯಾರಾದ್ ಪೋಣೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಮಸ್ತ್ ಮಹನೀಯೆರೆನ ಗುರ್ತಪರ್ಚಯ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

1940–41ಟ್ ಗಾಂಧೀಜಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತಾನ್ಲಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಆಪಿನ ಆಸೆಡ್ ಗಾಂದ್ಯೆರೆಗ್ ಕಾಕಜಿ ಬರೆಯೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಆಸೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅರೆನ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಆದ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ತಿಕ್ಕಾಂದೆ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿಜಿ. ಅೖಕ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡೊಡು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ಬೊಳ್ಳ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಂತ್ರಸ್ತೆರ್ನ ಸಂಕಡ ಪರಿಯಾರೊಗು ದೇಶಪ್ರೇಮಿಲು ಕರ್ತವ್ಯ ದಿಸ್ಪಿಡ್ ಬೆಂದೆರ್. ಅಂಚನೇ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಅೖಟ್ ಸಾಯೊ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಸೂಚನೆಲಾ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾರಿ ಬೊಳ್ಳದ ಪೊರ್ತುಡು ಜಿಲ್ಲೆದುಲಾಯಿಡ್ ಸಂತ್ರಸ್ತೆರೆ ಇಲ್ಲ–ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋದು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕುಂಟಂಗಿ, ವನಸ್–ತೆನಸ್ ಪಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೈಲ್‌ಡ್ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಇಪ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಬಂಗೊಡಿತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುನನೇ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಇಸ್ಟೊದ ಬೇಲೆ ಆಂಡ್.

1942ಟ್ 'ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ಘೋಷಣೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಡತಿನ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಲು ಕುಡ್ಲಡ್ಲಾ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಏತೇತೋ ಜನ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂದೆರ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಪಂಡೊಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಎಂಚಾಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾವೊಂಡೆರ್. ಕುಡ್ಲಡ್ ನಡತಿನ ಸೊತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸುರ್ಪೊರ್ಲೆನ್, ಕುಡ್ಲ ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರೊ ಆಯಿನೆನ್ ಪತ್ರಕರ್ತೆ ಆದ್ ತನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ತೂಯೆರ್. ಸಾದಿಬೀದಿಡ್ ನಡತಿನ ದುಸ್ಟಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಯೆರ್. ಪೋಲೀಸ್‌ದಾಕ್ಲು ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಹಾಕುನೆನ್, ಪಾಪದ ಜನಮಾನಿಲ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ ಪೊಡಿಯಾಪಿನೆನ್ ತೂಯೆರ್. ಏರೇರೆನೋ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ಅತ್ರುವಾಣೊಲಾ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿದ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ತಾನ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ತೂತಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆದ ಚಿತ್ರೊನ್ ತನ ಆತ್ಮಕಥನೊಡು ಬರೆತೆರ್.

'ನಿನಗೆ ನೀನೇ ನಾಯಕ' ಪನ್ಪಿನೆತ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಚಳುವಳಿತ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಕೊರ್ತಿನಂಚ ದೇಶೊದ ಕೊಡಿಕಡೆ ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಲ್ ಸುರು ಆಂಡ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಅಂಚನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಲಾ ಆದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧುರೀಣೆರ್ ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗ್ ಸಕಾಯೊ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಗೊತ್ತು ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಏತೇತೊ ಸೊತಂತ್ರ ಸೇನಾನಿಲೆನ ಗುರ್ತಪರ್ಚಯ ಆಂಡ್. ಎಲ್ಯೆಡ್ದೇ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಇಸ್ಟೊದ ಬೇಲೆನ್ ಹಟಕಟ್‌ದ್ ಮುಗಿಪುನ ಅಬ್ಬೆಸ.. ಇತ್ತೆ

ಉಂದು ದೇಶಸೇವೆದ ಇಸ್ಟೊದ ಕಜ್ಜ. ಅಂಚ ಉಮೇದ್‌ಡೇ ದುಂಬರಿಯೆರ್. ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್‌ಂದ್ ಎನ್ನಂದೆ, ನುಪ್ಪು-ನೀರ್ ಬುಡ್ದ್, ನಿದ್ರೆ ಕಜೆರ್ದ್ ದೇಶಸೇವೆದ ಗುಪಿತೊದ ಬೇಲೆಡ್‌ಲ ಪಾಲ್‌ಪಡೆಯೆರ್.. ಕುಡ್ಲದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗ್ ತೂಪಾಡುನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡತ್‌ಂಡ್. ನೇತ್ರಾವತಿದ ರೈಲ್ ಸಂಕೊಗು ಡೈನಮೈಟ್ ದೀದ್ ಪುಡಪ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ ಚಳುವಳಿದಕುಲು ಚಡಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಿಕೊಂಡೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ವರದಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಗುಪ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದೇಶೊಲೆನ್ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಲೆಡಿತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರೆಗ್ ಎತ್ತಾವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಬೇಲೆನ್ ಮುಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಇರ್ಲ್‌ಡ್‌ದೂರದ ಸಾದಿನ್ ನಡತೊಂದೇ ಪೋದ್ ಅಲ್ಪದ ಮಿತ್ರೆರೆಗ್ ಸಂದೇಶ ಎತ್ತಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರೆನ ವರದಿನ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಒಪ್ಪಿಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸಾದಿಡ್ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್‌ಡ್ ಪೊಲೀಸ್‌ದಾಕ್ಲೆನ ಕಣ್ಣ್ ಕಾವಲ್...! ಅಕ್ಲೆನ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಈ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಆ ಬೇಲೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಕೊಸಿ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ, "ಯಾವುದೋ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಯ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹಾಗೂ ನಾಡ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ಬಂತು ಎಂದು ನಾನು ಇಂದಿಗೂ ಧನ್ಯತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್.

ಆ ಪೊರ್ತುಡೇ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ್ದ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೀತೆಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿದ ಕಬಿತೆಲ್ ರಚನೆ ಆಂಡ್. ಅವ್ವೆನ್ ತಾನ್ ಪಂಡೆರ್, ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಡ ಪನ್ಪಾಯೆರ್. "ಕವಿತೆ ಜನರ ಮನಸನ್ನು ಅರಳಿಸಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೆರಳಿಸಬೇಕು" ಉಂದು ಅರೆನ ಇಚ್ಛೆ. ಕವಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಬಿತೆ ಜನಕ್ಲೆನ ಮುಟ್ಟಗ್ ಪೋವೊಡು, ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಎಚ್ಚರ ಪುಟ್ಪಾವೊಡು, ಎಡ್ಡೆ ಉದ್ದೇಸೊಗ್ ಜನೊಕುಲು ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುಲೆಕ ಮಲ್ಪೊಡು, ಅಕ್ಲೆನ ಕಸ್ಟೊಲೆಗ್ ಪರಿಯಾರ ತೋಜಾವೊಡು ಇಂಚ ಪಂಡೊನುನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕೊನೇ ನಡತೊನುನಾರ್. ಲೇಖನಿಡ್ದ್ ಲೋಕದ ಉದ್ಧಾರ ಆವೊಡುನ್ಪಿ ಆಸೆದೊಟ್ಟುಗೇ 'ಖಡ್ಗವಾಗಲಿ ಕಾವ್ಯ' ಪನ್ಪಿನ ಲೆಪ್ಪುನು ಕೊರ್ನಾರ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್. ಚಳುವಳಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಅರೆನ ಕಬಿತೆಲ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬೆಂದ್‌ದ.. ಜನಜಾಗೃತಿ ಪುಟ್ಪಾದ.

"ಎನ್ನೆದೆಯ ಬಿಸಿರಕ್ತವನೆ ಕುದಿಸಿ ಮಸಿ ಮಾಡಿ ನಾಂ ಬರೆಯ ಬಲ್ಲೆನೇ-ನಾನು
ಕವಿಯು"

"ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬಲಿಗೊಂಡ ಬಂಧುಗಳ ನುತಿಪ ಲೇಖನಿ ಬೇಕು,

ರಕ್ತವದಕೆ ಮಸಿ,"

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲ್‌ಲ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊದ ಆವೇಶೊನ್ ತೆರ್ಪಾವುಂಡು. ಐಕ್ಯವೊಂದೇ ಮಂತ್ರ ಇನಿಕ್ಲಾ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಂತ್ರನೇ ಆದುಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ

“ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಿತ ಮತಿಗಳ್..” ಆಯಿನ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಶಾಸನಪದ್ಯೊಲೆಡ್ ಓದ್‌ದ್, ಕನ್ನಡದ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿನಕಲ್ನ ಕಾವ್ಯ ಶಕ್ತಿನ್ ತೆರಿಯೊಂದು, ಇಂಚಿಪ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಪರಡೊಂದಿಪ್ಪುನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೆನ್ನಿದ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತೊಂದು ಮನಸ್‌ಡ್ ಹಿಗ್ಗ್ ಅನ್ಬವಿಸಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಡ್‌ದ ಏಳಿಗೆದ ಕನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕನ್ನಡ ನಾಡ್‌ನುಡಿ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಬದ್ದತೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣೊಗಾದ್ ಬೆನೊಡುಣ್ಪಿನ ಮನಸ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರಸುಲೆನ ಆಡಳ್ತೆಡ್ ಪರಿದ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋತಿನ ಕನ್ನಡನಾಡ್ ಪಿರ ಒಂಜಾವಂದೆ ನಾಡ್‌ನುಡಿತ ಏಳಿಗೆ ಆವಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಭಾಷಾರಾಜ್ಯ ರಚನೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಈ ಸಾದನೆನ್ ತರ್ಕೊಂಡಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್, ಕೋಟ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತೆರ್, ಜಿನರಾಜ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಕೆ.ಕೆ. ಶೆಟ್ರ್, ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಹಿರಿಯೆರೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದು ತನ್ನಲಾ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಮಲ್ಲ ಸೊರೊಟು ಏಕೀಕರಣ ಮಂತ್ರ ಪಣೊಂಡೆರ್. 1956ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯೊಲು ರಚನೆ ಆಂಡ್. ಆಂಡ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆದ ಸಮಿತಿದ ಒರಿ ಸದಸ್ಯೆ , ಕೇರಳದ ಫಣಿಕ್ಕರ್ ಕೇರಳ-ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ಇತ್ಯರ್ತದ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯತ್ವೊನು ಒತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್, ಕಾಸರಗೋಡು ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತುದೆ ಮುಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕದನೇ ಆ್ಯಕ್ ಸಂಶಯೊನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಭರವಸೆ ಕೊರ್ದು ಪೋಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ವರದಿ ಬನ್ನಗ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ ಕಾಸ್ರೋಡು ತಾಲೂಕುನ್ ಕೇರಳೊಗ್ ಸೇರ್ಪಾಯಿನ ಕುತಂತ್ರ ನಡತ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಕೇರಳೊನ್ ತೂಪಿನ ಕನ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಉಂದು ಮಲ್ಲ ಬೇನೆದ ಪೆಟ್ಟ್ ಆಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಉಂದು ಏಪೊಗುಲಾ ಸಯಿಸೆರಾವಂದಿನ ಕಯ್ಪೆ ಸಂಗತಿ ಆದ್ ಒರಿದ್ ಪೋಂಡ್.

ಕಾಸ್ರೋಡುನು ಕರ್ನಾಟಕಗ್ ಸೇರಾವುನ ಚಳುವಳಿ

ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರುನೆತ ಆಸೆ ದೀವೊಂದಿತ್ತಿನ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಗ್ ಕಾಸರಗೋಡುನು ಕೇರಳಗ್ ಸೇರಾಯಿನೆನ್ ಒಪ್ಯೆರೆ ಆವಂದೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದಕುಲು ತನ್ಕುಲೆನ ಪಕ್ಷೊಲೆಗ್ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಜಾತಿ, ಮತ ಬೇದದಾಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣ ಸಮಿತಿನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತೆರ್. ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆತ್ತ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಾಗೊದ 72 ಗ್ರಾಮೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಗ್ರಾಮೊಗು ಒಂಜೆತ ಲೆಕ್ಕೊ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣ ಸಮಿತಿದ ಉಪಸಮಿತಿಲಾದ್ ಕನ್ನಡಿಗೆರ್ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಯೆರ್. ಊರುಗು ಊರೇ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತ್‌ಂಡ್. ಕಾಸರಗೋಡುನ್ ಕೇರಳಗ್ ಸೇರ್ಸಾಯಿನ ಅನ್ನೆಯೊಗ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ತೋಜಾಂಡ್. ಅನ್ನೆಯೊ ಆತಿನೆನ್ ನಿರ್ಣಯೊಡು ತೋಜಾಂಡ್.

ದುಂಬುದ ದಿನ ಕರ್ನಾಟಕೊಡಿತ್ತಿನ ಕಾಸರಗೋಡು ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ನಗ ಕೇರಳ ಸೇರಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಕೋಪ ಗೆಜಲ್‌ಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಸೊರೊಟು ‘ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ’

ಪಣೊಂದು ಅರೆಬಾಯಿ ದೀಯೆರ್; ಪದ ಕಟ್ಯೆರ್. ಎನ್ನ ಕಾಸ್ರೋಡುನು ಒರಿಪುಲೆ ಬಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಲಿತ್ತ್ ಬುಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಕಂಚಿದ ಸೊರ ರಾಜಗದ್ದಿಗೆಗ್ಲಾ ಮುಟ್ಟ್ಂಡ್. ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಮುಷ್ಕರ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಮೆರವಣಿಗೆ, ಸಭೆ ನಡತ್‌ದ್ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಗ್ರಾಮ, ನಗರೊಲೆಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಈ ಪದೊನು ಸಾರ ಸಾರೊ ಜನ ಒಂಜೇ ಸೊರೊಟ್ಟು ಪಂಡೆರ್. ಪಂಡೊಂದೇ ಜೈಲ್‌ಲಾ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೇನೆಡ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್.. "ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ, ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುವರ್ಣ ಸೌಧ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೆವರು ನೆತ್ತರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿದ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕೇರಳದ ಕೆಸರ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿಬಿಟ್ಟರು. ತೇಲುವೆವೊ ಮುಳುಗುವೆವೊ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಗೇ.." ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್ಂದ್ ಎನ್ನ್ಂದೆ ಕಾಸ್ರೋಡುನು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರ್ಸಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೆನೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್.

1956ತ್ತ ಅವ್ವೇ ಬೇಜಾರ್ದ ಪೊರ್ತುಡು ಧಾರವಾಡೊಡು ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತಿನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ನ 'ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಮನೆಗೆ' ಕಬಿತೆನ್ ಓದ್ಯೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡುನು ಪಿರ ಕರ್ನಾಟಕೊಗೇ ಸೇರ್ಸಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, "ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಡ್ದ್ ಎಂಕ್ ಬೇಲೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ನೆಲ ಕಾಸ್ರೋಡುನು ಬುಡ್ದು ಬದ್ಕೆರೆ ಮನಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಜಿ.." ಪಂಡೆರ್. ಆನಿ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ " ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಕಾಸರಗೋಡನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ" ಪನ್ದ್ ಪಂಡೆರ್ಗ್!

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆದ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಉಮೇದ್ವಾರೆರೆನ್ ಶಾಸನಸಬೆತ್ತ ಚುನಾವಣೆಗ್ ಉಂತಾದ್ ಗೆಂದಾವೆರೆಗಾದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಗ್ರಾಮೊ-ಗ್ರಾಮೊಗು, ಪೇಂಟೆ-ಪೇಂಟೆಡ್ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಆದ್, ಬಿ.ಡಿ.ಒ. ಚೇರ್ ಮ್ಯಾನ್ ಆದ್ ಆಯ್ಕೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಸ್ಥಾನೊದ ನಿಲೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್.. ಮಹಾಬಲ ಭಂಡಾರಿಲು, ಕುಣಿಕುಳ್ಳಾಯೆರ್ ಓಟುಗು ಉಂತಿನ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋದ್ ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಜಸ್ಟಿಸ್ ಮೆಹರ್‌ಚಂದ್ ಮಹಾಜನ್ ಬತ್ತಿನಪಗ ಮನವಿ ಕೊರ್ದ್ ವಾದ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೆನಗಲ್ ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ಕಾಸ್ರೋಡುದ ಬಗೆಟ್, ಅಲ್ಪದ ಸಮಸ್ಯೆ-ಸಂಕಡೊಲೆದ ಬಗೆಟ್ ಕಾಕಜಿ ಬರೆಪಿಲೆಕಲಾ ಆಂಡ್.

ಸುವಾಸಿನಿ ಭಂಡಾರಿ, ರಾಧಾ ಕಾಮತ್, ಪರ್ತಜೆ ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಕೆ. ಪಿ. ಸರಸ್ವತೀಬಾಯಿ, ಕಮಲಾ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕುಣಿಕುಳ್ಳಾಯ, ಯು. ಎಂ. ಲತಾ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಏತೋ ಪೊಂಜೊವುಲ್ಲಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣ ಸಮಿತಿಡ್ ಸೇರೊಂದು ಪೊಂರ್ಬಾಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್. ಜೋಕ್ಲು-ಬಾಲೆಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಜೈಲ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಕಾಸ್ರೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲುಲಾ ಲಕ್ಯೆರ್. ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನಾತ್ ಮನವಿ, ತಂತಿಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಗ್ ಪೋಂಡ್. ಕೇರಳದ ಪೋಲೀಸೆರೆ ದಮನನೀತಿಗ್ ಶಾಂತಾರಾಮ ಸುಧಾಕರ ಪನ್ಪಿನ ಒರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನ ಬಲಿದಾನಲಾ ಆಂಡ್. ಖ್ಯಾತ ವಕೀಲೆರಾದಿತ್ತಿನ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಉಮೇಶರಾಯೆರ್, ಪ್ರಜಾಸೋಶಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳು ವಕೀಲೆ ಶ್ರೀಧರ ಕಕ್ಕಿಲ್ಲಾಯೆರ್,

ಕಳ್ಳಿಗೆ ಮಹಾಬಲ ಭಂಡಾರಿ, ಕೆ.ಪಿ ಮಾಧವರಾವ್, ಯು. ಪಿ. ಕುಣಿಕುಳ್ಳಾಯ ಪ್ರಭೃತಿಲು, ಡಾ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಶೆಟ್ರ್, ಎಂ. ರಾಮಣ್ಣ ರೈ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮೆಂಬರ್ ಕೆ.ಎಸ್. ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಶಾಸಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗಾ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಣ್ಯೆರ್ಲ ನೆತ್ತ ಪಿರವುಡು ಪೊರ್ಂಬಾಟ ಮಲ್ತೆರ್.

ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತುದೆತ್ತ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಾಗೊನಾಂಡಲಾ ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರಾವೊಡೇ ಪನ್ಪಿನ ಬೇಡಿಕೆನ್ ಹೋರಾಟಗಾರೆರ್ ದುಂಬುದೀಯೆರ್. ಬೆನಗಲ್ ಶಿವರಾಯೆರ್, ಕಾಂಗ್ರೇಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದಿತ್ತಿನ ದೇಬಾರ್‌ಗ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪುನಗ 'ಕಾಸ್ರೋಡುಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಓಟುಗು ಉಂತ್‌ಂಡ ಬೆಂಬಲ ಕೊರ್ಪರಾ' ಕೇಂಡಿನೆಕ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ "ಗಡಿಸಮಸ್ಯೆನ್ ಪರಿಯಾರೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪ ಪನ್ಪಿನ ಭರವಸೆ ಕೊರಿಯರ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬೆಂಬಲ" ಇಂಚ ಸೀದೊಡೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಡ್ಯೆರ್. ಕೋಟ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನಗಲ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಮೊಕ್ಲೆತ್ತಿಜಿಂಡ ಕಾಸ್ರೋಡುದ ಪ್ರಶ್ನೆದ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬುಲಿಪು ಡೆಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟ ಕೇನೆರೆ ಇತ್ತಿಜಿಂದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್. ಮಹಾಜನ ವರದಿ ಆಪಿನೇಟ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಿತಿ ಮೂಲಕ ಓಟುಗು ಉಂತ್‌ದ್, ಗೆಂದ್‌ದ್ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾಬೀತ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಅವ್ವೇ ಕಾರಣೊಡ್ದಾತ್ರ ಮಹಾಜನ ವರದಿ ಜಾರಿಗ್ ಅನುಕೂಲ ಆಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್– ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ದ ದುಂಬುಡು ಮಂಡನೆ ಆದ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಒತ್ತೊಂಡ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಯಾರ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಡ್ ಉಂದು ಪಾಸಾಪಿನೇಟ ಚಳವಳಿ ನಡತೊಂದೇ ಉಪ್ಪೊಡು... ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಲ್, ಅಂಚೆನೇ ಮಂತ್ರಿಲು ಈ ಒಂಜಿ ಪೊರ್‌ಂಬಾಟೊಗ್ ಆನಿಡ್ದಿಂಚಲಾ ಬೆರಿಸಾಯೊನು ಕೊರ್ತೆರ್. ಮಹಾಜನ ವರದಿ ಜಾರಿ ಆವೊಡಾಂಡ ಹೆಚ್ಚೊದ ಉಮೇದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊನೇ. ಕಾಸ್ರೋಡು ಸೇರುನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊಗೇ. ಆಂಡ ಇನಿಕ್ಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊದ ಪ್ರಯತ್ನೊಲು ಯಾವುಜಿ.. .

ಇತ್ತೆಲಾ ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗೆರೆ ಬುಲಿಪು ಕೇರಳ ಸರಕಾರೊಗು ಕೇನುನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾಸರಗೋಡುನು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಬುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮನಸ್ ಅಕ್ಲೆಗಿಜ್ಜಿ. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಗ್ ಏತ್ ಕೇಂಡೊಂಡಲಾ ಪ್ರೇಜನ ಆಪುಜಿ. ಇತ್ತೆ ಗಡಿನಾಡ್ ಕನ್ನಡಿಗೆರ್ ನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಯಿದ ಕನ್ನಡಿಗೆರಾತೆರ್. ಕೇರಳದುಲಯಿದ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಬರೊಡುಣ್ಪಿನ ಉಮೇದ್ ಇಜ್ಜಿ,. ಈ ನಮೂನೆದ ಬೇಜರ್ದ ನುಡಿ ಅರೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

66ನೆದ ಆಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ 1997ಟ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ನಡತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮಣೆನ್ ಕೊರ್ದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಂದ್ಯೆತ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಅವೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬೆಂಗಳೂರುಡು ತನ್ಕ್ ನಡತಿನ ಬಲ್ಮನಡ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊ

ಪಂಡೆರ್.. "ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಗೌಜಿಯು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಗೌರವಕ್ಕಿಂತ ನನ್ನ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಆತ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಿ. ಅದೇ ನನಗೆ ಮೋಕ್ಷ..".

..ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಉಡಲ್ ಏಪೊಗುಲಾ ಕಾಸ್ರೋಡುನು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರ್ಸಾವುನ ಪಿರವುಡೇ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಕಾಸ್ರೋಡು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 80 ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಗೋಡೆ ಪುಡತ್ತ್‌ದ್ ಜರ್ಮನಿ ಒಂಜಾತ್‌ಂಡ್. 100 ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ರಷ್ಯಾ ಚೀನಾ ಗಡಿ ಗಲಾಟೆ ಪರಿಯಾರ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಕಾಸ್ರೋಡುದ ಆತ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಮಾತ್ಮನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರಂದೆ ಉಪ್ಪಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಡಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ, ಆರೆನ ಕಡೆಕಾಲ ಮುಟ್ಟಲಾ ಅಂಚ ಆಯಿಜಿ. ಆ ಬೇಜರ್ಡ್ ಆರ್, "ಈ ಜಲ್ಮೊಡು ಎನ್ನ ಕನೊ ನಿಜ ಆಯಿಜಿಂಡ ಕುಡ ದುಂಬುದ ಜಲ್ಮೊಡು ಕಾಸರಗೋಡುಡೇ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಂಬಾಟೊನ್ ದುಂಬರಿಪುವೆ" ಪಣೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್

1964ಟ್ ಬದಿಯಡ್ಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪದ್ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ಆ ಗದ್ದಿಗೆಡಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಆ ವರ್ಸೊಲೆಡ್ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮೊದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗು ಬೋಡಾದ್ ಮಲ್ದಿನ ಬೇಲೆ ಏಪೊಗುಲಾ ನೆಂಪುಡು ಒರಿವುನಂಚಿನವು. ಸುರುಟಾದ್ ಪಂಚಾಯತಿ ಆಡಳಿತೊಡು ರಡ್ಡ್ ಶಾಲೆಲೆನ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿದ ಗುರು ಆದಿತ್ತಿನ ಪಂಜರಿಕೆ ಅನಂತಬಟ್ರೆನ ನೆಂಪುದವು. ಕೇರಳದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಾಗೊಡು ಪಂಚಾಯತ್ ಶಾಲೆಲಿತ್ತ.. ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಬಾಗೊಡು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ. ಅವುಲಾ ಕಾಸ್ರೋಡು ಪ್ರದೇಶೊಡು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪಂಚಾಯತ್ ಶಾಲೆ ನಡಪಾವುನವು ಆತ್ ಸುಲಬೊಲಾ ಆದಿತ್ತಿಜಿ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಕಸ್ಟೊದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಟ್ ಆರೆನ ಪಂಚಾಯತ್ ಶಾಲೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಕೈಡ್ದ್ ಕಾಸ್ ಪಾಡ್ದ್, ಊರ್ದಾಕ್ಲೆನ ಸಾಯೊನ್ಲಾ ದೆತೊಂದು ಶಾಲೆದ ಬೇಲೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅವು ಐನೇ ವರ್ಸೊಡು ಅಪ್ಪರ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಮಟ್ಟೊಗು ಏರ್‌ಂಡ್. ಪಂಚಾಯತಿದ ಈ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆನ್ ತೂದ್ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಲ್‌ಲಾ ಸಾಯೊ ಮಲ್ತೆರ್.

ತನ್ನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಊರುಗು ಮಾರ್ಗ, ಸಂಕ, ನೀರಾವರಿಗ್ ಕಟ್ಟ, ನೀರ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ಅಚ್ಚ್‌ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮಲ್ಪಾವುನೇತ ಒಟ್ಟುಗೇ ಮಲ್ತಿನ ನನೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆ ಊರುಗು ಕರೆಂಟ್ ಕೊರ್ಪಾಯಿನವು. ಜನಕ್ಲೆನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಊರುಡು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲ್, ಪಣವು ವ್ಯವಹಾರೊದ ಸಂಸ್ಥೆಲ್ ಬರ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಅೃಡ್ದಾತ್ರ ಆತ್‌ನೇಟ ಇಜ್ಜಂದಿನ ವಿಜಯಾಬ್ಯಾಂಕ್, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಶಾಖೆಲು ಅಂಚೆನೇ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲ್ ಊರುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬದಿಯಡ್ಕಡೊಂಜಿ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ, ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆ, ಹೆಲ್ತ್ ಸೆಂಟರ್‌ಲ್ ಆಂಡ್. ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ದ

ಪೊರ್ಲುದ ಕಟ್ಟೋಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಂಡ್. ಡಾಮಾರ್‌ದ ರಸ್ತೆಲಾಂಡ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆಲೆಡ್ ಉಮೇದ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ನ ಅವಧಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರ್ಯೊಕಜ್ಞೊಲೆನ್ ಪಾಡೊಂಡೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಬೆಂದಿನ ಸಾದಕೆರೆನ್ ಲೆಪ್ಪುಡಾದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಲು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣೊಲು ನಡತ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗೊಬ್ಬುಲೆದ ಪಂತೊನು ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಂಚಾಯತಿದ ಪತ್ತನೆ ವರ್ಸೊದ ವರ್ಧಂತಿದ ನೆಂಪುಗಾತ್ರ 'ದಶಮೀ' ಪನ್ಪಿನ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಈ ಸಾಧನೆದ ಪಿರವುಡು ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಲಾದಿತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಯೊ-ಸಕಾಯೊ ಕೊರ್ನಕುಲು ಮೊಳೆಯಾರ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ರ್, ಮಠದ ಶಂಖರನಾರಾಯಣ ಶರ್ಮೆರ್ ಅಂಚನೇ ಆಪ್ತೆರಾಯಿನ ಖಂಡಿಗೆ ಶಂಭಟ್ರ್. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿದ ಇಂಚಿನ ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ತೂದ್ ರಾಜ್ಯೊದ ಎಡ್ಡೆ ಪಂಚಾಯತಿಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಮಾನಾದಿಗೆಲಾ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಸಾಧನೆನ್ ಗುರ್ತಿಸಾದ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಬ್ಲಾಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮಣೆಲಾ ಆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಬ್ಲಾಕ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಲು ಪಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕೇರಳನ್ ಕೈತಲ್‌ಡೆ ಸಂಪರ್ಕೊ ಮಲ್ಪೆರಾಪಿನ ಸಂಚಾರ ಸೌಕರ್ಯೊದ ಬದಿಯಡ್ಕ-ಸುಳ್ಯ ಪದವು ಮಾರ್ಗೊನು ಮಲ್ಪಾಯಿನ, ಬದಿಯಡ್ಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಕೋರಿಗದ್ದೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಲ್ಯಾಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಮಂತ್ರಿಲೆನ್ ಕೇಂಡೊಂದು ಸಂಕ ಮಲ್ಪಾಯಿನ.

ಸಮಾಜ ಸೇವೆ-ಸಂಘಟನೆ

ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಸಂಘಟನೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗಾಂಧ್ಯೆರೆನ, ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರೆರೆನ ಆದರ್ಶೊಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರೇರಿತೆರಾದ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆದಂಚಿ ಮೋನೆ ಪಾಡಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕೊರಗ ಜನಾಂಗೊದ ಬಗೆಟ್ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಮುತುವರ್ಜಿ ದೀವೊಂಡೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೆಂಗ್‌ಬಂಗೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಸಾಸಿತ ಪರಿಯಾರೊದ ಯೋಚನೆನ್ಲಾ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೊರಗೆರೆನ ಬಗೆಟೊಂಜಿ ದಿಂಜ ಸತುತ್ತ ಕಬಿತೆ ಬರೆತಿನತ್ತಾಂದೆ ಕೇರಳ ಸರಕಾರದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಕಮಿಟಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದಿತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಲೆನ್ ಸಮಾಜದ ನಡುಕು ಕನಯೆರೆ ಪುಣೆಯೆರ್. ತನ್ಕುಲು ಎಲ್ಯ ಜಾತಿದಕುಲು ಪನ್ಪಿನ ಬಾವನೆನ್ ಅಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪೋಪಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಪ ಅಕುಲು ಪೂರೆರ್ನೊಟ್ಟುಗುಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಉಣ್ಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಪೆರಡಾಲದ ಉದನೇಶ್ವರ ದೇಸ್ತಾನೊಗು ಸುರುಟಾದ್ ದಲಿತೆರೆನ್ ಪೊಗ್ಗಾಯಿನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಲಾ ಆರೆಗೇ ಸಂದೊಡು. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಆರೆನೊಟ್ಟುಗು ದೇವಪ್ಪ ಆಳ್ವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೇಲೋತ್ತ ನಾರಾಯಣ ನಂಬ್ಯಾರ್ಲಾ ಬೆರಿ ಸಾಯೊಗಿತ್ತೆರ್.

ಬದಿಯಡ್ಕ-ನೀರ್ಚಾಲ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟದ ಬೇಳಡ್ ಸರಕಾರ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಭೀಕರ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡಿನೇ ಜನಕ್ಲೆನ್ ಪೂರಾ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಾದ್, ವಿರೋಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅವು ಉಂತ್‌ದ್ ಪೋಪಿನ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಲ್ತಿನೆಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಪಾಲ್ ಮಲ್ಲವೇ. ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಉಂದೆಟ್ ಆಪಿನ ನಸ್ಟಕಸ್ಟೊಲೆನ್ ಪಂಡ್ ತೆರ್ಪಾವೆರೆಗಾದ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಸಭೆ, ಸಮ್ಮೇಳನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾರೀ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೇಳ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ವಿರೋಧಿ ಸಂಘನ್ ಪುಟ್ಟುಪಾಡ್‌ದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಬಾರೀ ಸೊಂದ್ಯೆರ್. ಪರಿಸರೊಗ್, ಜುವೊರಾಸಿಗ್, ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಆಪಿನ ಕಂಟಕೊಲೆನ್ ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆನ್ ಲೆಪುಡಾದ್ ತೆರಿಪಾಯೆರ್. ಆಸ್ಕರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಜನಾರ್ಧನ ಪೂಜಾರಿಲೆಡ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊಗ್ ಮನವಿ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಕುಡ್ಲದಕುಲು, ಬಂದರ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಲುಲಾ ನೆತ್ತ ಎದುರು ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಗ್ರಾಮೊ ಗ್ರಾಮೊಲೆಡ್ದ್, ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ದ್, ಸಂಘೊ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ದ್ ಆತೇ ಆತ್ತ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಕಾಸ್ರೋಡು ನಗರ ಮೈದಾನೊಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಸಭೆನ್ ನಡಪಾಯಿನೆಟ್ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಯೋಜನೆ ಅಡೆಗೇ ಬೂರ್ದ್ ಪೋಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆದ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಪೊರ್ತುಡು ತರಗತಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಂದಾಳು ಆದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಲೇಸ್ ಸಂಘಟನೆದ ಅನ್ಬವ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುನಗ ನಟಿ ಆದ್‌ಲ ಅನ್ಬವ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಶಾಲೆಡ್ ಕಿಟ್ಟಲ್ ಮಹಾಶಯನ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದಪಗ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಪೊರ್ಲು ಕನಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲೆನ ಸಲಹೆ ಕೇನುನ ಮೂಲಕ ಸುರುಟಾದ್ ಪೈಗುಲೆನ ಗುರ್ತಾರ್ತ ಆಂಡ್‌ಗೆ.

ಪೆರಡಾಲಡ್ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸುರು ಆಪಿನಲ್ಪಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ನ ಪಾಲ್‌ದ ಸೇವೆನ್ ಸಂದಾದೆರ್. ಕುಡ್ಲಡ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಬೇಲೆದ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ಪ್ರತಿವಾರ ಬದಿಯಡ್ಕಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಭೆಟ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗ್ ಸರಕಾರೊದ ಸಂಪರ್ಕ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನಲ್ಪ ಸಾಯೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಪೊದ್ವೆರಿಸ್ಟೆರೆಡ ವಂತಿಗೆ ದೆಪ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಪೆರಡಾಲಗುತ್ತುದ ಬಂಟೆರೆ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಮೂಜಿ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗೆನ್ ಶಾಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ಡ್ ದಾನೊ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕೊ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯೊದ ನಿಲೆಟ್ ಮಲ್ತೆರತ್ತಂದೆ ದುಂಬುಡು ಅವ್ವೆ ಶಾಲೆಗ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದ್ ಬರ್ಪೆ ಪನ್ಪಿನ ದೂರದಿಸ್ಟಿಡ್ ಅತ್ತ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆದ ಬದ್ಕ್

"ಬರವುದ ಬೇಲೆ ಎಂಚಸೋ ಅಂಚೆನೇ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಲಾ ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ನ್ ತಿದ್ದ್‌ಂಡ್" ಇಂಚ ಪನ್ಪಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸ ಕುಡ್ಲ ಪೇಂಟೆಡ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ನಡಪಾದ್‌ಲಾ ಕಡೆಕ್ ಪೋಯಿನಿ ಹಳ್ಳಿಗೇ! ತನ್ನ ಊರು ಪೆರಡೇಲ್‌ಗೇ! ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತಿನ ಜವ್ವನೆರ್ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೋದ್ ಊರು ಎಡ್ಡೆದ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಮಲ್ಪೊಡು, ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಾರಿ ಮುಕ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಾಂಧ್ಯೆರೆನ ಪಾತೆರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಸರಿ ತೋಜಿಂಡ್. ಪೆರಡೇಲ್‌ಡ್ ಮಾತೆರ್ನಲಾ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು ಸುರುವಾಯಿನ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗ್

ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಆದ್ ಬರೊಡುನ್ನಿನ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೊಗ್ ಒತ್ತೊಂಡೆರ್. ಅಮ್ಮೆರೆನ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಡೆದಿನ ಕುಟುಮೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಆಸ್ತಿಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ಪೊಡುನ್ಪಿ ಇರಾದೆಲಾ ಆರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕವಿ ಮನಸ್‌ದ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಪ್ರಕೃತಿಲಾ ಅಪ್ಪೆನೇ! ಪ್ರಕೃತಿನ್ ಪೊರ್ಲು ದೀವೊಡು. ಕಂಡೊನು ದತ್ತ್‌ದ್, ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ದ್, ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುಡು ತೆಗ್‌ರ್‌ದುಂತುನ ಕುರಲ್ದ ಸಂಪೊತ್ತು ತೂನಗ ಅರೆಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಉರ್ಕಾರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಡವುಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆನ್ ಬಾರೀ ಗೌರವೊಡೇ ಗೆಣ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ "ಅನ್ನವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದೆಂದು ಆ ವೇದ ಮಂತ್ರವೇ ಹೇಳಿದೆ. ಹಣವನ್ನು, ನೋಟನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಅನ್ನವೇ ಬೇಕು. ಅನ್ನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಕೃಷಿಯೇ ಅವಶ್ಯ ಎಂಬ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಎಂದೆಂದೂ ಇರಬೇಕು."

ಕಂಡದ ಬುಳೆಸಲೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತಾರೆ, ಬಾರೆ, ಕಂಗ್, ಪಂದ್ರ್, ತರಕಾರಿಲು ಮಾತಲಾ ಬೆನ್ನಿದನೇ ಫಲ. ಅಂಚ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆನ್ಲಾ ಮನದೀದ್ ದುಂಬರಿತೆರ್. ಸುರು ಸುರುಟು ಪಣೆದ್ದೇ ನೀರ್ ದೆರ್ತ್ ಪರಪಾದ್ ತೋಟ ಕಂಡೊಲೆನ್ ತಂಪು ದೀಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಪಂಪು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕರೆಂಟ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.. ನೀರ್‌ದ ಅನ್ಕೂಲೊಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪೊಸ ಕಂಗ್ ತೋಟೊಲು ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಡ್ ಪೊರ್ಲಾಯ. ಕೈ ಕೆಸರಾಯಿನಂಚೆನೇ ಬಾಯಿಗ್ 'ಮೊಸರು' ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಬೆಂದಿನೆಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಫಲ ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಮನಸ್‌ಗ್ ಸಮದಾನ ಆಂಡ್. 'ಕೃಷಿ ತನು ಮನ ಧನ ಮೂರಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು' ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಕೇಂಡಿನಕುಲು ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆರ್. ಅಕುಲ್ಲಾ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಡ್ ಮನದೀಯೆರ್. ಎಡ್ಡೆಡ್ ಬದ್ಕಿಯೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಪರಬೆರಾಯಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಆರೆನ ಬೆನ್ನಿದ ಕಸುಬು ಉಂತುದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಬೆನ್ನಿದ ಸರ್ವ ಬೇಲೆದ ಮಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅನ್ಬವೊಲಾ ಇತ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ಲಾ ಬೆನ್ನಿದ ವಿಚಾರೊಲು ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉದಾರ್ಣೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆ.

ನಾನು ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನು ಮಂದಾರ ಮಾಲೆಯೆನೆ
ನೊಗನೇಗಿಲಂ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವವನು
ಹೊಲ ನೆಲವನುಳುವವನು ಕೆಸರಿನಲಿ ಕಸದಲ್ಲಿ
ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಯಲಿ ದುಡಿಯುವವನು

ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕಸ್ಟಸುಕೊಕುಲು ಇತ್ತಿನನೇ. ಅವ್ವೆನ್ ನನೊರಿಯಡ ಪಂಡೊಂದು ಕರಕರಿ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಸೊಬಾವ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ ಇಜ್ಜೇ ಇಜ್ಜಿ. ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಸೊಂತದ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸಮಸ್ಯೆಲಿತ್ತ. ಬೊಡೆದಿಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಆಸ್ತಿದ ಪಾಲ್ ಸೊರಗ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ತಾನೇ ಪರಿಯಾರ ನಾಡೊಂದಿನ ತೃಪ್ತಿ. ದೂರೊದ ಸಾದಿ ನಡಪೆರೆ ಆರ್ ಏಪೊಲಾ ಉದೆಸಿನ ಮಲ್ಪಯೆರ್. ಕುಂಬಳೆಡ್ದ್ ಬದಿಯಡ್ಕ, ಬದಿಯಡ್ಕಡ್ದ್ ಕುಂಬಳೆ ಮುಟ್ಟ ಏತ್ ಸರ್ತಿ ನಡತ್‌ದೆರ! ಇರ್ಲ್‌ಡ್ ನಕಲಿ ಬೆಡಿ ಪತೊಂದು ತೋಟೊಗ್

ತಾನೇ ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಪಾಡುನವುಲಾ ಅರೆಗ್ ಇಷ್ಟೊದ ಬೇಲೆನೇ! ಆರೆನ ತೋಟೊಡು ಕಂಡುನ ಕಳ್ವೆರೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್‌ಗೆ. ಕಾಸ್‌ದ ಬಂಗ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬೇಲೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ಸಂಬಳ ಬಾಕಿ ದೀವಯೆರ್. ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಏಪೊಲಾ ಕೈ ಬುಡ್ಪುಜೊಲು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಆರೆಗ್ ನಂಬಿಕೆ. ಅಂಚೆನೇ ಆಂಡ್‌ಲ. ಕಸ್ಟ ಬತ್ತಿನೆಕ್ ಇಸ್ಟ ತಿಕ್ಂಡ್.. ಬೆಂದಿನೆಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲಾಂಡ್. ಕಸ್ಟನಸ್ಟೊಲೆಗ್ ಪರಿಯಾರ ತಿಕ್ಂಡ್. "ಕಸ್ಟ ಬತ್ತ್ಂಡನೇ ಸುಕೊಕ್ ಬಿಲೆ ಬರ್ಪಿನಿ.." ಇಂಚ ಏಪೊಲಾ ಪಣುವೆರ್.

ಬೆನ್ಪಿನನೇ ದೇವೆರ್, 'ದುಡಿಮೆಯೇ ದೇವರು' ಉಂದು ಆರೆಗ್ ಅರ್ತ ಆತ್ಂಡ್. ಬೆನಂದೆ ಬದ್ಕುನವು ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಸಾಪ. ಬೆನ್ಪಿನೆಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪ್ಪುನನೇ ಒಂಜಿ ವರ, ಬಾಗ್ಯೊ ಇಂಚ ಎಣ್ಣೊಂದಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಅವ್ವೆನ್ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ಪಣೊಂದುಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಆತ್ಮಕಥನೊದ ಪುದರ್ 'ದುಡಿತವೇ ದೇವರು'.

ಕೆಸರೆ ಗಂಗೆದ ತೀರ್ತೊ, ಬೆಗರೇ
ಪಂಚಗವ್ಯದ ಪುಣ್ಯನೀರ್
ಕಾಡ್‌ಮುಳ್ಳೇ ಪಾವಡೆದ ನಡೆ
ದೊಂಬು ಬರ್ಸೊನೆ ಅಪ್ಪೆಪೇರ್

ಅಕೇರಿಮುಟ್ಟಲಾ ತಾನ್ ಬೆನೊಡು ಪಣ್ಪಿನನೇ ಅರೆನ ಅಂಗಲಾಪು.. ಕೈಕಾರ್‌ಗ್ ಸುಕ ಇತ್ತ್ಂಡ ಬೆನ್ಪನೇ ಪಣ್ಪಿನ ಹಟಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ಬೆನೊಂದೇ ಬದ್ಕಿಯೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು

"ಎನ್ನ ದೇಶ ಭಾರತ, ನಾಡ್ ಕನ್ನಡ. ದೇಶೊದ ಸೊತಂತ್ರೊಗಾದ್, ನಾಡ್‌ದ ಏಕೀಕರಣೊಗಾದ್ ಪೊಂರ್ಬಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.. ಆಂಡ, ಎನನ್ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ. ಅಮುರ್ತೊಗು ಸಮ ಆಯಿನ ತನ್ನ ಮಿರೆಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರ್ದ್ ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಯೆನನ್ ಸಾಂಕ್‌ಸಲಗಿಯಲ್. ತುಳು ಜೋಗುಳ ಕೇಂಡೊಂದೇ ಯಾನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಜೆಯಿದಿನಿ. ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಕಯಿನುಪ್ಪು ಉಂಡ್‌ದೇ ಮಲ್ಲೆ ಆತಿನಿ. ಈ ಎನ್ನ ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಏತೇ ಪಾಪದಾಲಾಂಡಲಾ, ಬಲದಾಂತಿನಾಲಾಂಡಲಾ ಆಲೇ ಎನ್ನ ನಿಜ ಅಪ್ಪೆ. ಅೃಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಎನನ್ ಬುಲೆಪಾಯಿನ ಕನ್ನಡದಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಭಾರತಾಂಬೆ ಏತೇ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲ್ ಆದುಪ್ಪಡ್, ಯೆಂಕ್ ಎನನ್ ಒಂರ್ಬ ತಿಂಗೊಲು ಪುಣ್ಯ ಗರ್ಬೊಡು ದೀದ್, ಈ ಲೋಕದ ಬೊಲ್ಪುನು ಸುರುಟು ತೋಜಾಯಿನ ಆ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ರುಣೊ ಮಲ್ಲವು. ಆಲೆನ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಮರಪ್ಪಯೆ." ಉಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಉಡಲ್ದ ಪಾತೆರೊ.. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಭಾರತ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಉಂದು ಪೂರಾ ಸಾದನೆಗ್ ಮೂಲ ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುವಪ್ಪೆಂದ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಲೆನ್ ಇಸ್ಟ ಮಲ್ತಿನೆತ ಪಿರವುಡುಲಾ ತುಳುಬಾಸೆದ ಪ್ರಬಾವೊ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ.

ತುಳುಬಾಸೆದ ಪೊಲಬು ಪೆದ್ದಿನ ಅಪ್ಪೆಡ್ದೇ ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ, ತುಳು ಮಣ್ಣ್, ತುಳುನಾಡ್ದ

ಕಲ್ಪನೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಬತ್ತಿನಿ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊದಾತ್ ಬಲತಿನಪಗನೆ! ಒಡಿಪುಡು ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ತುಳುನಾಡು ಆಂದೋಲನ, ತುಳುವ ಮಹಾಸಭೆತ್ತ ನೆಂಪುಗಾದ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಬೂಕುಡು ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ, ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಪೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್, ಪಣಿಯಾಡಿದಾರ್ ಬರೆಯಿನ ಲೇಖನೊಲು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೋಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯೆರೆ ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆದ ಬಗೆಟ್ ಓದ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ತುಳುವಾಲ ಬಲಿಯೆಂದ್ರ ಬೂಕುಲೆನ್, ಕವನ ಸಂಗ್ರಹೊಲೆನ್ ಓದ್‌ದ್ ಮನಸ್ಸ್ ದಿಂಜಿಂಡ್. ತಾನ್‌ಲಾ ತುಳುಟ್ಟು ಕಬಿತೆ ಬರೆವೊಡುನ್ಪಿನ ಅಂಗ್ ಪುಟ್ಟ್‌ಂಡ್. 'ವಂದನೆ' ಪನ್ಪಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆನ್ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ತನ್ನ ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸೊ ಪಿರಯೊಡೇ ಬರೆಯೆರ್. ಅವ್ವೆನ್ ತನ್ನ ಅಂದಿಗೆರೆಗ್ ಓದುದು ಪಂಡೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ನನಲಾತ್ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಬರೆಯೆರೆ ಇಂಬು ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ ಸುಮಾರ್ 1930ಡ್ದ್ 1993 ಮುಟ್ಟ ಬರೆಯಿನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಕೆಲವೆನ್ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಪುದರ್ದ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಪಣಿಯಾಡಿದಾರೆನ 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊ', 'ಸತೀ ಕಮಲೆ' ಕಾದಂಬರಿ, ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರೆರೆನ 'ಆಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಗುಟ್ಟು', ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರ್ನ 'ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕಥೆ', ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರಮೇಶ್ವರ ರಾಯೆರ್ ಬರೆಯಿನ 'ತುಳು ಭಜಗೋವಿಂದ', 'ತುಳು ಕಿಟ್ಣರಾಜಿ ಪರ್ಸಂಗೊ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಓದಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಬರವಣಿಗೆಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಉಮೇದ್ ನನಲಾತ್ ಹೆಚ್ಚಾಂಡ್.

ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒರಿಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನಡ್ದಾಯಿನ ಬೇಲೆನ್ ಏಪೊಲಾ ಬೆಂದಿನಾರೇ.. ತುಳುಕ್ಕು ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಒವ್ವೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕ್ಕುಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಸಕಾಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಪತ್ರಿಕೆಲೆಗ್ ಕಬಿತೆಲೆನ್, ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಪ್ಪುನ, ಕವಿ ಗೋಷ್ಠಿಲೆಡ್ ಕಬಿತೆ ಓದುನ, ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಲೆಡ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಲೆತ್ತೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಸಂತೋಸುಡೇ ಒತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕುಡ್ಲ ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ತನ್ನ ಗಾಂಬಿರೊದ ದನಿಟ್ ತುಳುನ್ ಊರೊರ್ಬಡಿ ಕೇಣ್ಪಾವುನ ಕಲಾವಿದೆ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಒಡಿಪುದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದಕುಲು ಅಚ್ಚಿಗ್ ಕನತ್ತಿನ ಆಜಿ ಸಂಪುಟಲೆದ ತುಳು ನಿಗಂಟ್‌ದ ಯೋಜನೆಡ್ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಲೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್ . ಕಾಸ್ರೋಡುಡು ತುಳುಕೂಟದ ಶಾಖೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪೆರೆ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಗಡೆರೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಬಟ್ರೆನ ತುಳು 'ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ' ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಗು ಮುನ್ನುಡಿದ ಕಲಶ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೇ. ತನ್ನ ಗಣಪತಿ ಕಬಿತೆಡ್... 'ದುನ್ನ ಬನ್ನೊನ್ ಕಳೆದ್ ಕಾಪುಲ ಬುಲೆವಡೀ ತುಳು ಚಳವಳ, ಪಾತೆರಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆಲ.. ಏರಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ...' ಪಣ್ಪಿನ ಸಾಲ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆ, ತುಳುಮಣ್ಣ್‌ಗಾತ್ರದ ಮದಿಪುನು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಅಂಚನೇ 'ತುಳುವೆರ್' ಕಬಿತೆಡ್ 'ತುಳುವೆರೆ ಬಾಲೆಲು ವಜ್ರೊದ ಪರೆಲ್, ತುಳುವೆರೆ ಉಂಗಿಲೊದೆಂಗಿನ ಬಿರೆಲ್, ತುಳುವೆರೆ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸಿರಿ ಕುರಲ್, ತುಳುವೆರ್ ನೀತಿಗ್ ನಿತ್ಯೊದ ನಿರೆಲ್'.. ಪಂಡೊಂದು ತುಳುವೆರೆನ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೀತೆರ್.

ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ಮಲೆಯಾಳದ ನಡುಟು ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಬಾಸೆ ಓಲು ಮೂಲೆ ಸೇರುಂಡೋ ಪನ್ಪಿನ ಎತೆ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆರೆನ ಈ ಎಕ್ಕಂದೆಲ್ ಪದೊತ್ತ ರೂಪೊಡು ಬೈದ್ಂಡ್.

ಅಂಚಿ ತೆಲುಗೆರ್ ಇಂಚಿ ಕನಡೆರ್
ಎಂಚ ತಮಿಳೆರ್ ಮೆರೆಪೆರ್
ಕಣ್ಣೆದುರೆ ಕೇರಳಲ ಕೆಲೆಪುಂಡು
ಎನ್ನ ತುಳುನಾಡ್ ಬುಲಿಪುಂಡ್

ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್ಡಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಜೋಕ್ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಬಾರೀ ಇಸ್ವಾಸೊ. ಅಪ್ಪೆ ಜೋಕ್ಲೆಡ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್-ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ದುಕ್ಕೊನು ಮಾಜಾವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ಮದಿಪುನುಲಾ ಕಬಿತೆಡ್ ಜೋಡ್ಯಾದೆರ್.

ಏರೆನ್‌ಲ ಎಂಚಿನೆಕ್ ದೂರೊಡು
ಮೆಗಿಪಲಯೆ ನಮೊ ಸೇರೊಡು
ಪಲ್ದಿತಂಗಡಿ ಜತೆಟ್ ತೋಜೊಡು
ಅಪ್ಪೆ ಕಣನೀರ್ ಮಾಜೊಡು

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತುಳು ಬಾಸೆ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಈತೊಂಜಿ ಮೋಕೆ ಇತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ, ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್ ಆರೆನ ಕೊರಿಗೆ ಕಮ್ಮಿಯೆ! ಈ ಯೆತೆ ಆರೆಗಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕನ್ನಡೊಗಾತ್ರ ಮಲ್ತಿನಾತ್ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊನು ತುಳುತ್ತ ವಿಷಯೊಡು ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಯಿಜಿನ್ಪಿನ ಯೆತೆಲಾ ಆರೆನ್ ಕುಟ್ಪೊಂದೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. 'ತುಳುವಪ್ಪೆಡ' ಪನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲ್‌ಲ್ ಉಂದೆನ್ ಪಣ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೋಕೆನ್ ಗೌರವೊನು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು.

'ತುಳುವಪ್ಪೆ ನಿನ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡೆ ತೂಂಕೊಡೇಪಲ
ಒಲಿದ್ ಮದಪುಲ ನಿನನ್ ನೆನೆಪಂದಿ ಪಾಪಲ' ಪಂಡ್‌ದ್ ನಟ್ಪೊನೊಂದು

'ಏರೆಂಚ ಆಂಡಲಾ ಪಂಡೊನಡ್, ನಿನ ಪುದರ್
ಏರೊನಡ್ ನನಮಿತ್ತ್, ಕೀರ್ತಿದಾ ತೂತುಡರ್;
ಆ ರಾಮರಾಜ್ಯ ನಿಲೆದುಂತೊನಡ್ ತುಳುನಾಡ್
ಪೇರ್‌ನುಪ್ಪುಡು ತುಳುವ ಬಾಲೆಲುಲ ಬಲತೊನಡ್'.. ಈ ನಮೂನೆದ ಆಸೆನ್
ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ನ ಕಬಿತೆಡ್ ದುಂಬು ದೀತೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಆಳಂಗ (ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ)

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕೈ ಆಡಾಯಿನ ಒವ್ವೇ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡುಲಾ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಧಕೆ ಆದೇ ಪಿದಾಯಿ ಬೈದಿನಾರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ, ದೇಶ-ನಾಡ್-ನುಡಿತ್ತ ಬಗೆಟ್ ಮೋಕೆ ದೀವೊಂದು ಆ ಕಳೊಟುಲಾ ನೆಗತ್ ತೋಜಿನಾರ್. ಉಂದು ಆರೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಾಧನೆ. ದೈಹಿಕವಾದ್‌ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಮಾಮಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಒರ ತೂಯಿ ಕೂಡ್ಲೇ ಗೌರವೊ ಪುಟ್ಟಾವುನ ದೇಕಿ. , ಖಾದಿ ಮುಂಡು,

ಖಾದಿ ಜುಬ್ಬಾ, ಪುಗೆಲ್‌ಗೊಂಜಿ ಸಾಲ್. ಎತ್ತರದ ಮಲ್ಲ ಜುವ್ವೊ, ತಿಗಲೆ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ನಡಪುನ ಸರ್ತ ಗತ್ತ್‌ದ ನಡಕೆ. ಗಂಭೀರ ಮೋನೆದ ಪಿರವುಡು ದೆಂಗ್‌ದುಂತ್‌ದಿ ತುಲು(ಮೆದು) ಮನಸ್ಸ್. ಮಲ್ಲ ಜೂವೊಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಕಂಚಿದ ಕಂಟಸಿರಿ. ಆರೆನ ಸೊರ ಪಂಡ ದೇಸ್ತಾನದ ಗಂಟೆ ಹಾಕಿಲೆಕ್ಕೊಂದ್ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ "ಸಭೆ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಅವರೇ ಓದಿದರೆ, 'ಊದಿಬಿಡು ನೀ ಪಾಂಚಜನ್ಯವ ಮಾರ್ದನಿಸಲದು ಮನ್ಮನ' ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಾರ್ದನಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು, ಶ್ರೋತೃಗಳು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಳುಗ ಸಭಾಸದರನ್ನು ಮೋಡಿ ಮಾಡುವ ಕಾಯ ಮತ್ತು ಕಂಠ ಕಯ್ಯಾರರದು."

2009ಟ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಸಂಘೊದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಗಣೋಶೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಕೊಡಿಯಾಲಗುತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಜಿತ್‌ಕುಮಾರ್ ರೈ ಮಾಲಾಡಿ ಇಂಬೆರ್ನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿನ 'ಕಾವ್ಯ ಚಿತ್ತಾರ' (ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ, ಗಾನ, ಕುಂಚ) ಪನ್ಪಿನ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನವೇ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ. ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಕವಯತ್ರಿಲೆನೆಡ್ದ್ ತುಳು–ಕನ್ನಡ ಕಬಿತೆಲೆದ ವಾಚನ. 94 ವರ್ಷದ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮಣೆಟ್ ತನ್ನ ಭೀಮ ಸೊರೊಟ್ಟು 'ಐಕ್ಯವೊಂದೇ ಮಂತ್ರ' ಪನ್ನಗ ಕುಲ್ದಿನ ಇಡೀ ಸಭೆ ಒರಾನೇ ಅಲ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಮೆಯಿ ಇರ್ಮೆನ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಲೇಸ್‌ದ ಸಂಘಟಕೆರೆಡ್ ಒರ್ತಿಯಾದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ್ ಮುಟ್ಟೊಡೇ ತೂಪಿನ, ಆರೆನ ಬಗೆಟ್ ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊನುವ ಅವಕಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಉಮೇದ್ ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಎಂಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಪಿರ 2013ಟ್ ಅವ್ವೇ ಸಮಿತಿಡ್ದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ 98 ವರ್ಷೊ ದಿಂಜಿನ ಸಂತೋಸುಡು 'ಕಯ್ಯಾರ 99'– ಪನ್ಪಿನ ನುಡಿನಮನ (ಕಾವ್ಯ–ಗಾನ–ಕುಂಚ–ನೃತ್ಯ) ಲೇಸ್ದ ಅಟ್ಟಣೆ ಆಂಡ್. ಆಂಡ , ಈ ಸರ್ತಿ ಆರೆನ ಇಲ್ಲಗೇ ಪೋದ್ ಆರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತೊ. ಆರೆನ ಇಡೀ ಕುಟುಮೊ ಅಲ್ಪ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಆಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರಕತೆ, ಸಂದರ್ಶನಲಾ ನಡತ್‌ಂಡ್., ಆರೆನ ಕೈಟ್ ಮೈಕ್ ಕೊರ್ನಿಯೇ ತಡ ಅವ್ವೇ ಗಟ್ಟಿ ಸೊರೊಟು ಐಕ್ಯವೊಂದೇ ಮಂತ್ರ ಕಬಿತೆ ಪಂಡೆರ್. ಕೇಂಡಿನ ಯೆಂಕುಲು ಆಚಿರೊಡು ಒರಿಯನೊರಿ ತೂವೊಂಡ. ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಉಡಲ್ ಕಡೆಮುಟ್ಟಲಾ ಐಕ್ಯಭಾವೊನೇ ಬಯಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಉಂದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.. ಆರೆಗ್ ಚಾಕ್ಲೆಟ್ ಚಬಿಪ್ಪುನ ಆಸೆಗೆ.. ಅಂಚ ಚಬಿಪ್ಪುನೆನ್ ತೂಪಿನನೇ ಯೆಂಕ್ಲೆಗ್ ಆ ಪೊರ್ತುದ ಕುಸಿ.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕ್–ಬರವುಲು ಆನಿದ ಆ ಮಲ್ಲ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಕುಡೊರ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಒಂಜತ್ತೊಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಸಂಬಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಮಹನೀಯೆರೆನ್ ಒಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರಯ್ಯೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಶಿಶುಗೀತೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ಗಡಿನಾಡ್ ಹೋರಾಟ, ಐಕ್ಯಭಾವ , ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ, ಬೆನ್ನಿದ ಪ್ರೀತಿದ ಕಬಿತೆಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಒಂಜಿ ಕಥನ ಕಾವ್ಯೊಲಾ ಪೊರ್ಲುದ ಚಿತ್ರೊ–ನೃತ್ಯೊಡು ಪೊರ್ಲುಡು ನೆಗತ್ತ್‌ಂಡ್. ತೂಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ರಸದಿಂಜಿ ಪರ್ಬದ ವಣಸ್ ಉಂಡಿನ ಅನ್ಬವ

ಆಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಇಡೀ ಕುಟುಮೊ ಲೇಸ್‌ಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಕಾರ್ಯಕಜ್ಞೊಗು ಸಾಕ್ಷಿ ಆಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ನುಡಿತಂಚ ನಡಪುನಾರ್. ಸೀದಾ ನಡಕೆದಾರ್. ಅಲಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೇ ಪಾತೆರುನಾರ್. ಒತ್ತೊಂಡಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒವ್ವೇ ಬೇಲೆಗ್ ಪಿರಜಾರುನಾರತ್ತ್. ಒವ್ವೇ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಲೆತ್ತೆರ್‌ಂಡ ಪೊರ್ತುಗು ದುಂಬೇ ಹಾಜರ್. ಏರೇ ಲೇಖನ, ಬರವುಲೆನ್ ಕೇಂಡೆರ್‌ಡ ಪಂಡಿನ ದಿನೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಕಡಪಾವುನ ಬದ್ಧತೆ. ಏರಾಂಡಲಾ ಕಾಕಜಿ ಬರೆಂಡ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಒವ್ವೇ ಬೂಕುನು ಕಡಪಾದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಅೃಕ್ ಮದಪ್ಪಂದೆ ಉತ್ತರ ಕೊರ್ಪಿನ ಎಡ್ಡೆ ಅಬ್ಬೆಸೊನು ಕಡೇ ಮುಟ್ಟ ಒರಿತೊಂದಿನಾರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಒರಿ ಕೃಷಿಕೆರಾದ್, ಸೊತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿದಾರಾದ್,ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾದ್, ಶಿಕ್ಷಕೆರಾದ್, ಸಾಹಿತಿಯಾದ್, ಗಡಿನಾಡ ಹೋರಾಟಗಾರೆರಾದ್ ಇಂಚ.. ಏತೇತೊ ಸಾರ ಸಾರ ಜನಕ್ಲೆನ ಗುರ್ತಾರ್ತ ನೆಂಪುನು ದೀವೊಂದು ಆಕ್ಲೆನ ಸಾಧನೆದ, ಪೊಂರ್ಬಾಟದ ಬೇಲೆ–ಬಚ್ಚೆಲ್‌ನ್ ದುಂಬುದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಸಲಾದ್ ಮಾತೆನ್ಲಾ ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಥನೊಡು ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಡ್ವಾದ್ ದೀತೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಳೊಟ್ಟು, ಬೆಂದಿನ ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಪೊಲಬು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸಾಮ್ರಾಟೆ ಪುಗರ್ತೆದ ಕವಿಭೂಷಣ ವೆಂಕಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಪೆರ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್, ಪುಂಡೂರು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್, ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್, ಪಾಂಡೇಶ್ವರ ಗಣಪತಿರಾಯೆರ್, ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಂದುಲೆ ಒಟ್ಟುಡು ದೆಯ್ಯಂದ್ರೆ ಬೀರು ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ ಪೈ, ಕೆ. ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿ, (ಕೊಡಿಯಾಲಬೈಲ್ ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ) ರಾಮ ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಹೋರಾಟಗಾರೆರ್ಲ ಸಂಪರ್ಕೊಡಿತ್ತೆರ್. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಕುವೆಂಪು.... ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಬರವುಡ್ದು ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಆಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬಾರೀ ಅಭಿಮಾನದೊಟ್ಟುಗು ಎಡ್ಡೆ ಗುರ್ತಾರ್ತಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬರೆಪಿನೆನ್ ತಪಸ್ಸ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕುವೆಂಪು ತಾನ್ ಆರೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಪೋಯಿನಪಗ ದಿಂಜ ಪೊರ್ತು ಪಾತೆರ್ದ್, ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತ್‌ದಿನೆನ್, ಬರೆಪಿನೆಕ್ ಎಚ್ಚ ಪೊರ್ತು ಕೊರೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಉಪದೇಶ ಮಲ್ತ್‌ದಿನೆನ್ ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಥನೊಡು ಪೆರ್ಮೆಡ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದೆರ್.

ಅಂಚನೇ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಸಂಬಂದೊಲಾ ಬಿಗು ಬಂಧದನೆ! ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನಾತ್ ತೆರಿಯೊಂದಿನಾಕುಲು ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದೇ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ! ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಸುರುತಾದ್ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ "ಉಷಾ" ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಲೇಖನೊ ಬರೆಯಿನಾರ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್.ಅೃಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಮೂಜಿ ಬೂಕುನು ಕಯ್ಯಾರೆರೇ ಬರೆಯೆರ್. "ಮುಂದೆ ನೀವು ಮಹಾಕವಿಯಾಗಿ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಬಯಕ್‌ದೆರ್. ಅೃಡ್ದಾತ್ರನೇ ತನನ್ "ಪೈ ಹರಸಿದ ರೈ" ಇಂಚ ಪಣೊಂದೆರ್. ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕೆರ್‌ಲಾ "ಕಾಸರಗೋಡುಗು ಓರ್ವ ಪೈ, ಓರ್ವ ರೈ" ಇಂಚ ಪಣ್ತೆರ್. ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಲೆನ ಉದಾರಗುಣೊನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ್ಕ್

ಆದರ್ಶ ಆದ್ ದೀವೊಂದಿನಾರ್. “ಕುವೆಂಪು ಬೊಕ್ಕ ಪೈಗುಲೆ ಲೆಕ್ಕೊ ಎನನ್ ಪ್ರೀತಿಡ್ ತೂಯಿನಾಕ್ಲು ಮಸ್ತ್ ಜನ ಇಜ್ಜೆರ್” ಪಂಡ್ದ್ ಕಯ್ಯಾರೆರೇ ಪನ್ತೆರ್. ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆನ ಮೆಚ್ಚಿಕೆನ್ಲಾ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬೇಗೊಡೇ ಪಡೆತೆರ್. ಬದಿಯಡ್ಕದ ಇಲ್ಲಗ್ ಆರ್ ಒರ ಬಿನ್ನೆರಾದ್‌ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಬತ್ತ್ ಪೋತಿನಕುಲು ನಿರಂಜನೆರ್, ಅಮ್ಮೆಂಬಳೆರ್, ಪಿ. ಕೆ. ನಾರಾಯಣೆರ್, ಬಿ. ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬೆರ್ ಇಂಚದಕಲ್ನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲೆನೆ! ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಬುಡಾರ ಮಲ್ತಿನ ಜಾಗೆ ಬದಿಯಡ್ಕ ಪೇಂಟೆಡ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಅಲ್ಪ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಲೆ, ದಸರಾ ಮಹೊತ್ಸವ, ನಾಟಕ, ಭಾಷಣ.... ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಲೇಸ್‌ಲೆಗ್ ಲೆಪುಡಾದಿನ ನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಪಟ್ಟಿಲಾ ಮಲ್ಲೆನೆ! ಅರೆಗಾಲೊಡು ಜಾಲ್‌ದ ದೊಂಪದಡಿಟೇ ಬತ್ತಿನ ಇಸ್ಟಮಿತ್ರೆರ್ ಜೆತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನೆತ ನೆನೆಪು ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಎನ್ನಪ್ಪೆ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆ ಸಿರಿದೇವಿ ದೆಯ್ಯಕ್ಕೆ
ಎನ್ನ ಪಿರ್ತಿದ ಪಲ್ದಿ ಸತ್ಯಸೀತಾಮಾತೆ
ಎನ್ನ ಜಯಜೀವನದ ಹಿರಿಯಜ್ಜ ಪಾದೊಗೇ
ಶರಣು ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಗ್....

ಇಂಚ ಪಂಡೊಂದಿನ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕ್ಲೆಗ್ ತನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಜೂವೊ. ತನ್ಕ್ ಲೋಕೊದ ಬೊಳ್ಪು ತೋಜಾಯಿನ ಅಪ್ಪೆ ದೆಯ್ಯಕ್ಕೆಲಾ ದೇವೆರೆಣ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಉದ್ದೊಗ್ಲಾ ಕೈತಾಂಗ್ ಆದ್ ದೈರ ಕೊರ್ದ್ ನಡಪಾದ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಪನೊಂದೆರ್. ತನ್ಕ್ 80 ವರ್ಷ ದಿಂಜಿನ ಪೊರ್ತುಡ್ಲಾ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಅಪ್ಪೆನ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು, ಮನದಿಂಜಿದ್ ಇಂಚ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯಿತ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. “ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ನಮ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬೊಳ್ಪುದಂಚಿಗೇ ಸಾಗೊಡುಣ್ಪಿನ ಪಾಟ ಕಲ್ಪಾಯಿನಾರ್ ಎನ್ನಪ್ಪೆ. ಅಪ್ಪೆನ್ ಎನ್ನೊಂದೇ ಎನ್ನ ಜೀವನ ಸಾಗ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಸುರುಟು ಯಾನ್ ಕೇಂಡಿನ ಪಾತೆರ ತುಳು. ಎನ್ನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಸುರುಟು ಪಿದಾಡಿನ ಸೊರಲಾ ತುಳುತ್ತನೇ. ಈ ಲೋಕೊಡು ಎನ್ನ ಸುರುತ ಕರ್ತವ್ಯೊ ಎನ್ನ ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆನ ರುಣೊ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ಪುನವು..” ಇಂಚ ಪಂಡಿನಾರ್ ಅರೆನ ಅಕೇರಿದ ಚಾಕ್ರೆನ್‌ಲಾ ಕರ್ತವ್ಯೊಗ್ ಪನೀತ್ ಕುಂದು ಬರಂದಿಲೆಕ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ‘ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ’ ತನ್ನ ತುಳು ಬೂಕುನು ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮಗನ ಸಾದನೆಲೆನ್ ತೂಪಿನ ಕೇಣುನ ಉಮೇದ್.. ಪಿರಯ ಸಂದ್‌ದ್ ಆರ್ ಪಜೆ ಪತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಅರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೆತೊಂದು ಮೈಸೂರುಡು ಒಂಜಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಪೋಯೆರ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೇಡಿಯೊಡು ಪ್ರಸಾರ ಆಪಿನ ಪೊರ್ತು ತೆರಿಯೊಂಡಿನ ಅಪ್ಪೆ ದೆಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲ ಪುಡೆರೊಂದೇ ರೇಡಿಯೋ ಇತ್ತಿನಾಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಗನ ಕಬಿತೆ ಕೇಣ್ದ್ ಸಂತೋಸು ಅನ್ಬೇಸಿಯೆರ್‌ಗೆ!

ಮಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊದ ಕಂಡನಿಗ್ ತಕ್ಕಂತಿನ ಬುಡೆದಿ ಉಞ್ಞಕ್ಕೆ. ಆರ್‌ಲಾ ಮಾಮಿನ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನಾರೇ. ಕಯ್ಯಾರೆರೆಡ್ದ್ ಪದ್ರಾಡ್ ವರ್ಸ ಎಲ್ಯಾರಾಂಡಲಾ ಕಂಡನಿನ ಸಾದನೆಗ್ ಆದೆರ್ಪು ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪೊಂಜೆವು. ಕಯ್ಯಾರ ಉಞ್ಞಕ್ಕೆ ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಎಣ್ಮ ಜೋಕುಲು.

ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣುಲ್, ಆಜಿ ಆಣ್‍ಲ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾದ್, ಉದ್ಯೋಗ, ವೃತ್ತಿ–ಪ್ರವೃತ್ತಿದೊಟ್ಟುಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಮ್ಮೆರ್ನಂಚ ಬೆನ್ನಿದ ರುಚಿನ್ಲಾ ಒರ್ತೊಂದೆರ್.

"..ಜೋಕ್ಲೆನ ಮುಗ್ದತೆದ, ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಗಾಂಬೀರ್ಯೊದ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ ಪಪ್ಪನವು. ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಕೆಲಸನ್ ಕೊಡಿಮುಟ್ಟಾವುನ ಚಲೊ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ ಚಿಂತನೆ, ಯೋಚನೆ, ಪಾತೆರ ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ಅರ್ತಿಡ್ ಪಿರ್ತಿಡ್ ತೂವೆರ್. ಸಮಾಜೊಡು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚುನಂಚಿನ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‍ದ ನೂದು ವರ್ಸೊದ ಬದ್ಕನ್ ಬಾಳ್ದಿನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಮಗಲಾದ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನವು ಎನ್ನ ಮಾಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ..." ಉಂದು ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ ಮಲ್ಲ ಮಗಲ್ ದೇವಕಿ ಭುವನಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆ ಮೆರೆನ ಉಡಲ್ದ ಪಾತೆರ..

"..ನೂದು ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯೊಡ್ಲ ಮಾಮ ಎಡ್ಡೆ ಆರೋಗ್ಯೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಅರೆನ ಕೆಲಸ ಆರೇ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಆನಗ "ಎಂಕೊಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ನುಪ್ಪು, ಒಂತೆ ಪೇರ್ ನಿಕ್ಕ್ ಪುಸೊರ್ತಾನಗ ಕೊರ್ಲ ಬಾಲೆ" ಅಂದ್‍ದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪನುವೆರ್. ಅರೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಅರೆನ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಬನ್ನಗ ಅರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಕುಸಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬತ್ತಿನಕ್ಲ್ ಆಸರ್, ತಿಂಡಿ, ವಣಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡನೇ ಅರೆಗ್ ಸಂತೋಷ–ಸಮದಾನ. ಅರೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಕಾಕಜಿಲೆಗ್ ಆನಿಯೇ ಉತ್ತರ ಬರೆವೆರ್. ಮರ್ಮಲಾದ್ ಅರೆನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕಿನವು ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯ..." ಇಂಚ ಪಂಡೊನುವೆರ್ ಮರ್ಮಲ್ ಆರತಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರದೀಪ್ ರೈ.

ಅಕೇರಿಗಾನಗ...

ಕಯ್ಯಾರೆರ್ನ 'ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿದ ನಿಲೆ. ಅಲ್ಪನೇ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಪೊಸ ಇಲ್ಲ್ ಅಕೇರಿಗಾನಗ ಅರೆನ ನಿಲೆ ಆಂಡ್. ಈ ಇಲ್ಲಡ್ ಈ ಆದರ್ಶ ದಂಪತಿಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಜೋಕುಲು, ಮರ್ಮಲಲ್ಲು, ಮರ್ಮಯಲ್ಲು, ಪುಳ್ಳಿಯಲ್ಲು, ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೂಡೊಂದು ಅರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಕಳೆಪಿನ ದಿನೊಕುಲೇ ಎಚ್ಚಿಗೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ದಿಂಜಿದಿ ಸಂತೋಸುದ ಸಂಸಾರೊಡುಪ್ಪುನಗನೇ ಆರೆನ ಬುಡೆದಿ 1996ನೇ ಇಸವಿಡ್ ತೀರ್‌ಪೋಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಬರೆಪಿನ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಒಂತೆ ಕುಂದುಂಡ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಬದ್ಕ್ ಬರವುದ ಸಾಧನೆಗ್ ಏತೇತೋ ಪ್ರಶಸ್ತಿ–ಮಾನಾದಿಗೆಲು ಅರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಡೆಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲಗೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತಮ್ಮನ–ಬಲ್ಮನ ಮಲ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಸಂಕೆ ಎಚ್ಚೊನೇ. ಅರೆಗ್ 99 ವರ್ಸ ಕರಿದ್ ನೂದು ಪತ್ತ್‌ನಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊದ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲಾ ಸಂದಿನವು ತುಳು–ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಗ್ ದಿಂಜ ಸಂತೊಸು ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ ಇಲ್ಲಡೇ ನಡತ್ತಿನ ಆ ಮಲ್ಲ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಮಂತ್ರಿಲಾಯಿನ ಉಮಾಶ್ರೀ, ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ ಕೆ.ಎ. ದಯಾನಂದ್, ಮಂತ್ರಿಲಾಯಿನ ರಮಾನಾಥ ರೈ, ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್, ಶಾಸಕಿ ಶಕುಂತಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮಾಜಿ

ಶಾಸಕೆರ್ ಕುಂಞಂಬು, ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ, ಸಾಹಿತಿ ನಾ.ಡಿ.ಸೋಜ, ಪುತ್ತೂರು ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಣ್ಯೆರ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆದಿತ್ತೆರ್. ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಯೇಪೊಗುಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆದ ಬೆರಿ ನೇಲಿನಾರತ್ತ್.

"ಕಯ್ಯಾರರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹವೆನಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಗೌರವ-ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರಕತೊಡಗಿದವು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದಾಗ 82 ವರ್ಷ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದಾನ್ಯಿಲಯದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ದೊರೆತಾಗ 90 ವರ್ಷ. ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದ್ದು 91ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಳಂಬ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಕಲಶವಿಟ್ಟಂತೆ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಾಗ 99 ವರ್ಷ..!! ಕಯ್ಯಾರರ ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಂತೆಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಗೌರವ-ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯಲಿಲ್ಲ....." ಉಂದು ಅರೆನ ಮರ್ಮಯೆ ಭುವನಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಉಡಲ್ದಪಾತೆರ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ "ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಹಂಪಿದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಡ್ ಬನ್ನಗ ಅರೆನ ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆಲೆದ ವಿವರೊನು ಅಪಗದ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರ್, ಅಂಚೆನೇ ಕುಲಪತಿಲು ಆದಿತ್ತಿನ ಶ್ರೀ ಟಿ. .ಎನ್. ಚತುರ್ವೇದಿಲೆನ ಪರಿಶೀಲನೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಸಾಯೆರ್. ಅವೆನ್ ತೂಯಿನ ಆರ್ 'I wonder why this man has not been recognized so far..' ಪಂದ್ ಉದ್ಗಾರ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೂಡ್ಲೇ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿನ್ ಕೊರ್ಯೆರ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಆನಿದ ಘಟನೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದೆರ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ನೂದನೇ ವರ್ಷದ ಪುಟ್ಟುಪರ್ಬೊಲಾ ಬಾರೀ ಸಡಂಗರೊಡು ನಡತ್ಂಡ್. ನಿವೃತ್ತ ಲೋಕಾಯುಕ್ತೆರಾಯಿನ ಸಂತೋಷ್ ಹೆಗ್ಡೆ, ಕೇರಳದ ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಲಾಯಿನ ಸಿ.ಟಿ. ಅಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿ, ಕೇರಳ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ರೈ,ಅಂಬಾತನಯ ಮುದ್ರಾಡಿ, ಹೇರಂಜೆ ಕೃಷ್ಣಭಟ್, ಪ್ರದೀಪ್ ಕುಮಾರ್ ಕಲ್ಕೂರ ಮುಂತಾಯಿ ಮಹನೀಯೆರ್ ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಒಟ್ಟುಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಸಂಬ್ರಮೊನು ಪಟ್ಟೊಂಡೆರ್.

****

"ಉದಿಪನೊದ ನಿಸರ್ದ ಪೊರ್ಲು ಎಂಚನೋ ಕಂತುನ ನಿಸರ್ದ ಪೊರ್ಲುಲಾ ತೂದು ಅನ್ಬವಿಸುನ ಸಂತೋಸುಗು ಸಾಟಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚೆನೇ ನರಮಾನಿನ ಬಾಲ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪಿರಯ. ನೂದು ವರ್ಸೊದ ಸಾರ್ಥಕ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಮುಗ್ಧತೆಡೇ ಬದ್ಕ್‌ದ್, ನೂತ್ತ ಒಂಜನೇ ವರ್ಸೊದ ಪುಟ್ಟಿದಿನೊತ ಸಂತೋಸುನ್ ಕರಿತ್‌ದೇ 9–8–2015ನೇ ದಿನತಾನಿ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕಾಯ ಬುಡಿಯೆರ್. ಪುದರ್ದ್ ಕಿಞ್ಞ ಅಣ್ಣೆ (ಎಲ್ಯಣ್ಣೆ) ಆಂಡಲಾ, ತುಳು-ಕನ್ನಡದ

ಮಲ್ಲಣ್ಣೆ, ಗಡಿನಾಡ್‌ದ ಕಿಡಿ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಸುದ್ದಿ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಪಸೆರ್‌ಂಡ್. ಅಕೇರಿದ ನಮನೊಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬತ್ತೆರ್.. "ಶರಣರ ಗುಣ ಮರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡು" ಪಣ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಉಂಡು.

ಹೊಲೆಯರೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ
ಮುಸ್ಲಿಮರೆ ಕ್ರಿಶ್ಚನರೆ
ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮವರೆ
ಎದೆಯರಳಲಿ....!

ಪಂಡಿನ ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಗುಣೊಕ್ ಅರೆನ ಮರಣೊನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮಂತ್ರಿ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಮಾತ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸರಕಾರೊದ ಸಕಲ ಮರ್ಯಾದಿಡೇ ಆ ಮರಣ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಭಿಮಾನಿಲೆನ ಕಣನೀರ್ದ ನಡುಟೇ 'ಶತಾಯುಷಿ' ಕಿಞ್ಞಣ್ಣೆ ಪಂಚಭೂತೊಲೆಡ್ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಅರೆನ ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡನಾಡು ಸೂತ್ರೊದ ಪೊಲಬು ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅರೆನ ಪದ ನೆಂಪು ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಜಾತಿ ಕುಲ ಮತ ಕರ್ಮ
ಕಟ್ಟಳೆ ಕುಹಕ ಧರ್ಮ
ಕಟ್ಟಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕಿಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟು ಸುಡಿರಿ
ಸೋದರತೆ ಮಾನವತೆ
ಸತ್ಯಶಾಂತತೆ ಸಮತೆ
ಅಸ್ತಿವಾರದಿ ಜನತೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡಿರಿ

ಅರೆನ ತುಳುಬಾಷಾಭಿಮಾನ ತೆರಿದಿನಕಲ್ನ ನೆಂಪುಡು ಮಗ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್

ದೇಸೊದೆಡ್ಡೆಗ್ ಬಾಸೆದೆಡ್ಡೆಗ್
ಬೆನೊಡು ನಮೊ ಸಮೊ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ..

****

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಭಾವಚಿತ್ರೊಲು

ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆನಗ

ನೂದು ವರ್ಸ ಜೆಂಜಿನ ಸಂಭ್ರಮ

ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ. ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್

ಹಂಪಿ ವಿ.ವಿ. ನಾಡೋಜ ಗೌರವ ಪ್ರಧಾನ

ಕಯ್ಯಾರ ದಂಪತಿಲು

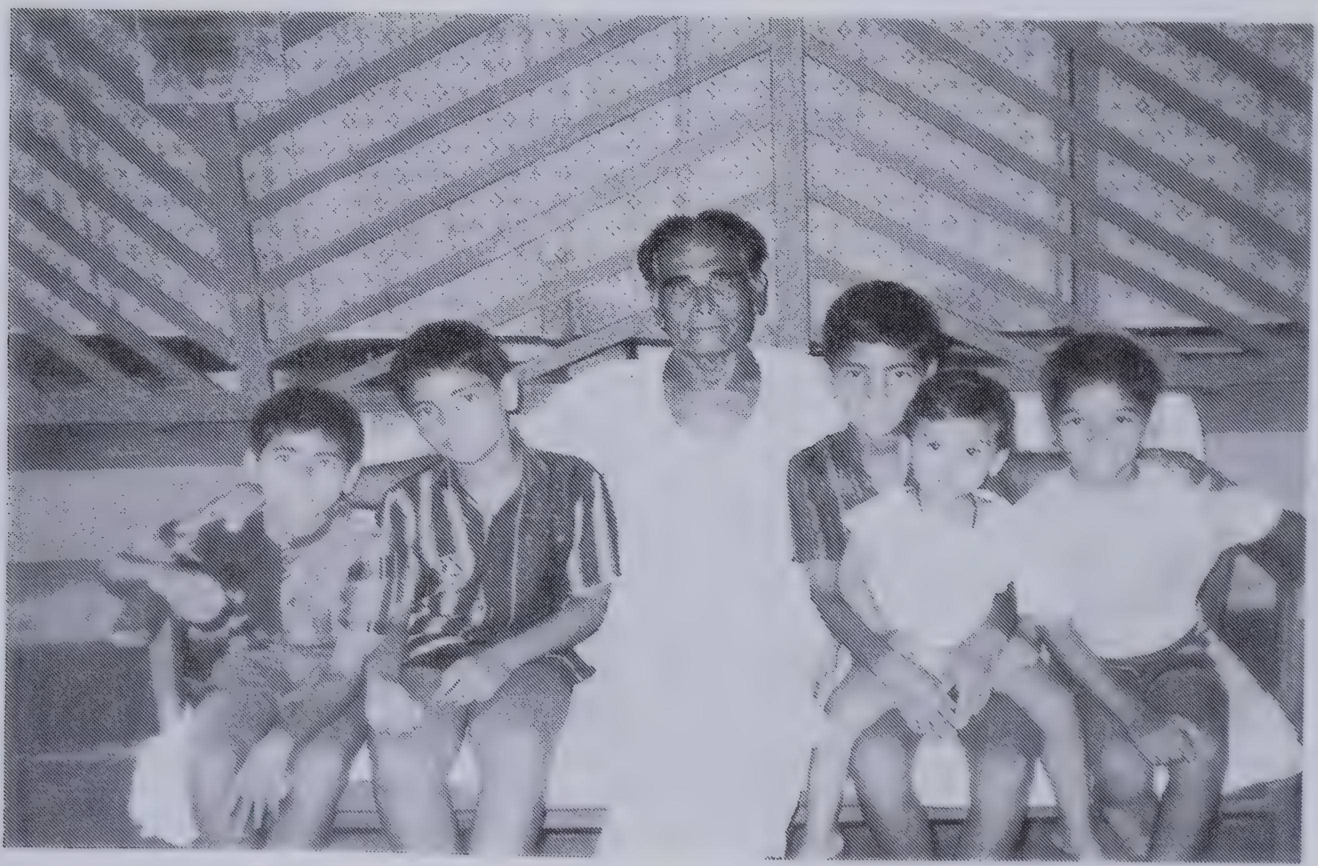

ಜೋಕ್ಲೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಯ್ಯಾರೆರ್

ಕಯ್ಯಾರ ಕುಟುಮೊದೊಟ್ಟುಗು ಮಂತ್ರಿಲಾಯಿನ ಯು. ಟಿ. ಖಾದರ್

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ

“ಕಯ್ಯಾರ 99” ಲೇಸ್‌ದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಒಟ್ಟುಗು
ಲೇಖಕ ಬೊಕ್ಕ ಲೇಸ್‌ಕರ್ತೆರ್

ಕುಡ್ಲದ ನಂತೂರುಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ವೃತ್ತ

[illegible]

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಬೂಕುಲು

ಬೂಕುದ ಪುದರ್	ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್	ಅಚ್ಚಾತಿನ ವರ್ಷ
1. ಮಕ್ಕಳ ಪದ್ಯ ಮಂಜರಿ ಭಾಗ–1,2	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1940 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1945 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ) 1949 (ಮೂಜನೆ ಮುದ್ರಣ) 1992(ನಾಲನೆ ಮುದ್ರಣ)
2. ಶ್ರೀಮುಖ (ಪದ್ಯೊ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1943 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1949 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ) 1982 (ಮೂಜನೆ ಮುದ್ರಣ) 1992 (ನಾಲನೆ ಮುದ್ರಣ)
3. ವಿರಾಗಿಣಿ (ನಾಟಕೊ)	ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್	1947
4. ರತ್ನ ರಾಶಿ (ಗದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್	1947
5. ಐಕ್ಯಗಾನ (ಪದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1949(ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1992 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
6. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1950
7. ನವೋದಯ ಪಾಠಶಾಲೆ (ಒಂಜಿನೆಡ್ದ್ ಎಣ್ಮನೇ ತರಗತಿದ ಪಾಠೊ)	ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್	1953 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1954 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)

8.	ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಗ–1 ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಗ–2 ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಗ–3 ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ಭಾಗ–4 (ನಾಲನೆಡ್ದ್ ಎಣ್ಮನೆ ತರಗತಿ ಮುಟ್ಟದ ವ್ಯಾಕರಣ)	ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್	1955
9.	ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ (ಲಲಿತ) ಕಥೆಗಳು	ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್	1960 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
10.	ಅನ್ನದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು	ನವಭಾರತ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಉಡುಪಿ	–
11.	ಪುನರ್ನವ (ಪದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ 1992(ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)	1971 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
12.	ಕುಮಾರನ್ ಆಶಾನ್‌ರ ಮೂರು ಕವಿತೆಗಳು	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1973 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1992 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
13.	ಚೇತನ (ಪದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1974 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1992 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
14.	ಮಲೆಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ		1976
15.	ಕೊರಗ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕವನಗಳು	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1981 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ) 1992 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)

16. ಎ. ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮಂಗಳೂರು	ಎ. ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ,	1983
17. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸ್ಮೃತಿ–ಕೃತಿ	ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	1983
18. ಪಂಚಮಿೊ (ಉಪನಿಷತ್ತ್ಲ್ದ ಕನ್ನಡೊ ಪದ್ಯಾನುವಾದ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1985 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
		1987 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
19. ಶತಮಾನದ ಗಾನ(ಪದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1986 (ಸುರುತಮುದ್ರಣ)
	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1992 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ (ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ)	2004 (ಮರು ಮುದ್ರಣ)
20. ಮಹಾಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸ್ಮಾರಕ ಸಮಿತಿ,ಕಾಸರಗೋಡು	1987 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
	....	1989 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
21. ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಪುತ್ತೂರು	1989
22. ಗಂಧವತೀ	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1992 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
23. ಪ್ರತಿಭಾ ಪಯಸ್ವಿನೀ	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1992 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
24. ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ (ತುಳು ಪದ್ಯೊಕೃತಿ)	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1994 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
25. ದುಡಿತವೇ ನನ್ನ ದೇವರು (ಆತ್ಮಕತನೊ)	ಕಿಂಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಎಂಭತ್ತು ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ,ಬೆಂಗಳೂರು	1995 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
	ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ	1997 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)

26. ಪರಶುರಾಮ (ಗದ್ಯೊಕೃತಿ)	...	
27. ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ)	...	
28. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು	ಸ್ಟೇಟ್ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಕುವೆಂಪುನಗರ, ಮೈಸೂರು	1995
29. ಕಾರ್ನಾಡು ಸದಾಶಿವರಾವ್	ರಾಜ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ	1995
30. ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆ (ತುಳು ಗದ್ಯೊ)	ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ	1996

ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಅಚ್ಚಾತಿನ ಬೂಕುಲು / ಅಭಿನಂದನಾಗ್ರಂತೊಲು

ಬೂಕುದ ಪುದರ್	ಲೇಖಕೆರ್ / ಸಂಪಾದಕೆರ್	ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್	ಅಚ್ಚಾತಿನ ವರ್ಸ
ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಕೆ. ಎಸ್. ಶರ್ಮಾ	ಎಂ. ಜಿ. ಎಂ ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ	1971
ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಹಿರಿಯಡ್ಕ	ಕಯ್ಯಾರ 75 ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ, ಉಡುಪಿ	1989 (ಸುರುತ ಮುದ್ರಣ)
ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಹಿರಿಯಡ್ಕ	ಸಾಧನಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು	2010 (ರಡ್ಡನೆ ಮುದ್ರಣ)
ಗಡಿನಾಡಿನ ಕಿಡಿ	ವೈ. ಎಸ್. ವಿ. ಭಟ್ (ಪ್ರ.ಸಂ)	ಲಲಿತ ಕಲಾ ಸದನ (ರಿ.) ಕಾಸರಗೋಡು	1990

ಕನ್ನಡದ ಕಲಿ, ತುಳುನಾಡಿನ ಬಂಟ, ಕಯ್ಯಾರ (ಎಂಬತ್ತರ ಅಭಿನಂದನ)	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ	ಶ್ರೀ ದೇವೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಾರುತಿನಗರ, ಪರ್ಕಳ	1994
ಹಿರಿಯ ಚೇತನ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಪ್ರೇಮಾ ಭಟ್	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು	1997
ಕಯ್ಯಾರರ ಕಾವ್ಯ	ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ	ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ.	1999
ಕಯ್ಯಾರ (ಸಂ)ದರ್ಶನ	ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಕೆ. ಉಳಿಯತ್ತಡ್ಕ	ಕರಾವಳಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ	2009
ಐಕ್ಯಗಾನದ ಶ್ರೀಮುಖ	ಅಂಬಾತನಯ ಮುದ್ರಾಡಿ	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು	2010
ಕಯ್ಯಾರ ಗದ್ಯ ಸೌರಭ	ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಕೆ. ಉಳಿಯತ್ತಡ್ಕ (ಸಂ)	ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು	2011
ಐಕ್ಯಗಾನದ ನಾಡೋಜ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಡಾ. ನರೇಂದ್ರ ರೈ, ದೇರ್ಲ	ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ (ರಿ.)	2012
ಮಹಾಚೇತನ ಡಾ. ಕಯ್ಯಾರ	ರತ್ನಾಕರ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ	ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಮುಂಬೈ	2013
ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಬದುಕು–ಬರಹ	ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ (ಸಂ)	ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಮುಂಬೈ	2013
ಕವಿರತ್ನ ಕಯ್ಯಾರ	ಬಿ.ಎಸ್. ಕುರ್ಕಾಲ್ (ಸಂ)	ಅಭಿಜಿತ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಮುಂಬೈ	2013
ಕಯ್ಯಾರ ಶತಸಂಭ್ರಮ	ಬಿ. ಭುವನ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆ	ಪಾವನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣಿಪಾಲ	2014
ಕಯ್ಯಾರ ಶತಪೂರ್ತಿಸಂಭ್ರಮ	ಬಿ. ಭುವನ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆ	ಪಾವನಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣಿಪಾಲ	2015

ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಬರವುಲೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನಕುಲು

1. ಕೆ. ಎಸ್. ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ(ಹರಶಿವ), ಹಾಸನ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ,	ಕಯ್ಯಾರರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
2. ಡಾ. ಶ್ರೀನಾಥ ಉಜಿರೆ, ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ,	ಕಯ್ಯಾರರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
3. ಡಾ.ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ, ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ,	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಹೋರಾಟ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
4. ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಣಿ ಯು.ಎಸ್. ಮಂಗಳೂರು ಎಂ.ಫಿಲ್.	ಕಯ್ಯಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಸಾಧನೆದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರೊಲು

ಶ್ರೀಮುಖ	ಹೇಮಾಶ್ರೀ	ದೃಶ್ಯ ಕ್ರಿಯೇಶನ್ಸ್	2005
ಗತ್ಯಂತರ	ಕೆ. ಸುಚೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್	ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಧರ್ಮೋತ್ಥಾನ ಟ್ರಸ್ಟ್(ರಿ)	2009
ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್. ಬಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ	2015

ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸನ್ಮಾನೊಲು

* ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ವಿ.ವಿ. ಗಿರಿಲೆಡ್ದ್ 1969ಟ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧ್ಯಾಪಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರ್ ಧರ್ಮವೀರೆರೆಡ್ದ್ 1969-70ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಡ್ದ್ 2006ಟ್ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಆಳ್ವಾಸ್ ನುಡಿಸಿರಿ-ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಡಾ. ಎಂ. ಮೋಹನ ಆಳ್ವೆರೆಡ್ದ್ ನುಡಿಸಿರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-2005.
* ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಡ್ದ್ 2005ಟ್ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ .
* 1985ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಲೆಡ್ದ್ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ರತ್ನರಾಶಿ ಪುಸ್ತಕೊಗು ವರ್ಸೊದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 1948ಟ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರಡ್ದ್.
* ಪುನರ್ನವ ಕವನ ಪುಸ್ತಕೊಗು 1963ಟ್ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರಡ್ದ್ ಉತ್ತಮ ಕವನ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಮಣಿಪಾಲ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಜನರಲ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ದ್ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಗೌರವ 1970.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಚಳವಳಿಗಾರೆರೆಡ್ದ್ ಉತ್ತಮ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 1969ಟ್.
* ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸ್ಥಾಪಕೆರ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜೆರೆಡ್ದ್ ಹಳ್ಳಿದ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸನ್ಮಾನೊ.
* 1957 ಬೊಕ್ಕ 1979ಟ್ ಜಸ್ಟಿಸ್ ಕೆ.ಎಸ್. ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕುಡ್ಲ, ಮುಂಬಯಿಡ್ ಬಂಟ ಸಮಾಜ ಬಂಧುಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಪೆರಡಾಲ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿದ ಚಿನ್ನದ ಹಬ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ಉತ್ತಮ ಹಳೆವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಹುಮಾನ.
* 1985ಟ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆರೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* 1987ಟ್ ಪೆರಡಾಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕೆರೆಡ್ದ್ 40ನೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉತ್ಸವ ಆಚರಣೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಹೊಸದುರ್ಗಡ್ ನಡತಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು 1983ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* 1984ಟ್ ಹಾಸನಡ್ ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಅಭಿಮಾನಿ ಸಂಘೊಡ್ದು ಕನ್ನಡ ಹೋರಾಟಗಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

* ಮುಲ್ಕಿಡ್ 1989ಟ್ ನಡತಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೆಳನೊಡು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗೌರವಲು.
* 1983ಟ್ ಕೇರಳದ ಮಂತ್ರಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ್‌ರೆಡ್ದ್ ಕಾಞಂಗಾಡ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಳಗಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಕುಂಬಳೆದ ಸಾಮಾಜಿಕೆರೆಡ್ದ್ ಗೌರವಲು.
* 1989ಟ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೆಳನೊಡು ಕುಡ್ಲಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಶಿರಸಿದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಜನಪರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೆಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಬೊಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನ 1989ಟ್.
* 1981ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಸನ್ಮಾನ 1985ಟ್.
* ಕಾಸರಗೋಡು ಲಲಿತಕಲಾ ಸದನದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 79ನೇ ಪುಟ್ಟುಪರ್ಬದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟ ಅರ್ಪಣೆ (ಗಡಿನಾಡಿನ ಕಿಡಿ–ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಬೃಹತ್ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ–ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕುರಿತು).
* ಉಡುಪಿ–ಮಣಿಪಾಲ ನಾಗರಿಕೆರೆಡ್ದ್ 75ನೇ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಸನ್ಮಾನ 1989.
* ಪುತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಡ್ದ್ 1989ಟ್ ಉಪಕುಲಪತಿಲೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಗೌರವ ಬೊಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನ.
* 1994ಟ್ ಕಾಸರಗೋಡುಡು ನಡತಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ವತಿಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಜೂನ್ 8ತಾನಿ ಪುಟ್ಟು ಪರ್ಬಗ್ ಪ್ರತಿವರ್ಸ ಆರೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ವತಿಡ್ದ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾಸರಗೋಡು ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆ.
* ಮೂಡಬಿದ್ರಿ ಮುಟ್ಟದ ಮಿಜಾರ್‌ದ ಆಳ್ವಾಸ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಂಕೀರ್ಣೊಗು ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ನಾಮ ಪ್ರದಾನ. ಅರೆಡ್ದೇ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಬೊಕ್ಕ ಉದಿಪನ–2009 ಟ್.
* 1990ಟ್ ಮೈಸೂರ್‌ಡ್ ನಡತಿನ ಅ.ಭಾ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಡ್ದ್ 1989ಟ್ ಕವಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* 1989ಟ್ ಬದಿಯಡ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘೊಡ್ದ್ ಗೌರವ.
* ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಹೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಮಂಗಳೂರು ಮೇಯರ್‌ರೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಂಗಳೂರ್‌ದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಲೆಡ್ದ್ ಸಚಿವೆ ಬಿ. ಟಿ.ಲಲಿತಾ ನಾಯಕೆರ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.

* ಬೆಳಗಾವಿ ಯಕ್ಸಂಬಾ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗಡ್ದ್ 1994ಟ್ ಸನ್ಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಕುಲಭೂಷಣ ಬಿರುದು.
* ಸಕಲೇಶಪುರ ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್‌ದ ಸಮಾರಂಬೊಡು 1995ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕುಡ್ಲದ ಕರಾವಳಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಾರಂಬೊಡು 1995ಟ್ ಸನ್ಯಾನ.
* ಬೆಂಗಳೂರ್ದ ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಡ್ದ್ 80ನೇ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವ ಲೆಕ್ಕೊಡು 1995ಟ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ 1995ಟ್ ಮಂತ್ರಿ ಎಂ. ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶೆರ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಗೌರವ.
* ಮೈಸೂರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿದ 10ನೇ ವರ್ಷ ಸಮಾರಂಬೊಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ 90ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ
* ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ 1995ಟ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲೆರೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ 70ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಚೇರ್ಮೆನ್ ಡಾ. ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕುಡ್ಲದ ನತ್ಯಾನಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಡ್ದ್ 1994ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರಡ್ದ್ 1994ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕದ್ರಿ ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್‌ಡ್ದ್ 1996ಟ್ ಗೌರವ.
* ಬದಿಯಡ್ಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿಡ್ದ್ 1995ಟ್ ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಮುರ್ಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ನಾಗಮಂಡಲ ಸಂದರ್ಬೊಡು 1997ಟ್ ಆರ್. ಎನ್. ಶೆಟ್ಟಿಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಉಡುಪಿ ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ಲಕ್ಲೆಡ್ದ್ 1995ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವಡ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಸನ್ಮಾನ 1997ಟ್ .
* ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುವರ್ಣೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಕೇರಳದ ಮಂತ್ರಿ ಕುರುಪ್ ಮೆರೆಡ್ದ್ ಕಾಸರಗೋಡುಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಲೆಡ್ದ್ 1997ಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಮೈಸೂರುದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತ್‌ದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 1997ಟ್ ಡಾ. ರಾಮಾನುಜಂ ಅಧ್ಯಕತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* 1998ಡ್ ಒಡಿಪುಡು ರೋಟರಿ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮಣಿಪಾಲದ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.

* ಸಚಿವೆ ರಾಣಿ ಸತೀಶ್ ಮೆರೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಕಾಸರಗೋಡುಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್‌ದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಗೌರವ.
* 1971ಟ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ..
* ಮದ್ರಾಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತಿನ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಸಮಾರಂಭೊದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ.
* ಕರ್ನಾಟಕ ಬೊಕ್ಕ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಲೆದ ದಸರಾ, ಓಣಂ ಪರ್ಬೊಲೆದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ.
* ಉಡುಪಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಕನತ್ತಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯತ್ವ.
* 1997ಟ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ನಡತಿನ 66ನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ.
* ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಡ್ದ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ವೀರ ಸೇನಾನಿ ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಬಳಗಡ್ದ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಕ್ಷಣಾ ದಳಡ್ದ್ ಕನ್ನಡ ಧೀರ ಹೋರಾಟಗಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಕಾಸರಗೋಡು ಕನ್ನಡಿಗೆರೆಡ್ದ್ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಪೆರಡಾಲ ನವಜೀವನ ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಬೆಳ್ಳೂರು ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಡ್ದ್ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಗೌರವ.
* ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರೆಡ್ದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಮಾನಾದಿಗೆ.
* ಕುಡ್ಲದ ಕಲ್ಲೂರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಡ್ದ್ ಗೌರವ.
* ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಶಾಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ರಾಮ್‌ದಾಸ್ ನಗರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ ನಾಗರಿಕೆರೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಬೇಳದ ಇಗರ್ಜಿ ಗುರುಲೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕುಂಬಳೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಸಂಘೊಡ್ದ್ ಗೌರವಾಭಿನಂದನೆಲು.
* ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಡ್ದ್ ಗೌರವ ಮೂಲ್ಕಿಡ್.
* ಮೂಲ್ಕಿಡ್ ಶಿವಕುಮಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಸುವರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದರ್ಶಿಕೆಡ್ ಪುದರ್ ದಾಖಲೆ.
* ಬೆಂಗಳೂರುಡು ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಯಳಂದೂರುಡು ಮಹಾಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

* ಕುಂದಾಪುರ ಭಂಡಾರ್‌ಕರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಗೌರವ.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ವಿಶ್ವ ಬಂಟರ ಸಮ್ಮೇಳನ ಕುಡ್ಲಡ್ ನಡತಿನಪಗ ಅಯಿತ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ.
* ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾಗೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಡ್ ಕುಲಪತಿಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕಾಸರಗೋಡುದ ಬೆದ್ರಂಪಳ್ಳ ಕಲಾವಿದೆರೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಅದಮಾರು ಮಠಾಧೀಶೆರೆಡ್ದ್ ಉಡುಪಿ ಕಲಾವೃಂದಡ್ ಸನ್ಮಾನ 1988ಟ್.
* ಮಧೂರು ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಲ್ಸೂರುಡು ಶೃಂಗೇರಿ ಜಗದ್ಗುರುಲೆನೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* 1989 ಟ್ ಕೊಲ್ಯ ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಲೆನೆಡ್ದ್ ಕೊಲ್ಯಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಎಡನೀರ್‌ಡ್ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಲೆನೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಲೆನೆಡ್ದ್ 1984ಟ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಒಡಿಯೂರು ಮಠತ ಸ್ವಾಮೀಜಿಲೆನೆಡ್ದ್ ಒಡಿಯೂರುಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಡು ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರೆಡ್ದ್ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನಡ್ ಬಹುಮಾನ ಪ್ರಧಾನ.
* ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳಡ್ 1986ಟ್ ನಡತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆದ ಗೌರವ.
* ನಕ್ರೆ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಟ್ರಸ್ಟಿಲೆಡ್ದ್ ನಕ್ರೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕುಡ್ಲದ ಪುರಭವನಡ್ ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಸ್ವಾಮಿಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ತುಮಕೂರು ಬೊಕ್ಕ ನಿಡುಮಾಮಿಡಿ ವೀರಶೈವ ಸ್ವಾಮಿಲೆಡ್ದ್ ಅಕ್ಲೆನ ಮಟ್ಟೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಲು.
* ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವಡ್ ಗೌರವ.
* ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಲೆಡ್ದ್ ಬೆಂಗಳೂರು ರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಪೇಜಾವರ ಮಠಾಧೀಶೆರ್ನ ಸಾರಸ್ವತ ಕಣ್ಮಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ .
* ಮೂಡುಬಿದಿರೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಜೈನ ಮಠಾಧಿಪತಿಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಇರಾ ಕುಂಡಾವು ಸೋಮನಾಥೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಉಳ್ಳಾಲ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಶಾರದೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಅಮೆರಿಕನ್ ಬಯೋಗ್ರಾಫಿಕಲ್ ಬೋರ್ಡ್‌ದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಕಾಸರಗೋಡು ಉತ್ತರದೇಶಂ ಪತ್ರಿಕೆದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.

* ಕೆದಂಬಾಡಿ ಕಿಲ್ಲೆ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಅಳಿಕೆ ಸತ್ಯಸಾಯಿ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ದ್ ಗೌರವ.
* ಪೆರ್ಲ ಕಪ್ಣ ಭಟ್ಟ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಡ್ದ್ ಗೌರವ.
* ಮಾಯಿಪ್ಪಾಡಿ ಶಾಲೆಡ್ ಮಧೂರು ಪಂಚಾಯತ್ ನಾಗರಿಕೆರೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಸನ್ಮಾನ.
* ಬಂಟ್ವಾಳದ ಜೋಡುಮಾರ್ಗಡ್ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್ನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ದ್ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಕಾಣಿಯೂರು ಸರಕಾರೀ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಮುಳಿಯಡ್ ವಿಟ್ಲ ಅರಸೆರ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಮಂಡ್ಯಡ್ ಶಾಸಕೆ ಜಯರಾಮೆರೆ ಪುದರ್ದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಬದಿಯಡ್ಕ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಮಲ್ತಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯೊಗು ಕೇರಳ ಸರಕಾರಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಬೇಳ ಅಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆಗ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಅಯಿಟ್ ವಿಜಯ ಸಾಧನೆ.
* ಕಾಸರಗೋಡುದ ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಲೆನೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಉಡುಪಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಡ್ದ್ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನಲು ಮಾಜಿ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಇತ್ತೆದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ ಹೆರಂಜೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟೆರೆಡ್ದ್ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನ.
* ಮುಂಬಯಿ, ಥಾಣೆ, ಪೂನಾ ಬಂಟೆರೆ ಸಮಾಜ ಸಂಘೊಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು.
* ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬಂಟರ ಸಂಘದ ಮಹಾಸಬೆತ್ತ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ.
* 'ಆಳ್ವಾಸ್ ವಿಶ್ವನುಡಿಸಿರಿ ವಿರಾಸತ್' ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಮ್ಮಾನ.
* ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಪಂಪಪ್ರಶಸ್ತಿ' –2014
* 2008ಟ್ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯ ತೃತೀಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* ಉಡುಪಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರಡ್ದ್ 2011ಟ್ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಕಾವ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿ.
* 1971ಟ್ ಪುತ್ತೂರುಡ್ ನಡತಿನ ಪ್ರಗತಿ ಪಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ.
* ರೋಟರ್ಯಾಕ್ಟ್ ಕ್ಲಬ್, ಮಂಗಳೂರು ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡ ತೇಜ' ಬಿರುದು, 2005ಟ್.

* ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವಲುಪಡೆ ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಕಣ್ಮಣಿ' ಬಿರುದು ಬೊಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನ, 2013ಟ್.
* ಲಯನ್ಸ್ ಕನ್ನಡ ಇನಿದನಿ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಲೆಕ್ಕೊಡು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಂಹ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 2013ಟ್.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿ.ಇ. ಎಲ್. ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 1996ಟ್. ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಮೆರನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ ಸನ್ಮಾನ.
* ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ವತಿಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಪುರಭವನಡ್ ನಡಪಾಯಿನ ಸುವರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಿಬ್ಬಣ ಸಮಾರಂಬೊಡು ಅಭಿನಂದನೆ – 2006ಟ್.
* ಗಡಿನಾಡ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಕಾಸರಗೋಡು ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಗೌರವಾರ್ಪಣೆ –2006ಟ್.
* ಕುಡಾಲು ಮೇರ್ಕಳ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಗ್ರಾಮೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ –2007ಟ್.
* ಕೇರಳ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಕೇರಳ ತುಳು ಜಾನಪದ ಜಾತ್ರೆ ಸಮಾರಂಬೊಡು ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನ – 2008ಟ್.
* 'ಕಾವ್ಯಚಿತ್ತಾರ' (ಕಾವ್ಯ–ಗಾನ–ಕುಂಚ) –ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಹಿರಿಯೆರೆ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಸನ್ಮಾನ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್, ಮಂಗಳೂರು (ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಮಾತೃಸಂಘದ ಸಕಾಯೊಡು) ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ – 2008ಟ್.
* ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಮೊಕ್ಲೆನ ಸನ್ಮಾನ– 2013ಟ್.
* ಪುತ್ತೂರು ಬಂಟರ ಸಂಘದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನ' ಬಿರುದು – 2013ಟ್.
* ಮುಲ್ಕಿ ಬಂಟರ ಸಂಘದಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ಮುಲ್ಕಿ ಸುಂದರರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' –2013ಟ್.
* ಬೆಂಗಳೂರು ಬಂಟರ ಸಂಘದ ರಾಧಾಬಾಯಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಭಂಡಾರಿ ಸಭಾಭವನಡ್ 'ಕಯ್ಯಾರ–99 ಭಾವೈಕ್ಯ' ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ – 2013ಟ್.
* ವಿದ್ಯಾರತ್ನ ಆಂಗ್ಲಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆ, ದೇರಳಕಟ್ಟೆ ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ವಿದ್ಯಾರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'– 2013ಟ್.
* ಎಡ್ತರೆ ಮಂಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ –2013ಟ್.
* 'ನಾಡೋಜ ಕಯ್ಯಾರ–99' –ಕವಿನಮನ... ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಆದರ್ತಿನ 'ಕಾವ್ಯ–ಗಾನ– ನೃತ್ಯ–ಕುಂಚ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬಂಟರ ಯಾನೆ ನಾಡವರ ಮಾತೃಸಂಘದ ಸಕಾಯೊಡು – 2013ಟ್.
* ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಜಾಗೃತಿ ಪರಿಷತ್ ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ – 2013ಟ್.
* ಹೊಸದಿಗಂತ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ದ್ ಗೌರವ – 2013ಟ್.

* ಲಕ್ಷ್ಮಿಛಾಯಾ ವಿಚಾರವೇದಿಕೆ, ಮುಂಬಯಿ ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ 'ಜಯಂತಿ ಬಿ.ಎಸ್.ಕುರ್ಕಾಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'; 'ಕವಿರತ್ನ ಕಯ್ಯಾರ' ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ – 2013ಟ್.
* ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತಿನ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್, ನೀರ್ಚಾಲ್ ಉಂದೆತ್ತ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಕಯ್ಯಾರೆರೆ ಪುದರ್‌ದ ಸಭಾಭವನ ಉದಿಪನ 2013ಟ್.
* ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತು, ಮುಂಬಯಿ ಮೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಸನ್ಮಾನ –2014ಟ್.

ಕಯ್ಯಾರೆರೆನ ಕುಟುಮೊದ ಪೊಲಬು

ಪುದರ್ : ನಾಡೋಜ ಡಾ.ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
ಅಪ್ಪೆ : ಶ್ರೀಮತಿ ದೆಯ್ಯಕ್ಕೆ
ಅಮ್ಮೆರ್ : ಶ್ರೀ ದುಗ್ಗಪ್ಪ ರೈ
ಬೊಡೆದಿ : ಶ್ರೀಮತಿ ಉಞ್ಞಕ್ಕೆ

ಜೋಕುಲು

1. ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ ರೈ
2. ಶ್ರೀ ಜಯಶಂಕರ ರೈ
3. ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಕೀದೇವಿ
4. ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ರೈ
5. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ರೈ
6. ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾವೇರಿದೇವಿ
7. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದೀಪ ರೈ
8. ಶ್ರೀ ರವಿರಾಜ ರೈ

ಪುರಪು :– ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ, ಕಾಸರಗೋಡು – 671551.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು – 6

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ. ಬಿ.

ಅರ್ಥಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಿ. ಎಮ್. ರವಿ ಕುಮಾರ್

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ
ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಕುಲಾಲ್
ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಪಡಿವಾಳ್
ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ರೈ ಕುಂಬ್ರ
ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶೀಲ
ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಾರೆ
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಉಪ್ಪೂರು
ಶ್ರೀ ರಘು ಇಡ್ಕಿದು
ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್ ಕೊಪ್ಪಲ ಕದ್ರಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ
ಶ್ರೀ ನವೀನ್ ಡಿ. ಪಡೀಲ್
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ
ಡಾ. ದಿವಾ ಕೊಕ್ಕಡ

.......ಸಾದನೆದ ಪತ್ತ್ ಪದಿನಾಜಿ ಸಾದಿಡ್ಲಾ ಗೆಲ್ಮೆ ಪಡೆಪಿನಿ ಪಂಡ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದನೆನೆ! ಆ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾದಕೆರ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ. ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆವೊಡಾಯಿನ ಮಾತ ಸತುಗುಣೊನ್ ಪಡೆತೊಂದೇ ಪುಟ್ಟುದಿನಾರ್ ಪಣ್ಪಿಲೆಕದ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಕಳೊಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆವೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೆತೊಂದಿನಾರ್. ಸಾಜವಾದೇ ಕವಿಮನಸ್‌ದ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ಕನ್ನಡ ತುಳು ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬರೆತಿನ ಕಬಿತೆಲ್ ಕಾಲಕಾಲೊಗ್‌ಲ ಒರಿಯುನವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪುನೆಕ್ ಜಾತಿ ಮುಕ್ಯತ್ತ್, ಮನಸ್ ಮುಕ್ಯ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕಯ್ಯಾರೆರ್ ತನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವತ್ತ್‌ಡೇ ಲೆತ್ತ್ ಪಂಡೆರ್. 'ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳು' ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಳೊಟ್ ಬೆಂದ್ಯೆರ್. ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಗ್ ನನೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಪಣ್ಪಿಲೆಕತನ ನಡೆನುಡಿನ್ ದುಂಬರಿತೆರ್. ಗಾಂಧಿ ತತ್ವ ಕಯ್ಯಾರೆರೆಗ್ ನಡಪೊಡಾಯಿನ ಸಾದಿ ಆಂಡ್.. ಸಮಾಜೊದ ದೀನದಲಿತೆರೆನ ಉಡಲ್ದ ಉರಿ, ಮನಸ್‌ದ ಕೊದಿ ಆರೆನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಮಾಜೊದ ಜನಮಾನಸೊನ್ ತಟ್ಟ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ 'ಕೊರಗ..' ಕಬಿತೆದುಲಯಿದ ಕಾಳಜಿ ಕಮ್ಮಿದವತ್ತ್.

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ